

Møteinnkalling

Utvalg:	Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre
Møtested:	Limingen gjestegård - Røyrvik
Dato:	03.06.2019
Tidspunkt:	10:00 – 14:00

Eventuelt forfall meldes snarest på epost til tore.todas@fylkesmannen.no. Vararepresentanter møter etter nærmere varsel.

Medlem eller innkalt varamedlem skal i god tid før møtet melde fra til **styreleder** om forhold som gjør eller kan gjøre at man er inhabil i en sak som foreligger til behandling på møtet.

Dersom styreleder kommer til at det er grunn til å anta at medlemmet vil måtte fratre som inhabil, varsles sekretariat om dette, slik at varamedlem kan innkalles.

Limingen gjestegård ligger i Røyrvik sentrum

Namsskogan 20.05.2019
Stian Brekkvassmo
styreleder

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
	Styresak		
ST 15/2019	Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte		
ST 16/2019	Referatsaker		
RS 5/2019	Oppstart av navnesak 2019-83, Byrkije - Burkije i Røyrvik, Namsskogan, Hattfjelldal og Grane kommuner		2019/3460
RS 6/2019	Svar fra Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre på høring i navnesak 2019-83, Byrkije - Burkije i Røyrvik, Namsskogan, Hattfjelldal og Grane kommuner		2019/3460
RS 7/2019	Faglig godkjenning av besøksstrategi for Børgefjell - Byrkije nasjonalpark		2018/334
RS 8/2019	Bruk av droner i verneområder - brev fra Miljødirektoratet		2018/17334
RS 9/2019	Bruk av el-sykkel i verneområder - brev fra Miljødirektoratet		2019/6601
RS 10/2019	Børgefjell nasjonalpark - innspill til endring av vedtektene som omhandler Rådgivende utvalg for Børgefjell nasjonalparkstyre - Norges Jeger- og Fiskerforbund Nordland		2019/3912
RS 11/2019	Børgefjell/Byrkije nasjonalpark - spørsmål om definisjon av Forsvarets operative virksomhet		2019/5075
RS 12/2019	Tilbakemelding på at dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i Børgefjell nasjonalpark ikke blir benyttet.		2019/2987
	Styresak		
ST 17/2019	Orienteringer Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe - Børgefjell nasjonalparkstyre møte 2 - 2019		2018/4516
ST 18/2019	Besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark - 2. gangs behandling av strategidokument.		2018/334
ST 19/2019	Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for lavtflyvning og landingstillatelse med helikopter, fangst og merking av snøugle - Norsk institutt for naturforskning		2019/5071
ST 20/2019	Søknad om dispensasjon fra vernebestemmelsene for flyging og landing med helikopter ved transport av materialer til hytte i Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde - Elmar Svendsen AS		2019/6191
ST 21/2019	Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for bruk av helikopter - nasjonal innsjøundersøkelse 2019 - Norsk institutt for vannforskning (NIVA)		2019/6614
ST 22/2019	Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i mars 2020 - Naturlige Helgeland AS		2019/2333
ST 23/2019	Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for utpassering av fjelltrimpost på Susenfjellenden - Fjelltrimmen i Hattfjelldal		2019/6564
ST 24/2019	Klage på vedtak - avslag på søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark for oppføring av 2 reingjeterhytter - Tjåehkere sijte		2018/377

Se adresseliste under

Deres ref.:

Vår ref.

Dato:

Sak/dok.: 06/02293-59

01.03.2019

Ark.: 326.12 BS

Oppstart av navnesak 2019/83 – Byrkije – Burkije i Røyrvik, Namsskogan, Hattfjelldal og Grane kommuner

Gielaernie, det sørsamiske språk- og kultursenteret i Røyrvik kommune, ønsker å få prøvd skrivemåten av det sørsamiske navnet på Børgefjell/Store Børgefjellet. De mener den vedtatte skrivemåten *Byrkije* ikke er i samsvar med den lokale uttalen *Burkije*.

Bakgrunn

I 1995 ble *Byrkije* vedtatt som skrivemåte for fjellområdet som kalles Store Børgefjellet på norsk, og som omfatter områder i Røyrvik, Namsskogan og Hattfjelldal kommuner. *Byrkije* er også registrert som godkjent skrivemåte for fjellområdet på grensen mellom Grane og Hattfjelldal (Børgefjell på norsk).

I tillegg er *Byrkije* vedtatt navn på nasjonalpark. Navn på nasjonalparker faller under Miljødirektoratets ansvarsområde.

Gielaernie henvendte seg den 6.5.2018 til Kartverket med en henstilling om at skrivemåten burde endres til *Burkije*, i samsvar med lokal uttale. Underskriftslistene var lagt ved. Kartverket kontaktet Sametinget for å høre om det var grunnlag for å reise saken på nytt. Navnekonsulentene for sørsamisk svarte den 10.10.2018 at han ikke tilrår gjenåpning av saken. Gielaernie bekrefter i en e-post 19.2.2019 at de likevel ønsker å gå videre med saken, og legger ved lydfiler som dokumenterer uttale med *u*.

Kartverket ser at det er stort lokalt engasjement for å få prøvd skrivemåten. Situasjonen for sørsamisk er annerledes enn i 1995, da det var få organisasjoner som arbeidet for språket. I dag er Røyrvik og Hattfjelldal samisk forvaltningsområde med konsulenter for sørsamisk språk.

Kartverket mener derfor at det er grunnlag for å reise saken på nytt, og sender med dette saken på lokal høring i de berørte kommunene, jf. § 6 i lov om stadnamn.

Saken gjelder følgende navn:

- **Byrkije – Burkije** - fjellområde på grensa mellom Nordland og Trøndelag (norsk parallellnavn *Store Børgefjellet*)
- **Byrkije – Burkije** - fjellområde på grensa mellom Grane og Hattfjelldal (norsk parallellnavn *Børgefjell*).

For flere opplysninger om navnet, se innsynsløsningen vår for SSR: <http://norgeskart.no/ssr/>.

Lokal høring

Kartverket har vedtaksrett for skrivemåten av nedarvete naturnavn. Før det gjøres vedtak, har kommunene rett til å uttale seg. Fylkeskommunene har også rett til å uttale seg når saken omfatter flere kommuner.

Lokale organisasjoner har rett til å uttale seg om skrivemåten av navn som de har særlig tilknytning til, og samiske organisasjoner skal få saker som gjelder samiske stedsnavn tilsendt direkte. Kartverket sender dette brevet til Gielaernie i Røyrvik, Sijti Jarng i Hattfjelldal, de to reinbeitedistriktene Tjåehkere sijte/Østre Namdal og Byrkije/Børgefjell, samt til styret for Børgefjell nasjonalpark. Vi ber kommunene videresende til andre organisasjoner som kan være aktuelle.

Normeringsprinsipp og saksgang

Etter § 4 i lov om stadnamn er hovedregelen å ta utgangspunkt i den nedarvete, lokale uttalen og følge gjeldende rettskrivingsprinsipp ved normering av stedsnavn. Skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet.

Skrivemåten i primærfunksjonen vil normalt være retningsgivende for skrivemåten av det samme navnet i andre funksjoner. Her bør man vurdere å endre skrivemåten av navnet på nasjonalparken dersom skrivemåten av det samiske navnet på fjellområdet blir endret. Statens vegvesen må vente med eventuell skilting til det er gjort vedtak i saken.

Kommunen har ansvaret for å kunngjøre at navnesaken er reist, f.eks. ved notis i lokalavis og på nettsidene sine. Kommunen har også ansvaret for å innhente og samordne de lokale høringsuttalelsene. De skal sendes til *Sametingets stedsnavntjeneste, Ávjovárgeaidnu 50, 9730 Karasjok (samediggi@samediggi.no eller marit.eira.gaino@samediggi.no)*, med kopi til Kartverket. Stedsnavntjenesten vil så gi endelig tilråding til Kartverket. Ordinær høringsfrist for kommunen er to måneder fra dere mottar dette brevet.

Med vennlig hilsen

Lars Mardal
fylkeskartsjef

Berit Sandnes
stedsnavnansvarlig Midt-Norge
Tel. 32 11 87 82

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Mottaker: NAMSSKOGAN KOMMUNE
RØYRVIK KOMMUNE
Grane kommune
Hattfjelldal kommune
Trøndelag fylkeskommune
Gielaernie v/ Berit Ellen Gaino Jåma
Sijti Jarng
Tjåehkere sijte/Østre Namdal reinbeitedistrikt v/ Anta Joma
Byrkije sijte/Børgefjell reinbeitedistrikt v/ Tor Enok Larsen
Børgefjell nasjonalparkstyre v/ Tore Tødås

Kopi: Samediggi/Sametinget
Statens vegvesen region midt
Miljødirektoratet
Sametinget i Sverige

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 86
tore.todas@fylkesmannen.no
<http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell>

Adresseliste

Saksbehandler: Tore Tødås

Vår ref. 2019/3460-0 432.3

Deres ref.

Dato 20.03.2019

Svar fra Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre på høring i navnesak 2019-83, Byrkije - Burkije i Røyrvik, Namsskogan, Hattfjelldal og Grane kommuner

Viser til brev fra Kartverket av 01.03.2019 om oppstart av navnesak 2019/83 – Byrkije – Burkije i Røyrvik, Namsskogan, Hattfjelldal og Grane kommuner. Saken er drøftet administrativt og er ikke behandlet i styret pga. at høringsfrist er før neste styremøte.

Nasjonalparkforvaltningen har ingen kjennskap til den samiske navnebruken utover det som fremkommer i lokale innspill fra Gïelaernie og Sametingets tilbakemelding i brev av 10.10.2018. Ut fra dette har vi ingen klare formeninger om hva som er riktig samisk skrivemåte på Børgefjell.

Nasjonalparkforvaltningen gjør oppmerksom på at navnet på nasjonalparken (Børgefjell/Byrkije nasjonalpark) er vedtatt i verneforskriften fastsatt ved kgl.res. 29. august 2003 og kan kun endres ved forskriftsendring. Vi oppfatter videre at navnesak 2019-83 ikke omfatter stedsnavnnummer 317726 (Børgefjell/Byrkije nasjonalpark)

De siste årene er det brukt betydelige økonomiske ressurser og arbeidstid til skilting på innfallsporter, skilting langs offentlig vei, informasjonsmateriell, kart, bøker, nettsider mm. Nå er vi i sluttfasen med utarbeidelse av besøksstrategi på oppdrag fra Miljødirektoratet som inneholder en rekke besøksforvaltningstiltak hvor navnet på nasjonalparken brukes.

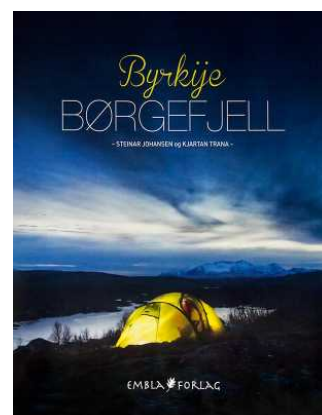
I alt vi har utført av tiltak er navnet Børgefjell/Byrkije nasjonalpark eller navnet Byrkije benyttet. Hvis det gjennomføres navneendring som påvirker navnet på nasjonalparken vil dette medføre at det som er produsert og satt opp må erstattes med nytt materiell. Dette vil medføre en betydelig kostnad som må finansieres. Det vi har produsert tidligere er finansiert med prosjektmidler og det anses som vanskelig å få nye prosjektmidler til å erstatte tidligere finansiert materiell.

Ut fra dette ser vi evt. navneendring som utfordrende i forhold til å etterleve kravet om å bruke korrekt skrivemåte i vår kommunikasjon.

Dette til orientering

*Skilting fra E6 til Børgefjell/
Byrkije nasjonalpark*

*Bok om Byrkije ble utgitt ifb. med 50
års jubileet til nasjonalparken*

Med hilsen

Stian Brekkvassmo
Styreleder
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Tore Tødås
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Adresseliste

Trøndelag fylkeskommune	Fylkets hus, Postboks 2560	7735	STEINKJER
Grane kommune	Industriveien 2	8680	TROFORS
Namsskogan kommune	Kommunehuset	7890	NAMSSKOGAN
Røyrvik kommune	Røyrvikveien 5	7898	LIMINGEN
NORDLAND FYLKESKOMMUNE	Postboks 1485	8048	BODØ
Hattfjelldal kommune	O.T.Olsensvei 3 A	8690	HATTFJELLDAL

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe / Børgefjell nasjonalparkstyre
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Trondheim, 10.04.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/5354

Saksbehandler:
Kim Daniel Hansen

Faglig godkjenning av besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark

Vi viser til besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde mottatt for faglig godkjenning den 25. mars 2019. Dokumentet er godt strukturert og det inneholder tydelige, konkrete og fornuftige mål og strategier, samt tiltak som ved gjennomføring vil bidra til å oppnå disse. Vi anser kunnskapsgrunnlaget til strategien som god og tilstrekkelig til å planlegge en besøksforvaltning som ivaretar naturverdiene.

Besøksstrategien er faglig godkjent og kan sendes ut på høring. Høringsperioden må være minst seks uker.

Vi ønsker lykke til i det videre arbeidet med besøksstrategien.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Fossum
seksjonsleder

Kim Daniel Hansen
rådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:
Fylkesmannen - Tødås, Tore

Nasjonalpark- og verneområdestyrer
Kommuner med forvaltningsmyndighet

Trondheim, 06.03.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/12818

Saksbehandler:
Arnt Hegstad

Bruk av droner i verneområder

Miljødirektoratet er kjent med at Sametinget har sendt ut et brev til nasjonalpark- og verneområdestyrer der spørsmålet om bruk av droner i reindrifta tas opp. Vi er også kjent med at andre vurderer å bruke droner i forbindelse med beitenæring, skjøtsel og forvaltning av verneområder, naturovervåkning, oppsynsvirksomhet osv. Det er derfor fra mange hold fremsatt ønske om at direktoratet skal utarbeide retningslinjer for bruk av droner i verneområder.

Innledningsvis kan det være grunn til å peke på at bruk av droner ikke regnes som motorferdsel etter motorferdselloven med forskrifter - og for verneforskrifter legger vi samme definisjon av motorferdsel til grunn som i motorferdselloven. Vi mener også at forbudet mot lavtflyging i verneområder heller ikke rammer bruken av droner. Det finnes likevel mange eksempler på at bruk av droner er særskilt regulert i forskrifter om vern etter naturvernloven og naturmangfoldloven. Vi gjør også oppmerksom på at bruk av droner generelt er regulert gjennom egne forskrifter om luftfartøy som ikke har fører om bord, jfr nærmere informasjon på Luftfartstilsynets hjemmesider.

I nyere verneforskrifter er det for nasjonalparker og naturreservat tatt inn et uttrykkelig forbud mot bruk av droner i forskriftene. I mange eldre verneforskrifter fremkommer forbudet mot droner gjennom bestemmelser som ...forbud mot motordrevet modellfly o.l. For verneområder som ikke har noe generelt forbud mot droner kan det være tatt inn et forbud mot unødig forstyrrelse av dyrelivet. Her vil det normalt måtte avgjøres konkret om bruken av droner innebærer en unødvendig forstyrrelse av dyrelivet i det aktuelle tilfellet.

Ulempene og skadepotensialet med bruk av droner er vel kjent, både i forhold til friluftsliv og dyreliv. Samtidig kan bruk av droner ha stor nytteverdi, f.eks. ved bruk i naturforvaltning og ulike typer næringsvirksomhet. Dette gjelder ikke minst når bruk av droner kan redusere kjøring på barmark eller redusere bruken av fly/helikopter.

Generelle unntak i verneforskriftene

Bruk av droner ved skjøtsel vil være unntatt fra forbudet i verneforskriften. Det forutsetter naturligvis at skjøtselen er nødvendig og ligger innenfor hjemmelen i naturmangfoldloven § 47. Videre forutsettes det at skjøtselen skjer i regi av eller på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten for verneområdet.

Særskilt dispensasjon

For områder med forbud mot bruk av droner kan det både for tamreindrift, saueneiering, oppsynsvirksomhet mv vurderes å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48. De vurderingene som skal gjøres av hjemmelsforhold, naturtilstand, sårbarhet og skjønnsmessige forhold fremgår generelt av Miljødirektoratets "Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter". I tillegg kommer naturligvis en vurdering av miljørettsprinsippene i tråd med Klima- og miljødepartementets sin veileder til naturmangfoldloven kap II. Vi finner det således ikke formålstjenlig å lage særskilte retningslinjer om mulig dispensasjon for bruk av droner i tillegg til disse veilederne. Slike retningslinjer ville under enhver omstendighet måtte bli svært generelle og være til lite hjelp i enkeltsaker. Her må nasjonalpark- og verneområdestyrene uansett gjøre en konkret vurdering opp mot verneformålet og de hensyn som er nevnt ovenfor.

Verneforskriftene

Miljødirektoratet mener det er tilstrekkelig regulering av droner i de fleste verneområder, men at det med fordel kunne vært brukt begrep som "drone" i stedet for "modellfly og lignende". Eventuelle forskriftsendringer må imidlertid vurderes i lys av det generelle arbeidet med standardisering og forenkling av forskriftsmalene. Det vil ikke være aktuelt å revidere forskriftene på dette punktet uten at det skjer i forbindelse med andre nødvendige endringer av verneforskriftene.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Fossum
Seksjonsleder

Arnt Hegstad

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi: Fylkesmennene

Nasjonalpark- og verneområdestyrer

Trondheim, 14.05.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/6309

Saksbehandler:
Arnt Hegstad

Bruk av el-sykkel i verneområder

Miljødirektoratet har fått en henvendelse med spørsmål om bruk av el-sykkel kan betraktes som vanlig sykkel hvis det sykles i utmark med avslått motor. Siden henvendelsen gjelder en problemstilling innenfor et verneområde og generelt kan ha interesse for flere, har vi valgt å sende dette brevet til samtlige nasjonalpark- og verneområdestyrer.

Rettslig status

El-sykkel er i utgangspunktet å betrakte som motorvogn etter vegtrafikkloven, jfr § 2 annet ledd. Ved lovendring 6. februar 2015 ble det åpnet for at departementet kan bestemme at et kjøretøy som etter definisjonen i vegtrafikkloven er motorvogn, likevel ikke skal regnes som motorvogn etter loven. Lovendringen var foranlediget av et ønske om nærmere å regulere bruk av elektriske sykler, og hjemmelen ble 23. mars 2015 benyttet til å endre kjøretøyforskriften for slike sykler. Kjøretøyforskriften § 2-5 nr. 12 ble endret slik at det fastslås at elektriske sykler, med spesifikasjoner som angitt i forskriften, ikke skal anses som motorvogn etter vegtrafikkloven § 2. Dette var viktig for å klargjøre at det ikke var krav om registrering, forsikring osv som for annen motorvogn. Etter vegtrafikklovgivningen er dermed el-sykler, i likhet med andre sykler, regnet som kjøretøy - men ikke som motorvogn.

I motorferdselloven (lov om motorferdsel i utmark og vassdrag) brukes ikke begrepet *motorvogn*. Motorferdselloven definerer imidlertid motorferdsel som ... *bruk av kjøretøy ... drevet med motor*. Bruk av el-sykkel er derfor i utgangspunktet omfattet av motorferdselsforbudet i loven. Som en følge av dette ble motorferdselsforskriften (forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag) endret ved forskrift av 3. april 2017 slik at det nå fremgår tydelig av forskriften § 2a at "Elektriske sykler kan brukes i utmark".

Særskilt for verneområder

Mange verneforskrifter har egne bestemmelser om forbud mot motorisert ferdsel. Dette innebærer i utgangspunktet at også bruk av el-sykkel vil være forbudt. For noen verneområder vil det imidlertid være veier som er åpne for motorisert ferdsel herunder el-sykler. For slike områder har det kommet spørsmål om samtidig å kunne sykle i terrenget eller på stier med avslått motor, til tross for at dette kan være svært tungt. Spørsmålet som da kan reises er om el-sykkel med avslått motor lovlig

kan benyttes utenfor veiene (i utmark) hvis det er tillatt å benytte vanlig tråsykkel - mao at det da ikke skal betraktes som motorferdsel.

Etter vår oppfatning er det ikke grunnlag for å tolke verneforskriftenes motorferdselsforbud innskrenkende. Vi legger normalt motorferdsellovens definisjoner og forståelse av begreper til grunn i verneforskriftene og kan ikke se at det grunnlag for å fravike en slik forståelse i dette spørsmålet. Motorferdselbegrepet i motorferdselloven beskriver de faktiske egenskapene ved kjøretøyet og krever ikke at motoren benyttes.

Kontroll med bruk av el-sykler (uten påslått motor) vil være tilnærmet umulig hvis disse skal sidestilles med vanlig sykkel. Hertil kommer at det er så vidt tungt å sykle en el-sykkel uten påslått motor at det er stor sannsynlighet for at mange likevel vil benytte motor når det er litt utfordrende terreng.

Miljødirektoratet legger til grunn at sykling med el-sykkel (med avslått motor) ikke kan betraktes som sykling med vanlig tråsykkel. Slik sykling vil derfor kreve dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten hvis det er et motorferdselsforbud i området.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Fossum
Seksjonsleder

Arnt Hegstad

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi: Fylkesmennene

NJFF NORDLAND
Norges Jeger- og Fiskerforbund, Nordland

NJFF Nordland
Folkets Hus
Prinsensgate 115
8005 Bodø

11.03.2019

Børgefjell nasjonalparkstyre
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Høring - Endring av vedtektene som omhandler Rådgivende utvalg i Børgefjell nasjonalparkstyre

Norges Jeger- og Fiskerforbund Nordland fremmer følgende forslag til ny paragraf i vedtektene. Vi ber om at forslaget behandles som en høring.

§ xx Dekning av reiseutgifter og tapt arbeidsfortjeneste

Representanter i Rådgivende utvalg får refundert faktiske utlegg og kjøregodtgjørelse etter statens regulativ i forbindelse med møter og representasjon.

De kan etter søknad få dekket dokumentert tapt arbeidsfortjeneste, men ikke godtgjøres med honorar. For tillitsvalgte som er selvstendig næringsdrivende eller på annen måte ikke kan dokumentere inntektstapet, fastsettes en timesats på kr 300,- for tjeneste i arbeidstid på virkedager. Timesatsen inflasjonsjusteres etter hver kommunevalgperiode.

Begrunnelse:

Dekning av reiseutgifter ser vi på som en selvfølge. Det er viktig at dette tas inn i vedtektene. Noen av representantene i RU sitter i stillinger hvor en slik representasjon naturlig kan inngå i det daglige virke. Ved valg av for eksempel medlemmer fra frivillige organisasjoner, inngår ikke møter på virkedager i vervet. De må ta seg fri fra arbeid eller benytte en feriedag. Dette finner vi helt urimelig. Det gjelder blant annet NJFFs representant for Nordland og Nord-Trøndelag i RU.

Hilsen

Rolf Arne Tønseth/s/
Fylkessekretær NJFF Nordland

Kopi: NJFF Nord-Trøndelag

Post- og besøksadresse:
Folkets Hus, Prinsensgate 115, 8005 Bodø
E-post: nordland@njff.no
Leder: Steinar Høgaas

Kontonr 4750 62 62301
Org. nr: 887 667 322
www.njff.no/fylkeslag/nordland
Fylkessekretær: Rolf Arne Tønseth

Mobil Rolf Arne: 413 06 557
Friluftsvileleder: Ylva Edvardsen
Mobil Ylva: 941 72 727
E-post Ylva: y.e@njff.no

Adressater ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

18/700-5

3. april 2019

Spørsmål om definisjon av Forsvarets operative virksomhet

Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet får enkelte henvendelser vedrørende Forsvarets virksomhet i verneområdene. Det gjelder både ferdsel og motorferdsel på bakken og lavtflyging, bl.a. med helikopter. Henvendelsene har synliggjort et behov for å klargjøre hvordan verneforskriftene skal tolkes når det gjelder militær virksomhet, særlig på bakgrunn av at Forsvaret har endret sin definisjon av hvilke aktiviteter som regnes som "militær operativ virksomhet".

Verneforskriftene for det enkelte verneområde er avgjørende for hvilke aktiviteter som er tillatt i verneområdene. Forskriftene og forarbeidene, dvs. foredraget til kongelig resolusjon, er noe ulikt utformet for ulike verneområder når det gjelder Forsvarets aktivitet. Dette skyldes ulike verneformål, ulikt behov for Forsvaret til å benytte de ulike verneområdene, endringer i Forsvarets behov over tid, og at verneområdene er opprettet over en lang tidsperiode hvor det er skjedd en utvikling i utforming av forskriftene og foredraget til kongelig resolusjon. Som en følge av utfordringene Forsvaret står overfor, har også Forsvarets egne definisjoner og begrepsbruk for ulike aktiviteter endret seg, og vil fortsatt kunne komme til å endre seg, over tid. Som følge av dette, kan det oppstå uklarheter om hvordan Forsvarets aktiviteter skal kunne foregå innenfor verneområdene.

I verneområdene vil Forsvarets aktivitet primært kunne innebære ferdsel til fots, motorferdsel og lavtflyging med jagerfly og med helikopter. Hvordan dette skal håndteres innenfor det enkelte verneområde avhenger av hvordan verneforskriften er utformet, om det er en planlagt aktivitet, eller om det er en aktivitet som skjer som følge av akutte behov i gitte situasjoner.

Forsvarets aktivitet skjer i form av operasjoner, øving og trening. Forsvaret legger til grunn at begrepet operativ virksomhet omfatter operasjoner og øving. Det vises til at operativ virksomhet planlegges, ledes og gjennomføres i fred, krise og væpnet konflikt i og utenfor Norge, alene eller i allianse. Trening gjennomføres for å kunne oppnå operativ status, og defineres ikke som del av den operative virksomheten.

Klima- og miljødepartementet og Forsvarsdepartementet har drøftet de ulike problemstillingene. Forsvarsdepartementet presiserer at det ikke har vært deres intensjon å endre Forsvarets aktivitet innenfor verneområdene som følge av endret begrepsbruk eller endrede definisjoner på ulike aktiviteter. Det skal fortsatt være en god balanse mellom forvaltning av verneområdene slik at verneverdiene opprettholdes, og Forsvarets nødvendige aktivitet som i noen tilfelle også vil berøre verneområdene.

I praksis er det særlig verneforskriftenes regulering av motorferdsel på bakken og i luften som har praktisk betydning for Forsvarets virksomhet. Noen forskrifter har også regulering av organisert ferdsel, som vil kunne omfatte forsvarets ferdsel til fots og ulike former for opphold i disse verneområdene. Reguleringene innebærer at de nevnte aktivitetene gjennomgående er søknadspliktige i store verneområder.

Verneforskriftene har som hovedregel et unntak for "militær operativ virksomhet". Dette innebærer at den del av Forsvarets virksomhet som anses som "operativ virksomhet" etter verneforskriftene er unntatt fra søknadsplikt til myndigheten som forvalter verneområdene. Hvordan dette begrepet har blitt tolket i forbindelse med vedtakelse av verneforskrifter, fremgår av ulike dokumenter.

I *St.meld. nr. 62 (1991 -92) Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge* er begrepet definert i pkt. 5.6 militære interesser. Det fremgår av denne at «*militær operativ virksomhet omfatter i fredstid all militær virksomhet som er nødvendig for å planlegge, forberede og gjennomføre:*

- *Overvåkning av land-, sjø- og luftterritoriet*
- *Forsvarsplaner herunder feltbefestninger, anlegg for installasjoner og stridsmidler*
- *Beredskapstiltak herunder utrykningsøvelser med militære styrker*
- *Rene militære operasjoner i spesielle situasjoner herunder søk og redningstjeneste.»*

Det fremgår videre at vanlige øvelser ikke omfattes av unntaket, men det forutsettes at der sivil virksomhet eller trafikk er tillatt, kan tilsvarende militær virksomhet uten videre finne sted.

Dette er lagt til grunn i brev av 07.01.1997 fra Forsvarets overkommando, som anses å ha vært gjeldende retningslinje også ved utarbeidelse av nye verneforskrifter. Det er i dette brevet understreket at programmerte øvelser samt trening som ikke tar i bruk faste stridsanlegg, i denne sammenheng er å regne som vanlige øvelser.

I NOU 2001:15 "Forsvarets områder for lavflyging" er operativ flyging definert som flyging iverksatt som følge av en reell hendelse, i motsetning til trening og øvelser (kap. 5.5.6.1 Unntaket for militær operativ virksomhet i verneområder).

Når det gjelder tolkning av begrepet "Militær operativ virksomhet" i verneforskrifter, og spørsmål om hvilke tiltak som er søknadspliktige, er det fortsatt denne forståelsen som skal legges til grunn. Dette innebærer at det kun er "utrykningsøvelser med militære styrker" som er unntatt fra søknadsplikt. Øvrige øvelser er etter verneforskriftene ikke å anse som "militær operativ virksomhet".

Forsvarets operative hovedkvarters bruk av begrepet operativ virksomhet har imidlertid på grunn av utviklingen i samfunnet, endret seg. Det kan derfor ha oppstått uklarheter om hvilke aktiviteter som er søknadspliktig innenfor verneområder. Klima- og miljødepartementet vil presisere at det som regnes som operativ virksomhet etter verneforskriftene ikke endres som følge av Forsvarets interne endring av dette begrepet. Klima- og miljødepartementet legger til grunn at forvaltningsmyndigheten og Forsvaret oppretter dialog om all planlagt aktivitet som vil kunne berøre verneområder. Forvaltningsmyndighetene skal vurdere om det er behov for å søke tillatelse eller ikke avhengig av hvordan den enkelte verneforskrift er utformet. I noen verneforskrifter er det tatt inn særskilte unntaksbestemmelser knyttet til spesielle behov i bestemte områder.

Aktiviteter i regi av Forsvaret som ikke faller inn under søknadsbestemmelser i forskriftene, vil det kunne søkes dispensasjon for etter naturmangfoldloven § 48. Dersom det er aktuelt å søke dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48, må det i det enkelte tilfelle vurderes om hvilket av vilkårene i bestemmelsen aktiviteten skal vurderes etter. Unntak for vesentlig samfunnsinteresse omfatter tungtveiende hensyn av nasjonal betydning. I andre tilfeller vil Forsvarets virksomhet normalt være å anse som et viktig samfunnshensyn som skal tilleggs vekt i vurderingen av om dispensasjon skal gis, dersom vilkårene i § 48 er oppfylt, og dersom det er nødvendig at aktiviteten eller tiltaket skjer innenfor verneområdet. I nødvendighetsvurderingen må det bla. vurderes mulighet for alternativ lokalisering. Det vises for øvrig til Miljødirektoratets veiledning om skjønnsutøvelse ved dispensasjon pkt 8:

<http://www.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M106/M106.pdf>

Forsvarets lavtflyging med jagerfly er regulert i de verneområdene det er aktuelt. Det vil si at det er gitt helt eller delvis unntak fra forskriftenes forbud mot lavtflyging. Slike reguleringer er mest utbredt for nasjonalparker, og forbyr flyving under 300 meter over bakken. Unntak for lavtflyging med jagerfly varierer mellom områdene ut fra både forsvarets behov og ut fra de konkrete verneverdiene.

Lavtflyging med helikopter er oftest ikke gitt tilsvarende unntak. Dette skyldes primært at det ikke har vært en relevant problemstilling når vernevedtaket er blitt fattet, og at behovet for unntak derfor ikke har blitt vurdert. I enkelte områder kan imidlertid dette ha endret seg over tid. I nyere verneområder som bla. i Raet nasjonalpark og i utvidelsen av de Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark er bestemmelser om dette innarbeidet i verneforskriftene. I nyere skogvernforskrifter er det tatt inn generelt unntak for landing og start med Forsvarets luftfartøy. I verneområder hvor dette ikke er spesifikt omtalt og regulert, forutsettes som omtalt over, at det er en dialog mellom forvaltningsmyndigheten og Forsvaret om planlagt helikopterflyging og hvordan dette mest hensiktsmessig bør behandles gjennom eventuelt søknad om tillatelse/dispensasjon. Ved ikke-forhåndsplanlagt lavtflyging knyttet til f.eks. krisesituasjoner og vanskelige værforhold o.l. vil det være å anse som en nødrettssituasjon

som vil kunne gjennomføres. Flyving som ledd i militær operativ virksomhet i forbindelse med akutte hendelser er gjennomgående unntatt søknadsplikt etter forskriftene.

Klima- og miljødepartementet vil for øvrig vurdere om det er behov for en ytterligere presisering i verneforskriftene knyttet til Forsvarets nødvendige aktivitet, spesielt innenfor nasjonalparkene. Dette vil skje i forbindelse med andre planlagte endringer av nasjonalparkforskriftene.

Dette brevet er utarbeidet i et samarbeid mellom Klima- og miljødepartementet og Forsvarsdepartementet.

Vi ber fylkesmennene distribuere dette brevet videre til de kommunene som har forvaltningsansvaret for mindre verneområder.

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Ingunn Iversen
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Adressater: Nasjonalpark- og verneområdestyrer
Fylkesmennene

Kopi: Forsvarsdepartementet
Miljødirektoratet

Fra: Møteplass Børgefjell[post@motepllass-borgefjell.no]

Dato: 28.03.2019 17:27:27

Til: Tødås, Tore

Kopi: post@statskog.no; tjaehkeresijte@gmail.com; tor.enok@online.no; gjs@statskog.no

Tittel: Re: Innvilget dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i Børgefjell nasjonalpark - Møteplass Børgefjell

Hei!

Jeg viser til mottatt dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i Børgefjell nasjonalpark.

Den organiserte ferdselen skulle i henhold til søknaden gjennomføres enten 22.-24. okt eller 29.-31. okt.

På grunn av dårlig værvarsel begge helgene har vi i samråd med gjestene avlyst turen, dette til orientering.

Med vennlig hilsen

Heidi Eidet Eggen
Møteplass Børgefjell

Den 2019-03-08 10:39, skrev Tødås:

> Vedlagt følger brev fra Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell
> nasjonalparkstyre.

>

> Brevet sendes elektronisk uten underskrift, og skal betraktes som et
> originalt dokument. Papirdokument vil ikke bli ettersendt.

>

> Med vennlig hilsen

>

> TORE TØDÅS

>

> nasjonalparkforvalter

> Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.

>

> TELEFON: 74 16 80 82

>

> Hjemmesider: <http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell/> [1]

>

> [2]

>

>

>

> Links:

> -----

> [1] <http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell/>

> [2]

> <https://www.facebook.com/pages/ByrkijeB%C3%B8rgefjell-nasjonalparkstyre/364755627043867>

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/4516-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 14.05.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	17/2019	03.06.2019

Orienteringer Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe - Børgefjell nasjonalparkstyre møte 2 – 2019

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre tar saken til orientering.

Saksopplysninger

Nasjonalparkforvalter orienterer om aktuelle tema:

Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/334-0

Saksbehandler: Tore Tøddås

Dato: 02.05.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	18/2019	03.06.2019

Besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark - 2. gangs behandling av strategidokument.

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar besøksstrategien for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde med følgende endringer/tillegg etter gjennomført høring:

Besøksstrategien sendes til Miljødirektoratet for endelig godkjenning

Ved at høringsfristen er 01.06.19, dvs. 2 dager før styremøte vil høringssvarene bli presentert i styremøtet. Styret må ut fra dette vurdere behandlingen av saken

Saksopplysninger

I møte 27.02.2017 ble det fattet følgende vedtak:

«Byrkije nasjonalpaarkhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar at utkast til besøksstrategidokument oversendes Miljødirektoratet for faglig gjennomgang etter at følgende endringer er foretatt i dokumentet:

- I kapitlet "Kunnskapsgrunnlag" legges inn eget underkapittel som omhandler verneverdier som er sårbare for økt ferdsel. Dette for å gi en bevissthet om hvilke sårbare verdier en har og for å vise at de kanaliseringstiltakene en gjør ikke er et problem for verdiene i parken, og beskriver tiltak der det er eventuelle konflikter.*
- I tiltaksplanen legges det inn konkrete tiltak for å kunne vise hvilke tiltak som er tenkt gjennomført som for å oppnå målene og de strategiske grepene en har satt seg.*

Nasjonalparkstyret gir styrets leder og nasjonalparkforvalter fullmakt til å innarbeide mindre endringer i høringsutkastet etter Miljødirektoratets faglige gjennomgang, krav om større endringer i mål og strategiske grep behandles av nasjonalparkstyret.

Høringsutkast til besøksstrategidokument sendes på høring med to måneders høringsfrist.»

Etter styrevedtaket den 27.02 innarbeidet nasjonalparkforvalter vedtatte endringer i dokumentet på grunnlag av mottatt tilbakemelding fra Miljødirektoratet i epost av 18.02.19. Revidert besøksstrategidokument ble sendt Miljødirektoratet for faglig godkjenning 25.03.19

Miljødirektoratet svarte i brev av 10.04.19 om at besøksstrategien var faglig godkjent og kunne sendes ut på høring. Høringsperioden måtte være minst seks uker.

Besøksstrategien ble sendt på offentlig høring 11.04.19 med høringsfrist 01.06.19.

Ved at høringsfristen er 01.06.19, dvs. 2 dager før styremøte vil hørings svarene bli presentert i styremøtet. Styret må ut fra dette vurdere behandlingen av saken

Vedlegg:

- Høringsbrev av 11.04.2019
- Høringsutkast ålandokument - Besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 86
tore.todas@fylkesmannen.no
<http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell>

Adresseliste

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2018/334-0 432.3

Deres ref.

Dato 11.04.2019

Høring - besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre sender med dette forslag til besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde på høring med frist for innspill **01.06.2019**.

Planutkastet er faglig godkjent av Miljødirektoratet. Gjennom høringen ønsker nasjonalparkstyret innspill fra offentlig forvaltning, lag- og interesseorganisasjoner, næringsaktører mm. på innholdet i strategidokumentet.

Tiltakene som er beskrevet i planen er ikke ferdig prosjektert, og det er her ønskelig med gode lokale prosesser i det videre arbeidet. Høringsdokumentet sendes de forvaltningens kjente aktører, kommuner og fylkeskommuner, men vi ber også dere som mottar dette brev om å videreformidle vårt ønske om innspill til aktuelle grunneiere, grunneierlag, reiselivsbedrifter og organisasjoner.

Høringsuttalelser sendes innen **01.06.2019** til:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre
Postboks 2600
7734 STEINKJER
Epost: fmtlto@fylkesmannen.no

Høringsdokumentet er også publisert på: <http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell/Nyheter/besoksstrategi/>

Med hilsen

Stian Brekkvassmo
Styreleder
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Tore Tødås
Nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:

- Adresseliste
- Besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde
- Brev av 10.04.2019 fra Miljødirektoratet Faglig godkjenning av besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Adresseliste:

NAMSSKOGAN KOMMUNE	Kommunehuset	7890	NAMSSKOGAN
Røyrvik fjellstyre		7898	LIMINGEN
JOMA NÆRINGSPARK AS	Tjønnvikveien 512	7898	LIMINGEN
Røyrvik Fritid			
Røyrvik JFL		7898	LIMINGEN
Namsskogan fjellstyre		7890	NAMSSKOGAN
Byrkije reinbeitedistrikt		8680	TROFORS
SAMEDIGGI / SAMETINGET	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
Nord-Trøndelag Turistforening	Postboks 232	7501	STJØRDAL
Namdal turlag	Postboks 232	7501	STJØRDAL
Tjåehkere sijte v/ Anders Joma	Stallvikveien 2173	7893	SKOROVATN
Fylkesmannen i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
VILHELMINA SÖDRA SAMEBY	BOX 2077	912 98	Klimpfjäll
POLARSIRKELEN FRILUFTSRÅD	Movegen 24	8700	NESNA
FNF Nordland	Eiaveien 5	8208	FAUSKE
FNF Trøndelag	Kjøpmannsgata 12	7500	STJØRDAL
Grane JFF		8680	TROFORS
RØYRVIK KOMMUNE	Kommunehuset	7898	LIMINGEN
VILHELMINA NORRA SAMEBY	FÄTTJAUR 2	923 95	Kittelfjäll
VISIT NAMSSKOGAN SA	Namsskogan Familiepark	7892	TRONES
HATTFJELLDAL VEKST AS	Hattfjelldalsvollen 1	8690	HATTFJELLDAL
Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
NORDLAND FYLKESKOMMUNE	Postboks 1485	8048	BODØ
HATTFJELLDAL KOMMUNE	O.T. Olsens vei 3A	8690	HATTFJELLDAL
GRANE NÆRINGSUTVIKLING AS	Industriveien 1	8680	TROFORS
Nord-Trøndelag reinbeiteområde	Sørsivegen 6	7760	SNÅSA
VOERNESE SAMEBY	Nappsjö 205	917 91	Dorotea
Vefsn Jeger- og Fiskerforening	Postboks 281	8651	MOSJØEN
GRANE KOMMUNE	Industriveien 2	8680	TROFORS
Rådgivende utvalg for Børgefjell nasjonalparkstyre	v/leder Rolf Otto Almås	8690	HATTFJELLDAL
TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE	Fylkets hus Postboks 2560	7735	STEINKJER
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Torgard	7485	TRONDHEIM
BRURSKANKEN TURLAG	Rynesåsen78	8665	MOSJØEN
Naturvernforbundet i Nord- Trøndelag	Sandgata 30	7012	TRONDHEIM
STATSKOG SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Statskog fjelltjenesten	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
HELGELAND FRILUFTSRÅD	Postboks 560	8651	MOSJØEN
Hattfjelldal JFL		8690	HATTFJELLDAL
Namsskogan JFF		7893	SKOROVATN
Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre	Moloveien 10	8002	BODØ
Naturvernforbundet i Nordland	Dragveien 9	8842	BRASØY

**Børgefjell/Byrkjebreen
nasjonalpark**

Besøksstrategi

Børgefjell/Byrkjebreen nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie
Diehpell landskapsvernområde

Revisjonshistorikk

Dato	Versjon	Beskrivelse av endring	Godkjent av
28.11.2018		Mål og strategiske grep vedtatt av nasjonalparkstyret etter gjennomgang med faglig rådgivende utvalg	nasjonalparkstyret
01.03.2019	1.0	Utkast til besøksstrategidokument for 1. gangs behandling i nasjonalparkstyret.	nasjonalparkstyret
10.04.2019	2.0	Faglig godkjent av Miljødirektoratet	Miljødirektoratet
11.04.2019	3.0	Høringsdokument	Styreleder

Innhold

1	Innledning	4
1.1	Formål.....	5
1.2	Rammeverket	6
1.2.1	Verneformål.....	6
1.2.2	Forvaltningsplan	6
2	Kunnskapsgrunnlaget	7
2.1	Kunnskap om verneverdier	7
2.2	Kunnskap om sørsamisk tamreindrift.....	8
2.3	Kunnskap om kulturminner	9
2.4	Kunnskap om friluftsliv	9
2.5	Verneverdier som er sårbare for økt ferdsel.....	10
2.5.1	Potensielt verdifulle områder i Børgefjell – vegetasjon	11
2.5.2	Sårbare områder i Børgefjell – vegetasjon	13
2.5.3	Sårbarhet er koblet til påvirkning (bruk)	13
2.5.4	Sårbare områder i Børgefjell – dyreliv.....	14
2.6	Innfallsporter/startsteder.....	17
2.7	Ferdselsmønster	20
2.8	Ferdsestillinger	21
2.9	Brukerundersøkelse.....	22
2.9.1	Organisert friluftsliv	24
2.10	Kunnskap om reiseliv.....	25
2.10.1	Reiselivsstrategi Nordland	26
2.10.2	Reiselivsstrategi Trøndelag.....	26
2.10.3	Reiselivsaktører rundt nasjonalparken.....	27
2.10.4	Destinasjonsselskap.....	27
2.10.5	Nøkkeltall for turisme i regionen.....	27
2.10.6	Nasjonalparken som turistattraksjon	27
2.11	Kunnskap om næringsvirksomhet i nasjonalparken	28
2.12	Sammenstilling og situasjonsanalyse av kunnskap	28
3	Mål og strategiske grep.....	30
3.1	Strategiske grep.....	31
3.1.1	Nasjonalparkkommuner	31
3.1.2	Kanalisering av ferdsel og satsing på innfallsporter	32
3.1.3	Sørsamisk tamreindrift	33
3.1.4	Informasjon	34
3.1.5	Bidra til lokal verdiskaping.....	35
4	Tiltaksplan.....	36

1 Innledning

30. november 2015 fattet Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

«Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar oppstart av planarbeidet med besøksforvaltnings-plan for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde.

Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar at nasjonalparkforvalter utarbeider en prosjektplan for planarbeidet jfr. veileder for besøksforvaltning i norske verneområder (M-415 | 2015)

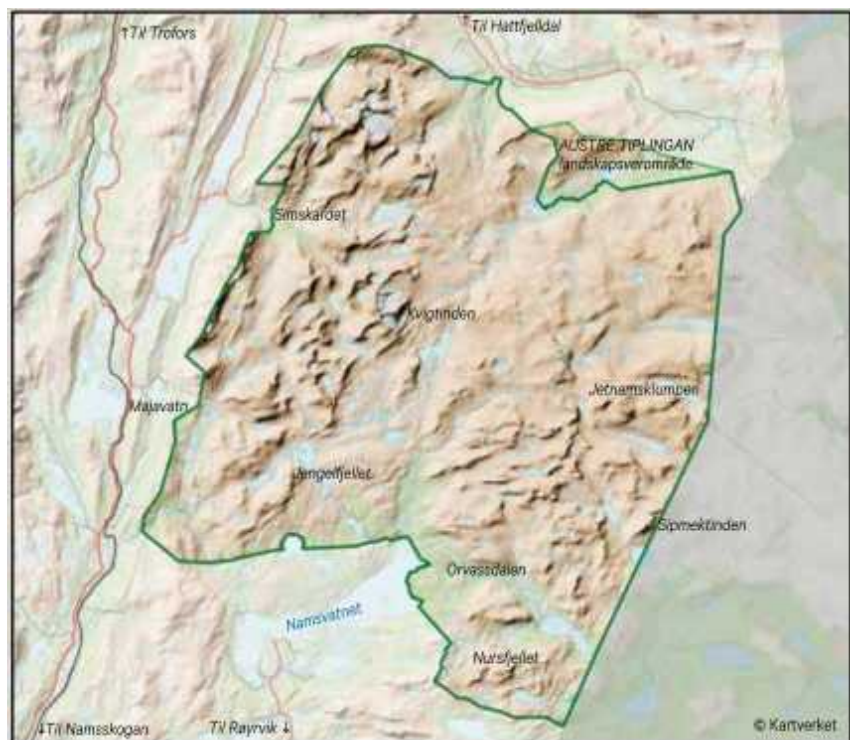
Besøksforvaltningsplan skal bygge på forvaltningsplanen for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark»

Prosjektplan for utarbeidelse av besøksstrategi ble godkjent i styremøte 30.11.2016, etter gjennomgang i rådgivende utvalg samme dag.

Besøksstrategi er en plan for hvordan forvaltningsmyndigheten vil gjennomføre besøksforvaltning for verneområdet. Besøksstrategien er et vedlegg til forvaltningsplanen og vil bli rullert når forvaltningsplanen rulleres. Tiltaksplanen rulleres årlig, men tiltak skal være innenfor de rammene besøksstrategien og forvaltningsplanen gir.

Definisjonen på besøksforvaltning er å legge til rette for og styre bruken i en nasjonalpark slik at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapingen blir størst mulig, forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas.

For at strategidokumentet ikke skal bli for omfattende er det på en rekke tema henvisninger til kunnskapsgrunnlaget ved bruk av fotnoter. Her er det da mulig å få detaljert kunnskap om det enkelte tema. Fotnotene er lenker mot digital versjon av det enkelte dokument, noe som forutsetter at strategidokumentet leses på digitalt medium med nettilgang.

Børgefjell/Byrkije nasjonalpark ble opprettet i 1963 med senere utvidelse i 1971 og 2003. Har i dag et areal på 1.447 km²

1.1 Formål

Formålet med prosjektet er å øke kvaliteten på besøksforvaltningen i Børgefjell/Byrkjve nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde. Besøksforvaltningen skal ivareta verneverdiene, gi bedre opplevelser for de besøkende og øke muligheten for lokal verdiskapning rundt verneområdene.

Besøksstrategien skal vise hvilke tiltak (informasjon, fysisk tilrettelegging, sonering, oppsyn, overvåking etc.) som er nødvendig for å oppnå dette.

Verneområdeforvaltningens primære oppgave er å forvalte de vernede områdene for å ivareta verneverdiene på lang sikt. Samtidig skal besøksforvaltningen legge til rette for og styre bruken av et verneområde, slik at opplevelsene for de besøkende og den lokale verdiskapingen blir størst mulig, forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas. Dersom det er motstridende målsettinger mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskaping, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt.

1.2 Rammeverket

1.2.1 Verneformål

Verneformålet sier noe om hvorfor områdene er vernet.

Formålet med Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark er å:

«Bevare et stort naturområde tilnærmet fritt for tekniske inngrep, med store villmarkspregede områder for å sikre biologisk mangfold og et naturlig forekommende plante- og dyrelivet med bl.a. truede og sårbare arter, samt å ta vare på geologiske forekomster og kulturminner. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift»

Formålet med Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde er å:

«Ta vare på et egenartet og vakkert naturlandskap med det biologiske mangfold, de kulturminner og kulturlandskap som finnes der. I tillegg skal landskapsvernområdet sammen med Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark bidra til å sikre et av landets største villmarkspregede naturområder. Ivaretagelse av naturgrunnlaget i landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift»

I verneområdene er vi naturens gjester hvor ferdsel skal skje på naturens vilkår. Verneforskriften slår fast at all ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, hva dette er framkommer av forvaltningsplanen. Ut over dette slår verneforskrifta fast at motorisert ferdsel er forbudt med visse unntak.

1.2.2 Forvaltningsplan¹

Forvaltningsplanen for Børgefjell nasjonalpark fra 2009 konkretiserer og forklarer hvordan verneforskrifta skal praktiseres med saksbehandlingsprosedyrer for ulike type tiltak. Forvaltningsplanene veier vern mot bruk innenfor rammene av verneforskriften.

I gjeldene forvaltningsplan er det nedfelt følgende målsetting når det gjelder reiseliv:

«Innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål skal ikke forvaltningen av Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark være til hinder for utviklingen av bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv»

I forvaltningsplanen er det angitt definisjoner og retningslinjer for hva som ligger innenfor rammen av verneforskriften.

Planen har bestemmelse om at organisert ferdsel/guidede turer i perioden f.o.m. 1. mars t.o.m. 31. juli trenger særskilt tillatelse. Dette gjelder ikke tradisjonell turvirksomhet i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Følgende tiltak er søknadspliktige hele året uavhengig av hvem som er tiltakshaver:

- Organiserte teltleirer
- Utsetting av poster for turorientering, fjellposter, topptrim o.l.
- Organisert bruk av hest/andre hovdyr.
- Organisert bruk av hundespann

¹ [Forvaltningsplan for Børgefjell nasjonalpark](#)

I forvaltningsplanen tas det stilling til tilrettelegging for friluftsliv. Her slås det fast at eksisterende stier kan vedlikeholdes uten særskilt tillatelse og at vedlikehold av eksisterende bruer og klopper er tillatt. Nasjonalparkstyret kan også gjøre endringer i stier dersom det er behov for det pga. slitasje eller for ivaretagelse av verneverdier. Det er ingen merkede stier i verneområdene. Det tillates ikke oppsetting av byggverk/skydd, for eksempel gapahuker eller sikringsbuer.

Forvaltningsplanen har følgende retningslinjer for reiselivet:

- All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.
- All ferdsel skal ta hensyn til reindriften.
- Nyetableringer av reiselivsanlegg tillates ikke innenfor nasjonalparken.
- Aktiviteten skal bære preg av tradisjonelt og enkelt friluftsliv, som krever ingen eller svært liten grad av teknisk tilrettelegging.
- Reiselivsaktivitet skal ikke medføre økning i motorferdselen i nasjonalparken.
- All forurensning og forsøpling er forbudt. Avfall skal tas med ut av nasjonalparken.
- Reiselivsaktører som ønsker å drive organisert ferdsel skal søke forvaltningsmyndighetene om særskilt tillatelse dersom ferdsel kan skade naturmiljøet (jfr. verneforskriftens § 3.5.2).

2 Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskap om verneverdier, reiseliv og brukere er nødvendig for å få en god besøksstrategi. Børgefjell nasjonalpark er Norges nest eldste nasjonalpark og det er over mange år samlet inn kunnskap. Det har likevel vært nødvendig å innhente ny kunnskap på flere tema.

2.1 Kunnskap om verneverdier

Kunnskapen om verneverdiene i nasjonalparken er forholdsvis god. I forbindelse med utvidelsen i 2003 ble det utarbeidet verneforslag med konsekvensutredninger på en rekke tema². Ved utarbeidelse av forvaltningsplanen ble det gjennomført supplerende kunnskapsinnhenting³.

Børgefjell er et område hvor det foregår mye forskning og overvåking som gir kunnskap til forvaltningen. TOV-prosjektet⁴ har pågått i mange år og gir god data om utviklingen i området, det samme gjelder fjellrevprosjektet⁵.

Snøugle er en av de sjelden artene som kan påtreffes i Børgefjell

Det meste av kunnskapen som er fremskaffet gjennom ulike prosjekter er tilgjengelige i offentlige baser som Naturbase og Artsdatabankens artskart og brukes i forvaltningen av området.

² [Verneforslag for Børgefjellområdet](#)

³ [Forvaltningsplan for Børgefjell nasjonalpark](#)

⁴ [TOV - program for terrestrisk naturovervåking](#)

⁵ [Overvåkingsprogrammet for fjellrev](#)

I 2010 ble det utarbeidet verdi- og sårbarhetsvurdering for Børgefjell nasjonalpark med spesielt fokus på utvalgte lokaliteter og utfordringer knyttet til ferdsel. Kartleggingen ble gjennomført av NINA og resultatene er presentert i NINA-rapport 543⁶. Verdi- og sårbarhetsvurderingen er fulgt opp med skjøtselstiltak, i hovedsak klopplegging eller omlegging av stier for å hindre videre slitasje og unngå sårbare områder. Det er utarbeidet egen rapport over gjennomførte skjøtselstiltak⁷ som viser oppfølgningen av verdi- og sårbarhetsvurderingen.

I 2017 og 2018 ble det gjennomført prosjekt med kartlegging og rydding av søppel i verneområdene. Som en del av prosjektet ble leirplasser kartlagt og dokumentert, innsamlet søppel ble også dokumentert med lokasjon, type og mengde. Dette kunnskapsgrunnlaget ble registret digitalt og kan benyttes som referanse for senere års kartlegginger for å følge utviklingen i området. Blant annet for å se om besøksstrategien kan ha påvirkning på bruken av området.

2.2 Kunnskap om sørsamisk tamreindrift

Bruksanalyse reindrift⁸ ble gjennomført i 2018. Hensikten var å få best mulig kunnskap om reindriftens sårbarhet ift. ferdsel i tid og rom.

Reindriften har ulike arealbehov til ulike årstider og arealbruken varierer fra år til år. Målet var å få avdekket kunnskap om denne arealbruken som kan benyttes sammen med annen kunnskap for å utarbeide besøksstrategi som gir føringer for hvilke områder som kan tilrettelegges for økt bruk og hvilke områder som må skjermes.

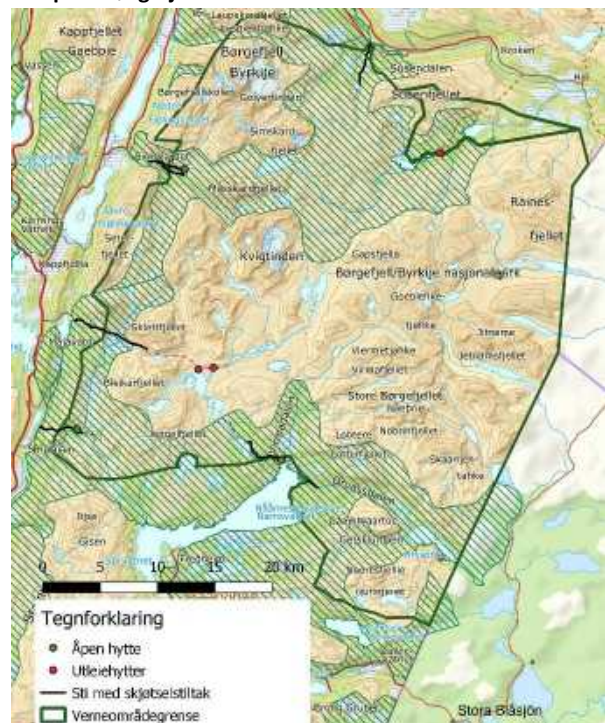
Rapporten gir kunnskap om bruken av områdene, hvilke utfordringer som er gjeldene og anbefalinger til tiltak sett fra reindriftens perspektiv.

Kalvingsperioden er den mest sårbare tiden for reinen hvor simla og kalven er svært sårbar i perioden før, under og etter kalving i parrings- og starten av dieperioden. Kartet til høyre viser de mest brukte områdene til kalving i Børgefjell som grønne skraverte områder. I kalvingsperioden er det lite ferdsel på barmark pga. at det fortsatt ligger snø i terrenget, det er islagte vann og elver er ofte flomstore og vanskelige å krysse. Den største utfordringen ift. ferdsel i kalvingsperioden er ferdsel på ski, snøscooter eller hundeslede. I enkelte områder kan det være godt skiføre i juni og derfor kan det være attraktivt å dra på fjelltur i dette tidsrommet.

For ytterligere informasjon om reindriftens bruk av området henvises det til bruksanalyse reindrift.

Sørsamisk tamreindrift har gjennom flere århundrer påvirket landskapet i Børgefjell

⁶ [NINA-rapport 543 verdi- og sårbarhetsvurdering i Børgefjell nasjonalpark](#)

⁷ [Rapport over gjennomførte skjøtselstiltak](#)

⁸ [Rapport 1-2019 Bruksanalyse reindrift i Børgefjell/Byrkjå nasjonalpark](#)

2.3 Kunnskap om kulturminner

Det meste av registrerte kulturminner i verneområdene er tilknyttet samisk bruk og bosetning med spor etter virksomheten med reindrift. Det er en kjensgjerning at mange av sporene etter tidligere tiders levesett har smuldret bort etter som århundrene har gått. I Børgefjell er det registrert en rekke kulturminner fra rein-nomadismens periode, det vil si fra ukjent tid til noe ut på 1900-tallet. På grunn av at nyrydningen av bygdene rundt Børgefjell ikke kom skikkelig i gang før i det 19. århundre er kulturminnene som finnes fra bondekulturen av nyere dato.

En del av de materielle og immaterielle kulturminnene som finnes i området er dokumentert i rapporter og offentlige baser⁹, men det er fortsatt mange kulturminner som ikke er dokumentert og registrerte. I forbindelse med utvidelsen i 2003 ble det utarbeidet egen rapport som omhandler samiske kulturminner¹⁰.

Kommunale kulturminneplaner dokumenterer også en del av kulturminnene som finnes i området.

2.4 Kunnskap om friluftsliv

Børgefjell nasjonalpark er kjent som «villmarksparken». At området oppleves som «villmark» eller «urørt» betyr ikke at området ikke er brukt, men står i motsetning til et kultivert landskap som domineres av menneskeskapte installasjoner og natur som er framkommet som følge av menneskers bruk av naturen. Mangelen på tekniske installasjoner som hytter, veier, merkede stier, kraftlinjer ol. gjør at området fremstår som urørt villmark. Noe som er forsterket gjennom presentasjoner i bøker, tidsskrift, filmer og tv-serier med bla. Guttorm Hansen, Lars Monsen, Arne Nævra, Jens Kvernmo mfl.

De siste årene har sosiale medier kommet inn som en forsterkende faktor i markedsføringen av Børgefjell som villmarksparken.

Digitale tur-apper som ut.no hvor brukerne selv legger ut informasjon om områder og ruter påvirker også bruken, her deles informasjon som brukes i planleggingen av turer i området som nødvendigvis ikke er kvalitetssikret mot verneforskriften, sårbare områder ol. Tilsvarende finnes diskusjonsforum på nettet som fjellforum.no hvor brukerne deler erfaringer og kommer med tips til turer. For forvaltningen kan slike kilder også benyttes for å få kunnskap om bruken av området, hvilke deler av nasjonalparken som besøkes og hvilke aktiviteter de besøkende utfører.

Kunnskapsgrunnlaget om friluftsliv er innhentet gjennom brukerundersøkelsen i 2017, årlige ferdselstillinger, sekundærdata (salg av jakt, fiskekort og hytteutleie) og tilbakemeldinger fra oppsynspersonell i området.

Verneområdene har flere innfallsporter/startsteder. I forvaltningsplanen er det vedtatt 6 innfallsporter som kan tilrettelegges for besøkende. Utvalget av innfallsporter ble i forvaltningsplanarbeidet foretatt av

En fjerdedel av Børgefjell nasjonalpark ligger høyere enn 1.000 moh og er med sine elver og raskt skiftende vær et tøft område å ferdes i for en uerfarne fjellvandrere.

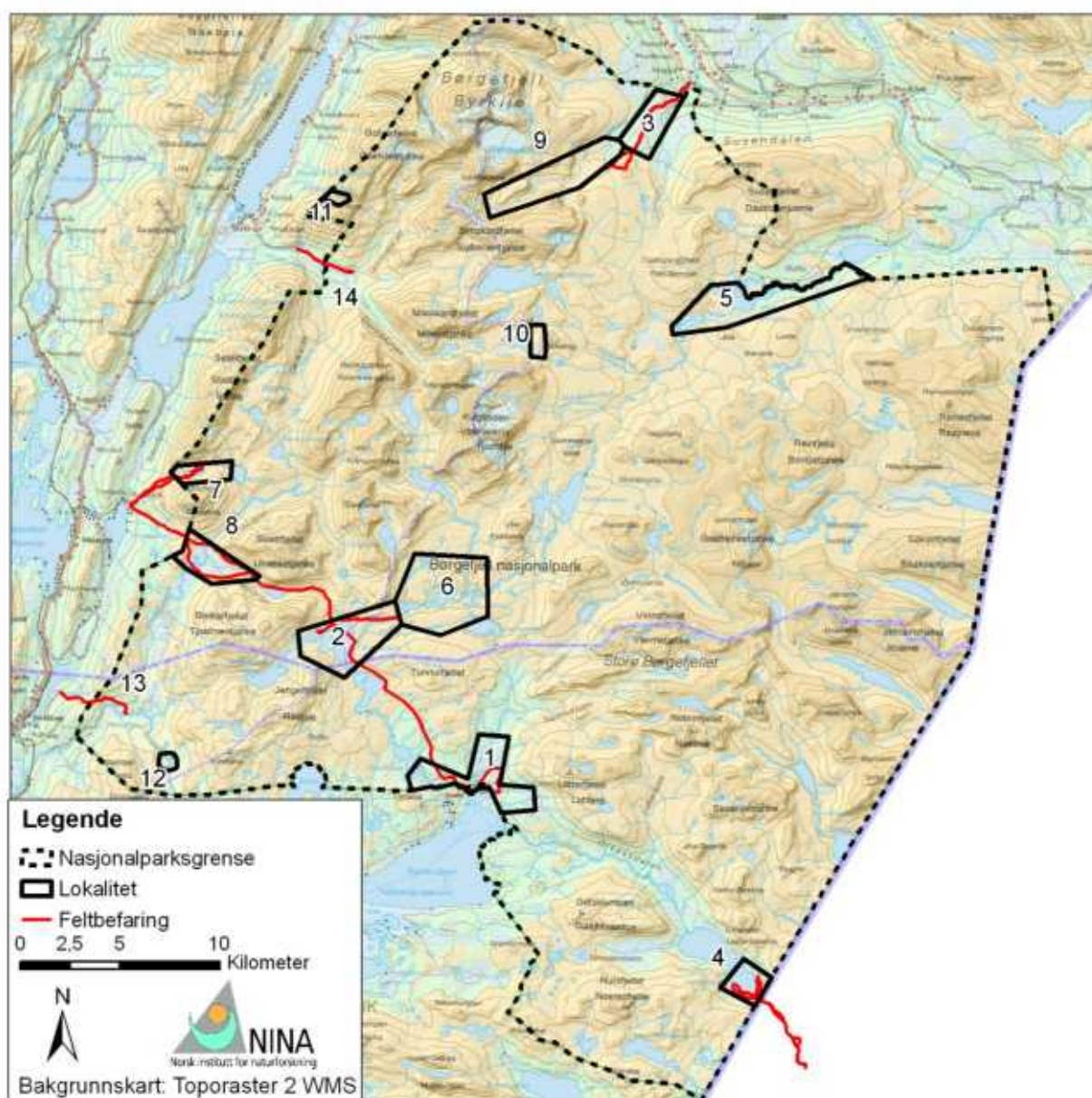
⁹ Askeladden - Riksantikvarens offisielle database over freda kulturminner og kulturmiljøer i Norge

¹⁰ Rapport nr. 1 – 1998 samiske kulturminner innen planområde for nasjonalpark

kommunene selv basert på bruk. I tillegg er det flere mindre startsteder som blir benyttet. Dette gjelder spesielt på svensk side på Stekenjokk hvor det går vei som brukes som utgangspunkt for turer inn i Børgefjell.

2.5 Verneverdier som er sårbare for økt ferdsel

Verneverdier som er sårbare for økt ferdsel er beskrevet i verdi- og sårbarhetsvurdering for Børgefjell nasjonalpark fra 2009. I rapporten er det spesielt fokus på utvalgte lokaliteter og utfordringer knyttet til ferdsel på disse. Det var et mål for prosjektet å forsøke å generalisere kunnskap om naturverdier og sårbarhet utover de utvalgte lokalitetene. Basert på feltbefaringene var det mulig å konkludere på mer generelt grunnlag, spesielt om forhold knyttet til sårbarhet og ikke minst om bruken av ulike tiltak. I en slik generalisering er bruken av eksisterende kartdata minst like viktig, spesielt for å beskrive sannsynlighet for spesielt verdifulle lokaliteter.

Oversikt over lokaliteter og hvor det ble gjennomført feltbefaringer ved utarbeidelse av verdi- og sårbarhetsvurderingen i 2009.

2.5.1 Potensielt verdifulle områder i Børgefjell – vegetasjon

Fokus for kartleggingen av naturverdier er forekomst av spesielt viktige naturtyper (DN-håndbok 13) og rødlistearter. Forekomst av rødlistearter kan ikke generaliseres, men mange av dem er knyttet til kalkrike områder. De viktige naturtypene i Børgefjell, er beskrevet i kapittel 3.1. i verdi- og sårbarhetsvurderingen. Også disse naturtypene er knyttet til kalkrik berggrunn. I tillegg er det kjent at rike utforminger av naturtyper som myr og høgstaudekog er spesielt interessante for biologisk mangfold, og det samme gjelder kalkrike områder over skoggrensa. I tillegg er det kjent at sørskrånninger med påvirkning av rikt sigevann kan inneholde spesielt artsrike og verdifulle naturtyper. Med berggrunn i kombinasjon med vannforsyning og solforhold (se kapittel 2.3 i verdi- og sårbarhetsvurdering), har en i verdi- og sårbarhetsvurderingen brukt eksisterende kartdata for å skille ut følgende arealer:

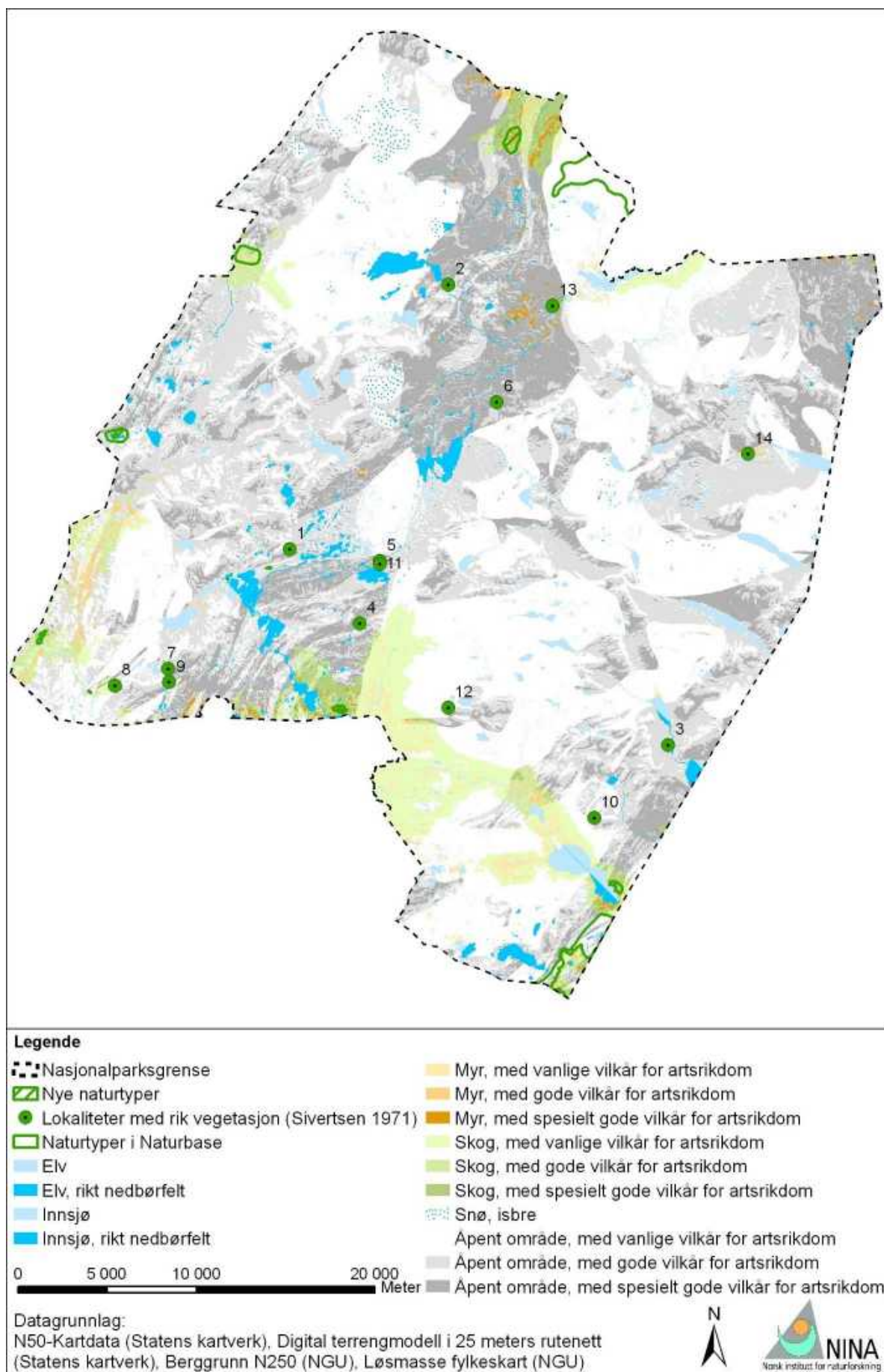
- områder med vanlige vilkår for artsrikdom
- områder med gode vilkår for artsrikdom
- områder med spesielt gode vilkår for artsrikdom

Områdene er delt i tre hovednaturtyper:

- åpne områder (jfr. naturtypen "kalkrike områder i fjellet" i DN-håndbok 13)
- områder med myr (jfr. "rikmyr" i DN-håndbok 13)
- områder med skog (jfr potensielt "bjørkeskog med høgstauder")

Det finnes beskrivelser fra botanikere som har besøkt lokaliteter, som peker ut konkrete lokaliteter som verdifulle. Disse er markert på kart på neste side. Kartet viser god samsvar mellom disse lokalitetene og arealer skilt ut som potensielt verdifulle. Det er også godt samsvar mellom utfigurerte naturtypelokaliteter og forventet naturverdi.

Oversiktskart på neste side viser områder med gode og spesielt gode vilkår for artsrikdom i naturtypene myr, skog og fjell innenfor Børgefjell nasjonalpark. Områdene er modellert ut ved hjelp av berggrunn, solinnstråling og markfuktighet. Verdifulle lokaliteter i Børgefjell nasjonalpark, slik de er beskrevet av Sivertsen (1971) er markert med nummererte prikker og naturtypelokaliteter er merket med grønt

2.5.2 Sårbare områder i Børgefjell – vegetasjon

Sårbarhet er knyttet til noen generelle egenskaper som er lett å finne igjen ute i terrenget. Spesielt slitesvake er vegetasjonstyper som er fuktige, spesielt om de ligger i kuperte eller hellende terreng. Vegetasjon på fint substrat (sand, silt) er også sårbare, ettersom de er svært utsatt for erosjon dersom vegetasjonsdekket ødelegges. Det samme gjelder vegetasjon på eksponerte rabber, som har svært dårlig evne til gjenvekst.

Helt generelt kan en oppsummere noen typiske sårbare områder:

- fuktige områder har dårlig slitestyrke
- tørre, eksponerte områder har dårlig gjenvekst
- kuperte og hellende områder kan ha dårlig slitestyrke og er erosjonsutsatte dersom slitasje oppstår
- områder i høgfjellet har dårlig gjenvekst pga. kort vekstsesong og marginale forhold for plantevekst

Sårbarhet er knyttet til fysiske egenskaper i lokalitetene, som vanntilgang, jord og terrengform. Dette er egenskaper som varierer over korte avstander, og dermed må sårbarhet i forhold til ferdsel beskrives på relativt liten skala. Innen alle lokalitetene som ble befart under utarbeidelse av verdi- og sårbarhetsvurderingen er det stor variasjon i sårbarhet, både slitestyrke og evne til gjenvekst. Det er ofte bare deler av en lokalitet som er sårbar, og derfor er utøvelsen av ferdsel (adferd, omfang, detaljer om arealbruk osv.) avgjørende for hvilke effekter som oppstår av ferdselen. Generelt er det lite slitasje på stor- til middels skala i Børgefjell. Dvs. den slitasjen som finnes er knyttet til punkter eller korte strekninger svært lokalt. Også innen de prioriterte lokalitetene er størstedelen av arealet helt uten slitasje, men på enkelte punkter kan det være store skader. En sti kan i hovedsak gå gjennom robust terreng, men så er det noen korte strekninger som går i sårbart terreng med slitasje og erosjonsproblemer. Dette gjør at det ikke er mulig å utlede sårbarhet fra kartdata og GIS på samme måte som verdifulle områder, ettersom kartdata ikke finnes på det skalanivået som er relevant for å påvise sårbarhet. På flybilder kan en lokalitet se uberørt ut, mens det kan være tydelig slitasje på liten skala ute i terrenget. Slike små, slitte punkter kan også være svært stygge og dermed overskygge inntrykket av et ellers uberørt område.

2.5.3 Sårbarhet er koblet til påvirkning (bruk)

Sårbarhet er i seg selv ikke et problem, dersom områdene ikke utsettes for påvirkning eller bruk. Det er bruken, eller påvirkninga, som kan føre til effekt/effekter. I sårbare områder oppstår lettere en effekt av bruk, og denne effekten kan fort overstige det som oppleves som akseptabel effekt. Derfor er det nødvendig å vurdere sårbarhet i forhold til dagens og framtidig bruk. Forventet endring i bruk, områder med økt press, kanalisering og tilrettelegging kan påvirke bruksmønster og dermed kan sårbare områder bli utsatt for økt press. Bruken av et område kan kartfestes (godt eller mindre godt avhengig av tilgangen på data), og noen relevante datasett ligger inne i eksisterende kartdatabaser.

Ferdsel til fots, tradisjonelt friluftsliv

Det er innfallsporter til Børgefjell fra alle kommunene som parken berører, disse er i ulik grad tilrettelagt og brukt som startpunkt for fotturer. Det er ingen merkete stier eller turistforeningshytter i Børgefjell. Dette øker terskelen for å dra på tur, og dermed er det relativt færre som ferdes her enn i andre fjellområder med slike turistfasiliteter, i tråd med det en ønsker i Børgefjell nasjonalpark. Her går folk ofte etter egne veivalg og mange ferdes alene. Hovedtrekket fra brukerundersøkelsen i 2017 viser at de besøkende ønsker lite tilrettelegging og verdsetter å ferdes i området uten å treffe andre personer. De ønsker å utøve det enkle tradisjonelle friluftslivet og er lite interessert i moderne ferdselsformer.

Ved hjelp av ferdselstellingene som er gjennomført de siste årene begynner en å få relativt god kunnskap om hvilke ruter som benyttes i sommersesongen. Her vises det til kap. 2.6 med beskrivelse av de enkelte innfallsportene og rutene.

2.5.4 Sårbare områder i Børgefjell – dyreliv

Børgefjell nasjonalpark er et viktig område for mange truede og sårbare arter og er av spesiell interesse fordi området ligger på nordgrensen for enkelte sørlige arters utbredelsesområde, og ved sørgrensen for nordlige arter. Bl.a. forekommer dverggås, sædgås og snøugle i området. Rovfuglfaunaen domineres av fjellvåk, men området har også en rekke andre mer sjeldne rovfuglarter. Området blir også benyttet av mange arter under trekk til hvile- og spisepauser. I tillegg er området viktig for mange andefugler, spesielt i områdene ved Austre Tiplingan landskapsvernområde er det registrert mange ulike ande- og vadefugler. En del av artene som er registrert i området er underlagt retningslinjene for sensitive artsdata hvor stedfestet informasjon om artenes hekkeområde, yngleområde eller voksested er skjermet for allment innsyn og vil derfor ikke bli presentert i kartpresentasjoner i dette dokumentet.

Helt generelt kan en oppsummere noen typiske sårbare områder:

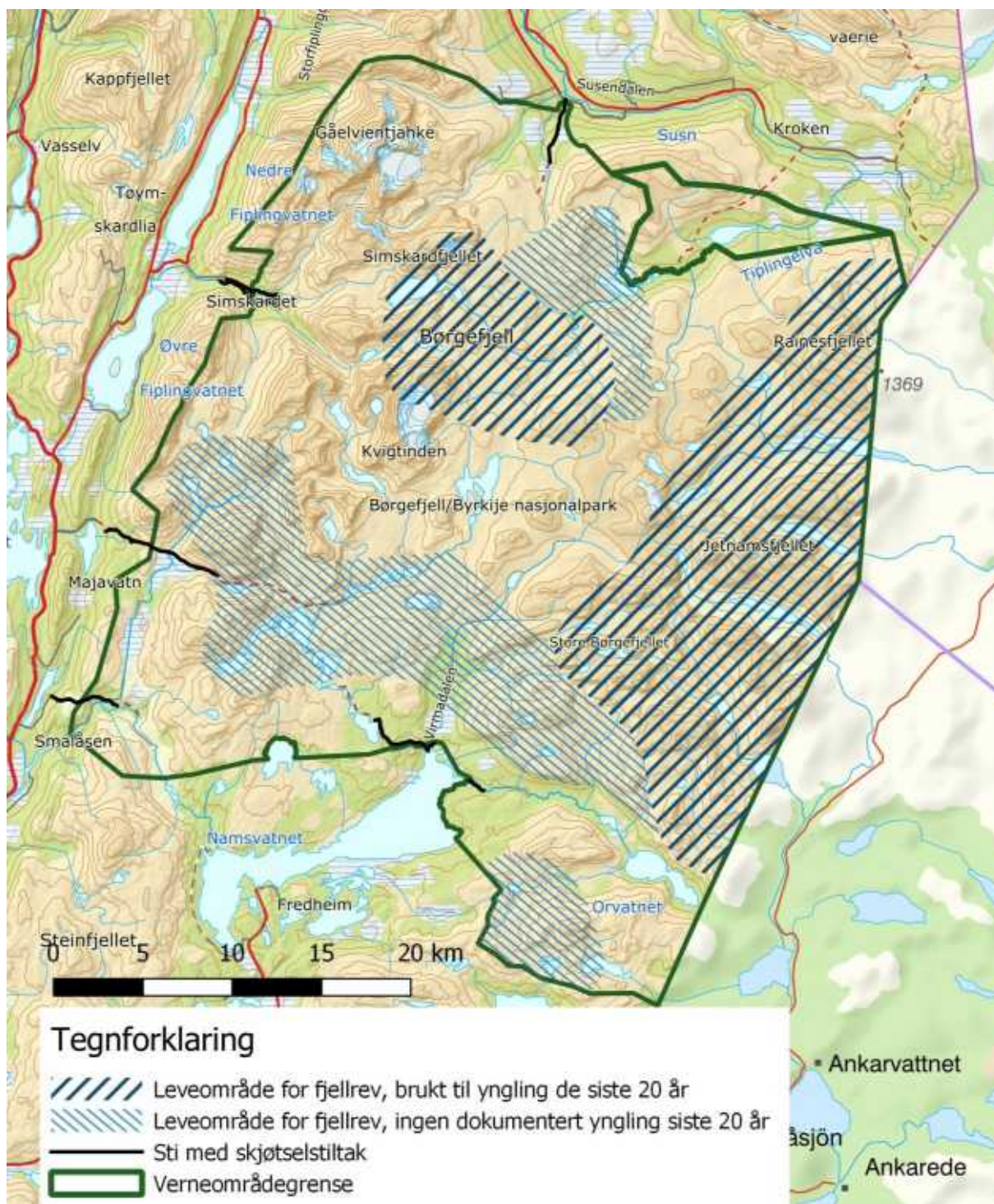
- hekke-, oppvekst- og næringsområder for andefugler, lomer og vadere
- hilokalitetene til fjellreven

Basert på kjent forekomst av ynglelokaliteter for fjellrev er det laget en kartframstilling av sårbare områder for fjellrev. Områder med kjent yngling siste 20 år må sies å være mer sårbare enn områder uten yngling siste 20 år. I områder med fjellrev må en vise særlige hensyn, både ift. ferdsel og særlig i forhold til inngrep som kan påvirke fjellrev. En viktig del av besøksstrategien for Børgefjell må være at en har fokus på hele leveområdet til fjellrev mht. effekter av ferdsel eller annen menneskelig aktivitet. Dette gjelder særlig med tanke på etablering eller restaurering av tekniske inngrep.

Det er nasjonalparkens østlige områder og området mellom Kvigtind og Simskardfjellet som har dokumentert fjellrevyngling de siste 20 år. I disse områdene er det ikke foretatt skjøtels- eller tilretteleggingstiltak. Tilsvarende er for leveområder hvor det ikke har vært dokumentert yngling siste 20 år med unntak av Jengelstien fra Orekvatnet til Jengelen. På dette stistrekket er det ikke gjennomført skjøtselstiltak, men fra Tomasvatnet til Orekvatnet er deler av stien klopplaggt pga. slitasjeskader. I forhold til fjellreven er det i disse områdene ikke ønskelig med økt ferdsel eller nye ferdselsformer. En ser at bla. sykling og kiting er aktiviteter som i økende grad utøves på svensk side og som også vil bli utøvd i nasjonalparkens østlige områder hvis det åpnes for dette i verneforskriften eller at mulighetene markedsføres mer aktivt.

Austre Tiplingan landskapsvernområde og områdene rundt Litle Kjukkeltvatnet er verdifulle områder for mange ande- og vadefugler. I verdi- og sårbarhetsvurderingen beskrives at det tidligere har vært problemer med forstyrrelse av hekkende andefugler og da særlig problemer med bifangst i garn i Austre og Vestre Tiplingen. Det ble med bakgrunn i dokumentert problem (gjentatte funn av garn med døde fugler) fastsatt et forbud mot garnfiske fra 1.-31. august for over 20 år siden. Forbudet mot garnfiske reguleres ikke av vernebestemmelsene men er fastsatt av grunneier Statskog. Ved lokalitetene er eventuelle konflikter rundt ferdsel knyttet til ferdsel langs land i forbindelse med stangfiske.

Ferdselen får imidlertid ikke særlig omfang før midten av juli etter at hovedtyngden av hekkingen er gjennomført. Det er således rimelig å anta at dagens nivå på ferdsel er akseptabel. Dagens ferdselsmønster styres i stor grad av hvor lenge det ligger snø i områdene og når det er mulig å krysse elver, normalt sett er det medio juli som er start for barmarksesongen. I forhold til hekketiden for fugler bør det ikke gjøres tiltak som medfører økt ferdsel før medio juli.

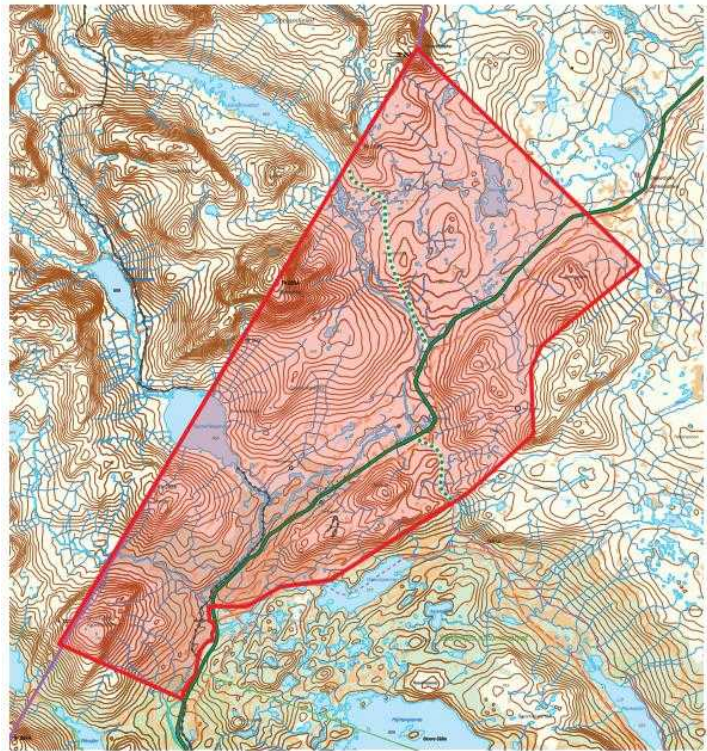

Kartet viser forekomst av fjellrev i Børgefjell. Området er skravert basert på kjent hilokaliteter for fjellrev og kjente ynglinger ved de ulike lokalitetene. Skravering skiller ut områder med kjente ynglinger siste 20 år som mer sårbar enn områder uten yngling siste 20 år.

I forhold til at nasjonalparkens østlige områder er mest sårbar med hensyn til fjellreven er det viktig å ha med seg at den svenske forvaltningen i stor grad påvirker bruken av disse områdene.

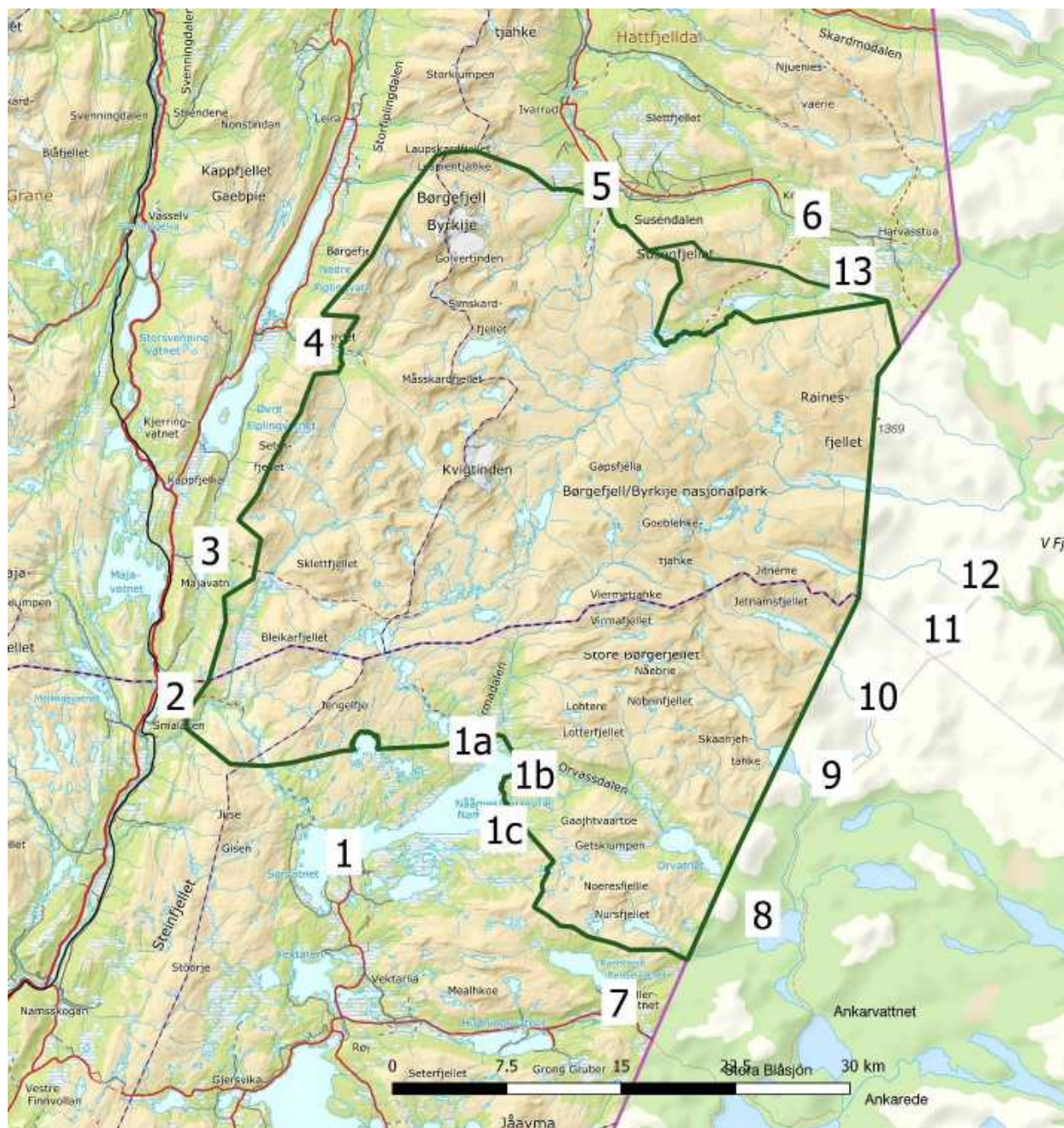
Her er det ulike forhold som i dag styrer bruken:

- Stekenjokkveien blir ikke vinterbrøytet, noe som medfører at de østlige områdene ikke er like tilgjengelig. Veien åpnes for trafikk første uka i juni og det blir merkbart økt trafikk inn i området. I forbindelse med planer om å åpne for gruvevirksomhet på Stekenjokk kan det bli aktuelt med helårsåpen vei.
- Det er innført ferdselsforbud i områdene som ligger i Jämtland län i perioden 10 juni – 10 juli. Dette har begrenset trafikken inn i området. Det er tillatt å ferdes langs merket sti inn til Jetnamsvatnet. Det er ikke innført tilsvarende ferdselsforbud i Vesterbotn län.
- Det er stort fokus på reiseliv på Stekenjokk og det er flere aktører som tilbyr ulike aktiviteter. Villmarksvegen over Stekenjokk er en av Sveriges høyst beliggende veier og er derfor et populært reisemål for veifarende. De siste årene har det vært stort fokus på miljøkriminalitet i området pga. flere tilfeller av reirplyndring.

- Område med tilträdesförbud 10 juni–10 juli
Prohibited area 10 June–10 July
Gebiet mit Betretungsverbot 10. Juni – 10. Juli
Зона запретна для посещения с 10 июня до 10 июля
- ¹ Väg¹ och leder² du får använda i förbudsområdet
Public road¹ and open trails² through the prohibited area
- ² Weg¹ und Wanderwege², die vom Betretungsverbot ausgenommen sind
Автомобильная дорога¹ и Дорожки² освобождённые от запрета доступа

2.6 Innfallsporter/startsteder

Kart over Børgefjellområdet med innfallsporter og startsteder

Punktene 1 – 6 på kartet er vedtatte innfallsporter i forvaltningsplanen. Gjennomførte skjøtselstiltak på disse stiene er beskrevet i rapporten «Gjennomførte skjøtselstiltak på stier i Børgefjell/Byrkjå nasjonalpark»¹¹

1. Namsvatnet er hovedinnfallsporten fra sør. I perioden 15. juli til 1. oktober går det båtrute over Namsvatnet til punktene 1a, 1b og 1c. Årlig selges det 600 – 800 billetter på båtruta. Hovedmengden av ferdsel er i perioden båtruta går. Lite ferdsel på vinter og vår. Ca. 80 prosent går av på 1a for å vandre nordover i parken, enten langs Storelva eller i Virvadalen. På stien langs Storelva og stien langs Orvasselva er det gjennomført skjøtselstiltak ved klopplegging pga.

¹¹ [Gjennomførte skjøtselstiltak på stier i Børgefjell/Byrkjå nasjonalpark](#)

slitasjeskader i sårbare områder. Stiene går delvis gjennom områder med slitesvak myr og tørre, eksponerte områder med dårlig gjenvækst

2. Smalvatnet i Namsskogan kommune. Brukes i hovedsak på sommer og høst. Skogsbilvei inn til parkeringsplass blir ikke vinterbrøytet. Brukes for tilgang til Namskroken, Bleikarvatnet og Jengselskardvatnet. Ferdselsteller viser 300 - 400 passeringer på sommersesongen. Fjellstyre har en utleiehytte og en åpen hytte i Namskroken. På stien er det gjennomført skjøtselstiltak ved klopplegging og steinlegging pga. skader på slitesvak myr og områder med erosjon.
3. Tomasvatnet i Grane kommune. Ferdselsteller viser i gjennomsnitt ca. 1.000 passeringer på sommersesongen, fjelltrimpost på Storelvhøgda genererer en del passeringer. Startpunkt for de som skal besøke Jengelhyttene. Brukes også en del om vinteren og vårsesongen. Grane kommune har gitt dispensasjon for leiekjøring med snøscooter opp til verneområdegrensene slik at de som skal på tur får transport opp på Storelvdalshøgda. Innfallsport for de sentrale deler av Børgefjell (Jengelen, Gaukaren, Kjukelvatna mfl.) Lett tilgjengelig fra Majavatn stasjon for de som tar tog.

På stien er det gjennomført skjøtselstiltak med klopplegging og omlegging pga. slitasjeskader. Stien går delvis i tørre, eksponerte områder med dårlig gjenvækst og i fuktige områder med dårlig slitestyrke. Spesielt området fra Storelva til Orekvatnet består av myr med dårlig slitestyrke og klopplegging/omlegging har her vært et viktig tiltak for å begrense og reparere skadene. Tidligere har der vært ferdsel både på nord- og sørsiden av Orekelva, dette pga. at de som benyttet hengebrua gikk på sørsiden mens de som benyttet vad over Storelva gikk på nordsiden.

På grunn av at området Storelvdalen – Orekskardet er et viktig våtmarksområde som blir benyttet som hekkeområde har det også vært et mål for skjøtselstiltakene å få kanalisert all trafikken til nordsiden av dalen. Dette gjennom klopplegging og at hengebrua som ble ødelagt i 2018 ikke bygges på samme plass men flyttes nordover til området hvor stien på nordsiden av dalen går i dag. Med dette vil en å redusere belastningen som ferdselen har på området i hekke- og yngletiden ved at all ferdsel kanaliseres til et område.

Området er sårbart for reindrifta på vår og om høst hvor ferdsel virker forstyrrende.

4. Simskardet i Grane kommune, den mest brukte innfallsporten med ca. 1.700 passeringer i sommersesongen. Mye dagsbesøk hvor de besøkende går inn til Simskardhytta og tilbake. Mye vinterbruk. I området er det ca. 400 hytter og en del av disse bruker Simskardet som turområde. Det kjøres skiløype inn til nasjonalparkgrensa. Veien inn Simskardet (3 km) blir ikke vinterbrøytet. Simskardet brukes som startpunkt for de som skal besøke Kvigtind. Mye brukt utgangspunkt for turer i sentrale deler av Børgefjell.

Langs stitraseen er det mye myrområder og fuktskog hvor det fort blir slitasjeskader pga. ferdsel. Etter at det ble etablert reingjerde i Simskardet ble første del av stien liggende innenfor reingjerde, noe som medførte vanskelig fremkommelighet pga. at området ble opptråkket. Skjøtselstiltaket ble klopplegging og omlegging av sti, på første del ble stien klopplagt og lagt utenfor reingjerdet. Videre ble det foretatt klopplegging innover stien til Simskardhytta. På søndre side av Simskardelva er det også sti som går i myrlent terreng, denne stitraseen er omlagt flere ganger tidligere pga. slitasjeskader. Som en del av tiltaket er deler av stitraseen nå klopplagt. Deler av stien planlegges omlagt hvis det blir etablert reingjerde på sørsiden av Simskardelva. Det er bruer over Golverskardelva, Bisseggelva, Rørskardelva og Simskardelva. I forbindelse med skjøtselstiltakene med klopplegging og bruer er «Sims kardrunden» etablert som et tilbud til dagsbesøkende. Simskardhytta inngår da som en del av opplevelsen for de besøkende.

Området er sårbart for reindrifta på generell basis og særlig under samling og aktivitet ved gjerdet i Simskardet

5. Øyum i Hattfjelldal, innfallsport som gir tilgang til nordre deler av parken. Mellom 300 – 400 passeringer på sommerseongen. Lite vinterbruk, parkeringsplass blir ikke brøytet. Som skjøtselstiltak ble det valgt å prioritere stien øst for Litle Susna via Haustlægran og frem til elvekryssing. Et av målene for valget var å få kanalisert ferdselen bort fra rikmyrområdene vest for elva (Stormyra og Forsmyran) som har slitasjeskader pga. ferdsel. Tiltaket som er gjennomført er kloppegging og omlegging til fastmark. Tiltaket gjennomføres frem til elvekryssing av Litle Susna. Etter dette punktet spres trafikken seg mer ut i terrenget da elvekryssing for enkelte kan være en barriere. Etter elvekryssingen er det fortsatt tydelig sti oppover mot Legdevatnet, men slitasjen er forholdsvis mindre ift. første del av stien
6. Oksvollen, innfallsport til Austre Tiplingan. Ca. 1.100 passeringer på sommersesong. Gir tilgang til nordøstlige deler. Hovedbruken skjer på barmark, på vinterføre kjører besøkende inn til Sjånes (13) hvor det ofte er skuterspor inn i området. Statskog har utleiehytte ved vestre Tiplingen og det er flere private hytter i området som bruker stien. På deler av Tiplingstien er det tidligere gjort skjøtselstiltak i form av steinlegging i myrområder med dårlig bæreevne, disse tiltakene er gjennomført utenfor verneområdet. Det er over flere år meldt inn behov for skjøtselstiltak på stien pga. slitasjeskader både i fuktige områder med dårlig slitestyrke og i tørre, eksponerte områder med dårlig gjenvekst. Fjelltjenesten er engasjert til å lage en tiltaksplan som omfatter stien fra Oksvollen og inn til Vestre Tiplingen.

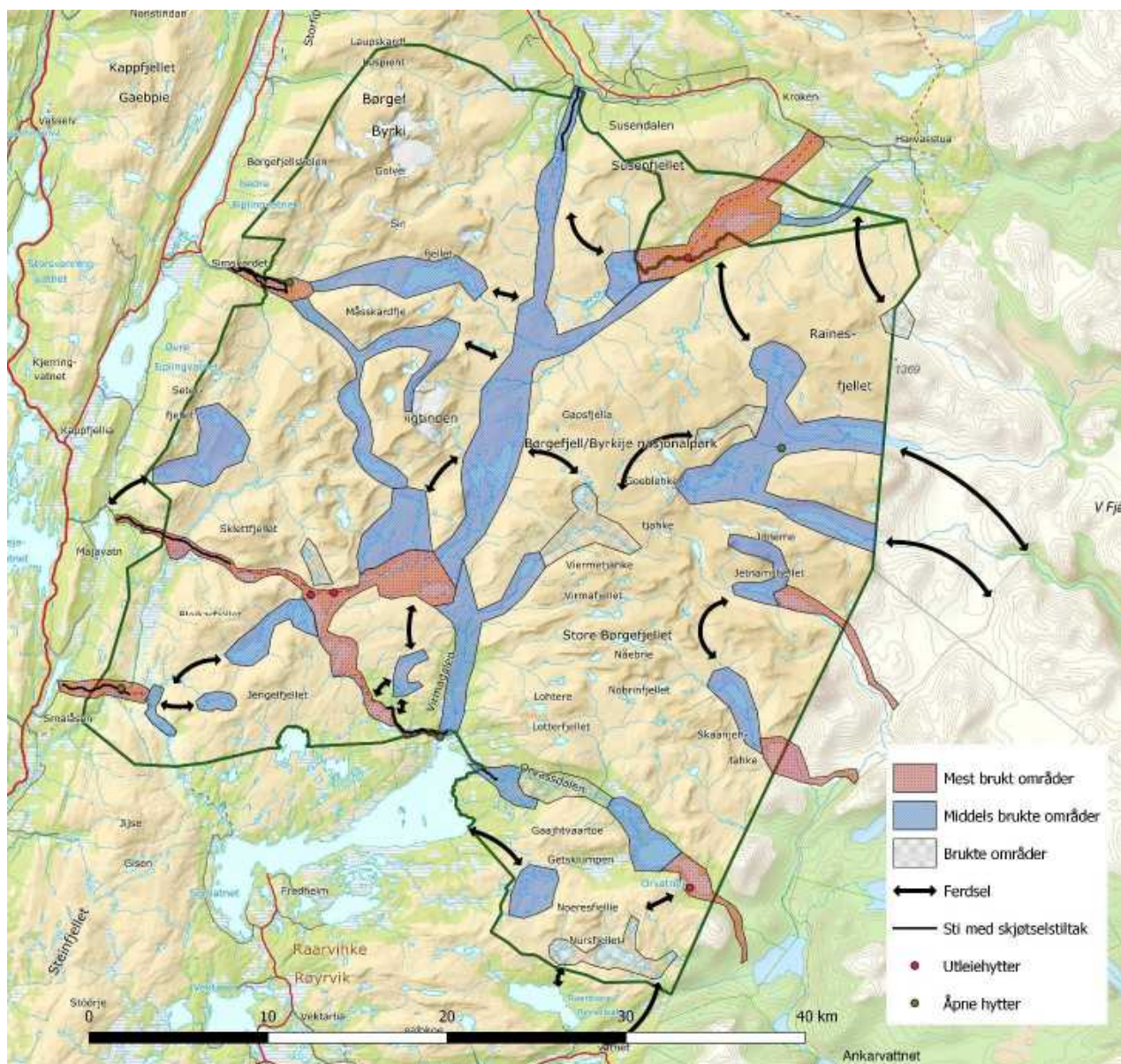
Punktene 7 til 13 er ikke vedtatte innfallsporter men blir benyttet ut fra tilgjengelighet til områder i nasjonalparken. På disse stiene er det ikke gjennomført skjøtselstiltak.

7. Lybekkdalen i Røyrvik, utgangspunkt for turer i søndre deler av parken (Henrikvatnet, Rurukvatnet mfl.) Forholdsvis lite brukt område. Liten parkeringsplass på siden av hovedvei ved marmorgrotter.
8. Leipikvatnet i Sverige. Svensk innfallsport til flere naturreservat, høy grad av tilrettelegging. Brukes av de som skal besøke Orvassområdet (2 utleiehytter ved Orvatnet) Går sti inn til Orvatnet. Hovedferdsel juli, august og september. Noe ferdsel i april og mai på snøføre.
9. Stekenjokk/Sipmikken. Liten parkeringsplass på siden av hovedveg som benyttes av de som besøker Sipmikkområdet. Bru over elva gir lett tilgjengelighet. Populært område i april/mai frem til det blir ferdselsforbud i området. Også mye besøk i sommersesongen. Ferdselsforbudet gjelder perioden 10. juni til 10. juli.
10. Stekenjokk/Jetnammen. Parkeringsplass i en tidligere grustak som benyttes av de som besøker områdene ved Jetnamsklumpen. Hovedferdsel i sommersesong. Også en del ferdsel på vårvinter. Sti inn til Jetnamsvatnet skal være unntatt ferdselsforbudet. Jetnamsfjellet er det høyeste fjellet i gamle Nord-Trøndelag fylke og derfor et turmål.
11. Stekenjokk/gruveområdet. Parkeringsplass hvor det tidligere var gruvedrift. Benyttes av besøkende nordøstlige deler av Børgefjell, dvs. Ranseren, Sakenvatnet, Rotnan mfl. Forholdsvis lite brukt, hovedbruken er sommer/høst
12. Stekenjokk/Saxån. Parkeringsplass ifb. med svensk tursti inn til Ranserstugan. Benyttes av besøkende nordøstlige deler av Børgefjell, dvs. Ranseren, Rotnan mfl. Forholdsvis lite brukt, hovedbruken er sommer/høst. Statskog har en åpen bu i vestre ende av Ranseren
13. Sjånes i Hattfjelldal. Brukes mest om vinteren til besøk i nordøstlige deler. Hytteeiere i Austre Tiplingan har dispensasjon for transport med snøscooter fra Sjånes og det er derfor ofte løype innover til Austre Tiplingen. Kommunal rekreasjonsløype passerer også Sjånes og går over til Sverige, noe som letter tilgangen til den nordøstlige spissen av verneområdet. Statskog har utleiehytte ved Vestre Tiplingen, det er mulig å leie transport inn til hytta om vinteren. Startpunktet er sårbart for tamreinen vår, høst og vinter ved at det er smalt mellom Tiplingelva og grensegjerdet og reinen derfor blir styrt dersom den blir forstyrret.

2.7 Ferdselsmønster

En fjerdedel av Børgefjell nasjonalpark ligger høyere enn 1.000 meter over havet, det meste av parken befinner seg i alpin vegetasjonssone. Bare de lavere dalene er trebevokste, hovedsakelig med bjørk. Unntakene finnes, spesielt i det lavere, sørvestre hjørnet hvor vi finner gammel granskog i området rundt Namskroken. Landskapet kan grovt deles i fire soner: Den vestlige fjellkjeden med sine spisse topper, trange daler og viltre elver. Den østlige fjellkjeden med rundere topper og langstrakte sjøer i vide dalbotn. Ei høyslette som strekker seg fra Susendal i nord til Virmadalen i sør og skiller disse to fjellkjedene fra hverandre. I tillegg ligger det et eget høvfjellsområde sør for Orvassdalen.

Ferdselen i verneområdene styres i stor grad av disse naturgitte forhold med daler, fjell, elver og vann. Den er forholdsvis konsentrert ut fra innfallsportene/startstedene for så å følge daler og vassdrag inn mot sentrale deler av Børgefjell. På kartet under er det forsøkt å visualisere hvilke områder som er mest brukt med gradering av bruken. Det er viktig å være klar over at hele området brukes i mer eller mindre grad, i kartet er det forsøkt å synliggjøre de mest brukte områdene og hvordan de besøkende forflytter seg i området.

2.8 Ferdselstellinger

Det er gjennom flere år gjennomført ferdselstelling på innfallsportene i barmarkssesongen.

Gjennomsnittlig antall passeringer pr. år ligger på ca. 5.300. Hvis en forutsetter at de besøkende passerer tellerne 2 ganger kan antall besøkende beregnes til 2.650. Dette er kun et minimumstall og må brukes med stor varsomhet, dette ut fra følgende forhold:

- Besøkende passerer teller bare en gang pga. annen rute inn/ut.
- Besøkende benytter start/endepunkt uten teller.
- Besøket skjer i periode uten teller, dvs. på vinterføre.

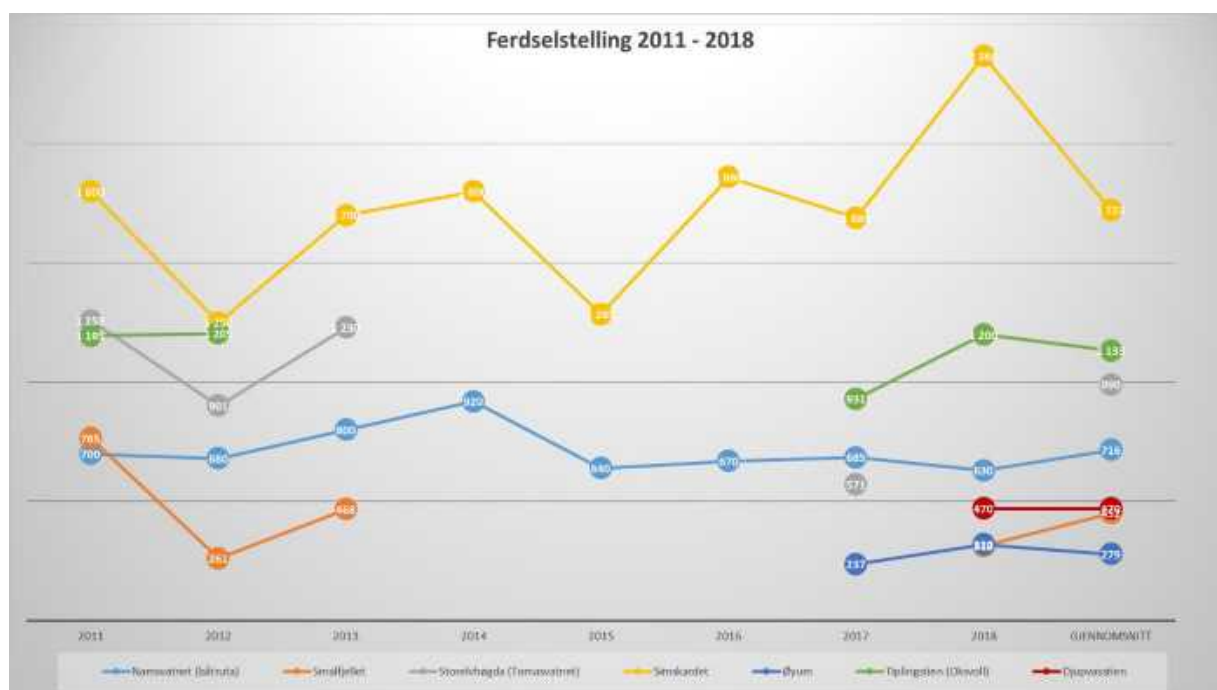
Ferdselstellingene viser at antall besøkende i sommersesongen har vært stabilt de årene tellingene har pågått. Årlige svingninger styres i hovedsak av vær- og føreforhold. Er det sen vår med mye snø og flomstore elver ser en at antall besøkende blir lavere ift. tørre somre med mye fint vær.

Det finnes ingen data for ferdselen i vinterhalvåret, erfaringsmessig er det størst ferdsel i april og mai. Vær- og føreforhold er også her den viktigste faktoren for hvor stor den årlige trafikken blir. I tillegg ser en at vinterstengingen av Stekenjokkveien på svensk side reduserer tilgjengeligheten og dermed antall besøkende. Vegen åpnes normalt i begynnelsen av juni. Hvis det åpnes for ny gruvedrift på Stekenjokk vil dette medføre helårsåpen vei og en helt annen tilgjengelighet til østlige deler av nasjonalparken.

En stor del av de som går Norge på langs går gjennom Børgefjell. Det finnes ingen gode data over hvor mange besøkende dette utgjør, men inntrykket er at antallet har vært økende de siste årene.

De som selger jakt- og fiskekort gir tilbakemelding om nedgang i kortsalget over en lengre periode, de har inntrykk av at langt færre driver med jakt og fiske og er mer interessert i vandring. Noe som også har fremkommet i bruksanalyse reindrift der reindriftsutøverne har inntrykk av endring i bruksmønster fra jakt og fiske til vandring og toptpturer.

Bruken av innfallsporter er beskrevet i rapporten fra brukerundersøkelsen¹² i 2017

¹² [Rapport brukerundersøkelse 2017](#)

2.9 Brukerundersøkelse

I 2017 ble det gjennomført brukerundersøkelse¹³ i Børgefjell nasjonalpark. For å tilegne seg ny og relevant kunnskap om bruken av nasjonalparken ble det innhentet informasjon ved hjelp av kortfattede selvregistreringskort utplassert ved innfallsportene og populære rasteplasser inne i nasjonalparken, ferdselstellere på utvalgte stier og en oppfølgende, web-basert spørreundersøkelse.

Det ble samlet inn svar fra 776 brukere fra selvregistreringskassene og 168 svar fra etterundersøkelsen. Totalt var det plassert ut seks svarkasser. I tillegg var det mulig å fylle ut svarkort på skyssbåten som går til og fra Storelva og ved to utleiehytter ved Orvatnet. En svakhet med selvregistreringsundersøkelsen var at den i liten grad fanget opp besøkende som går inn fra svensk side (Stekenjokk). I dette området finnes det ingen bestemt innfallsport og ingen klare stier/ferdselsveier som brukes.

Brukerundersøkelsen ble gjennomført i 2017 vha. selvregistreringskasser

I tabell under presenteres nøkkelinformasjon om brukerne som har deltatt på brukerundersøkelsen i Børgefjell nasjonalpark sommeren 2017. Et kjennetegn ved de som besøker Børgefjell nasjonalpark er at de har reist langt for å komme til området. De fleste som tar seg inn i nasjonalparken velger å overnatte her, hvorav telt og lavvo er de mest benyttede overnattingsalternativene. Gjennomsnittlig turlengde for de som er på flerdagstur i Børgefjell er i overkant av fem dager.

Antall respondenter 776 i kasseundersøkelse / 168 i etterundersøkelse			
Andel nordmenn (n=768)	83 %	Antall nasjonaliteter* (n=768)	16
Andel førstegangsbesøkende (n=766)	43 %	Lokalt bosatte** (n=768)	13 %
Varighet dagstur (gj.snitt timer) (n=322)	5,15	Andel som er med på organisert tur (n=769)	4 %
Varighet flerdagstur (gj.snitt dager) (n=426)	5,05	Andel som går både på og utenfor sti (n=168)	83,3 %
Andel som overnatter i nasjonalparken (n=741)	57 %	Andel som går bare på sti (n=168)	13,7 %
Kvinneandel (n=772)	39 %	Andel som alltid går utenfor sti (n=168)	1,8 %

Kilde: Basert på selvregistreringsundersøkelse og etterundersøkelse gjennomført sommeren og høsten 2017. *Ikke medregnet norske respondenter **Personer som er bosatt i Grane, Hattfjelldal, Namsskogan eller Røyrvik.

¹³ [Rapport fra brukerundersøkelse i Børgefjell nasjonalpark sommeren 2017](#)

I brukerundersøkelsen ble hver respondent vurdert langs en purismeskala. Dette følger samme fremgangsmetode som er gjort i brukerundersøkelser i andre nasjonalparker. En purismeskala sier noe om brukernes preferanser for tilretteleggingstiltak og hvorvidt en ønsker å møte på andre mennesker når enn er på tur. Lavpurister er de som ønsker mye tilrettelegging og synes det er hyggelig å møte andre mennesker på tur, mens høypurister setter pris på lite tilrettelegging og muligheter til å ferdes uforstyrret fra andre mennesker. Resultatene fra brukerundersøkelsen konkluderer med at Børgefjell tiltrekker seg svært mange høypurister sett i forhold til andre verneområder. 31 prosent av de besøkende faller innunder gruppen som defineres som høypurister, mens 27 prosent av respondentene defineres som mellompurister. 42 prosent av respondentene defineres som lavpurister.

Hovedtyngden av skjøtselstiltak med klopplugging er gjort utenfor eller i ytterkant av verneområdet

De aller fleste besøkende (97,6 %) visste at Børgefjell er vernet som nasjonalpark før de besøkte området. Videre er det i underkant av tre av fire respondenter som oppgir at vernestatusen var av betydning for at de besøkte området. De besøkende har jevnt over høy kunnskap om regler for atferd i nasjonalparken. Dette kan ha sammenheng med at de fleste besøkende leser seg opp om området før de besøker Børgefjell. 65 prosent av respondentene i etterundersøkelsen oppgir at de hentet informasjon om Børgefjell i forkant av besøket. De aller fleste respondenter syntes det var uproblematisk å finne god informasjon om området. Enkelte respondenter presiserer imidlertid at det hadde vært ønskelig med mer informasjon om elve- og bekkekryssing i verneområdet, herunder informasjon om hvorvidt og hvor det finnes broer eller klopper som gjør kryssing av vannløp enklere.

Børgefjell nasjonalpark er et naturområde med relativt lite tilrettelegging i form av tydelige stier, informasjonsskilt, klopper og oppvarmede hytter. I etterundersøkelsen uttrykker også de besøkende en tilfredshet med forvaltningen av nasjonalparken og graden av tilrettelegging. Et annet funn fra brukerundersøkelsen er at forvaltningsmyndigheten treffer godt med de prioriteringene de gjør når det kommer til hvilke tilretteleggingstiltak en satser på.

Respondentene uttrykker at de tilretteleggingstiltakene som er viktigst for dem når de er på tur også er de tilretteleggingstiltakene som er av høyest kvalitet i Børgefjell. Allikevel finnes det enkelte forbedringsmuligheter hvis en skal tro respondentene. De besøkende uttrykker at forvaltningsmyndigheten kan bli enda flinkere til å informere brukerne ved hjelp av informasjonstavler ved innfallsportene og skilt som angir avstand og retning.

I sentrale deler av Børgefjell er det ingen tilrettelegging med merkede stier, skilting eller bruer

Totalt sett virker forvaltningen å være godt tilpasset verneformålet for nasjonalparken og den brukergruppen som besøker Børgefjell i dag. De besøkende er en gruppe mennesker som ønsker å

oppleve uberørt natur og lite forstyrrelser fra andre besøkende. Til tross for at mye av friluftslivet som utøves i Norge har blitt mer avansert når det gjelder bruken av teknisk utstyr og tilrettelegging som er mulig, viser de besøkende til Børgefjell en svært stor interesse for tradisjonelt friluftsliv. Dette inkluderer fotturer og høstingsfriluftsliv. Det er svært få av respondentene som oppgir at de har interesse for moderne eller motoriserte friluftslivsaktiviteter. Forvaltningsmyndigheten i Børgefjell har tidligere uttrykt en bekymring for at nye friluftslivsformer skal kunne stå i konflikt med områdets verneformål (Fylkesmennene i Nordland og Nord-Trøndelag, 2009):

Den generelle samfunnsutviklingen har også innvirkning på friluftslivet. I dag ser man en rekke nye aktiviteter som er mer orientert mot sport og prestasjon. De nye aktivitetene krever i mange tilfeller økt tilrettelegging. Hvis denne typen aktiviteter får utvikle seg uten påvirkning fra forvaltningsmyndigheten, kan de komme i konflikt med verneformålet for nasjonalparken. Utfordringen vil derfor være å utvikle friluftslivsaktivitetene i en miljøvennlig retning. For å oppnå en slik utvikling vil tilrettelegging for det enkle friluftslivet basert på naturopplevelser være hovednøkkelen.

Basert på funnene fra brukerundersøkelsen virker det ikke til å være en tydelig konflikt mellom de besøkendes bruk av verneområdet og verneformålet for nasjonalparken. Børgefjell nasjonalpark tiltrekker seg mennesker som setter det enkle friluftslivet høyt - hvor naturopplevelser står i sentrum. Fra brukerundersøkelsen fremgår det at de besøkende viser en sterk skepsis til å liberalisere reglene for bruk av verneområdet.

2.9.1 Organisert friluftsliv

I verneområdene er det i dag liten grad av organisert friluftsliv i form av guiding og organiserte turer. Det som lettes kan defineres som organisering av friluftsliv er salg av jakt- og fiskekort. I tillegg er det 6 utleiehytter og 3 åpne hytter/buer i verneområdene. Området på Trøndelagssiden er statsallmenning hvor allmenningsretten er gjeldende uten at denne går på bekostning av vernet. Det er også etablert noen fjelltrimposter i ytterkanten av verneområdet.

Omfanget av organiserte ferdsel i Børgefjell er lite.

Alle innfallsporter ligger utenfor verneområdet.

Enkelte aktører har gjennom årenes løp forsøkt å etablere tilbud med organiserte aktiviteter i Børgefjell. Erfaringene så langt er at det har vært vanskelig å få til varige tilbud med organiserte turer/aktiviteter i verneområdene. En del aktører oppgir at verneforskriften er en utfordring ved at det må søkes om dispensasjon for slik virksomhet i perioden 1. mars t.o.m. 31. juli. Dette gir for liten forutsigbarhet ift. markedsføring, planlegging og booking av aktiviteter/turer ut fra en usikkerhet om det gis dispensasjon.

Et annet moment ift. å arrangere organiserte aktiviteter som guidede turer, ridning, villmarkscamper er at Børgefjell er et tøft og utfordrende område. Snøen kan enkelte år ligge til begynnelsen av juli, elvene er store og uforutsigbare ift. vannføring og høsten kommer tidlig, dette gir en kort sommersesong med et begrenset tidsvindu for organiserte aktiviteter på barmark. Mangelen på veier og bruer i nasjonalparken medfører også at det er utfordrende å få til en kostnadseffektiv drift av slik virksomhet.

Børgefjell appellerer i hovedsak til brukergruppen som ønsker å oppleve villmark og som vil ferdes alene eller i mindre grupper. Disse er da som oftest ikke interessert i å delta på organiserte turer/aktiviteter.

Summen av at dagens brukere som hovedregel ikke ønsker å delta på organiserte aktiviteter og at Børgefjell er et utfordrende område å ferdes i for mindre fjellvante personer er kanskje forklaringen på at en del av aktørene som har forsøkt seg i Børgefjell har slitt med å få deltagere på sine aktiviteter. De siste årene ser en ofte at annonserte turer har blitt avlyst pga. ingen/liten påmelding. I tillegg er det rimelig å anta at klimaendringene med mer uforutsigbare vær- og føreforhold vanskeliggjør slik virksomhet i årene som kommer.

Utenfor verneområde er det en del aktører som driver med tilrettelagte aktiviteter som elvepadling, kiting, snøscooterutleie, radonee, toppturer ol.

Et svært begrenset antall lag og organisasjoner arrangerer turer i området, disse trenger ikke søke dispensasjon. Denne virksomheten foregår i svært begrenset grad med ca. 2 – 3 årlige turer pr. år. Ofte er det toppturer som er aktiviteten

Øst for nasjonalparken, på svensk side er det flere organiserte og tilrettelagte reiselivsaktiviteter med utgangspunkt i Stekenjokkveien. Her arrangeres guidede turer, grottevandring, mountainbike-turer, kiting, skitrening, snøscooterløyper mm.

Børgefjellskolen har også benyttet områdene i Simskardet i sin leirskolevirksomhet, men det meste av aktiviteten foregår utenfor verneområdet.

Om en eventuell endring i verneforskriften med åpning for mer kommersielle aktiviteter uten søknad vil medføre økt aktivitet er usikkert ut fra de naturgitte forhold.

2.10 Kunnskap om reiseliv

Over flere år har det vært dialog med lokalt reiseliv, hovedsak mot enkeltaktører eller gjennom kommunalt tiltaksapparatet. Den beste kunnskapen om lokalt reiseliv innehas av den enkelte kommune som har oppdaterte oversikter over aktørene i egen kommune. Gjennom et samarbeid som nasjonalparkkommune kan dialogen med næringene i regionen styrkes.

Fra forvaltningens siden har det vært tatt flere initiativ ift. lokalt reiseliv, primært gjennom kommunalt tiltaksapparat. I 2015 arrangerte nasjonalparkstyret Børgefjell rundt hvor alle aktørene ble invitert til en 2-dagers rundtur rundt Børgefjell der aktørene besøkte hverandre og fortalte om hverandres tilbud.

Reiselivet i regionen kan grovt deles i 2 grupper.

- «E6 turisten». På gjennomreise til eller fra Nord-Norge med bil, buss eller bobil i sommersesongen. Oppholder seg forholdsvis kort tid i regionen da formålet er gjennomreise. Svært få av disse besøker nasjonalparkene. Kan overnatte i område og besøke destinasjonene langs E6 som Laksforsen, Nordlandsporten, Namsskogan familiepark og veikroer/kafeer. Noen få antas å ta avstikkeren til Hattfjelldal eller Røyrvik. Kystriksveien er populært alternativ for denne gruppen som benyttes den ene veien på reisen. Helgelandskysten og Namdalskysten er populære

Børgefjell er et viden kjent for sine fiskevann med stor og fin ørret

områder som er mye markedsført og som dermed har stor oppmerksomhet hos de besøkende. Det er lite tilrettelegging og informasjon langs E6 som informere disse turistene om at de passerer 2 nasjonalparker.

- «Regionturisten» Har Børgefjellregionen som hovedmål for reisen og oppholder seg derfor flere dager i kommunene rundt Børgefjell. Reiser oftest med bil, bil med campingvogn eller bobil. Besøker lokale aktiviteter og severdigheter. Ofte interessert i natur og friluftsliv samt kultur og matopplevelser. De som besøker nasjonalparkene har dette som hovedmål for turen og kombinerer denne svært sjeldent med andre aktiviteter (brukerundersøkelse 2017)

2.10.1 Reiselivsstrategi Nordland

Visjonen for reiselivsstrategi for Nordland (NFK) er: Mat, kultur og natur! Nordland skal levere opplevelser i verdensklasse. Besøkende i Nordland skal møte bærekraftige reiselivsdestinasjoner med kvalitet i alle ledd. Målet for strategien er: Samarbeid og nyskapning skal bidra til bærekraftige reiselivsbedrifter og lokalsamfunn.

Reiselivsstrategien trekker også fram en del tiltak som skal gjennomføres og som vil kunne påvirke nasjonalparken. Det skal skiltes til blant annet nasjonalparkene. Reiselivsarena Nordland skal utvikles som møteplass med vekt på å utvikle opplevelsesnæringen. Utvikle konsepter innen sykkel, vandring, samisk reiseliv og aksene Værnes – Bodø med fokus på Nordlandsbanen som opplevelsesprodukt. Tilrettelegge for økt verdiskapning i opplevelsesnæringene med utgangspunkt i kultur, kunst, historie og tradisjoner fra Nordland. Bidra til etablering av en arena for aktører innen naturbaserte opplevelser for å sikre en koordinert utvikling mellom offentlige forvaltere (eks. nasjonalparker) og opplevelsesnæringene.

2.10.2 Reiselivsstrategi Trøndelag

Visjonen for reiselivsstrategi for Trøndelag er: verdifulle opplevelser i Trøndelag gjennom kvalitet, samhandling og mangfold.

I reiselivsstrategien er det satt følgende mål:

- Trøndelag skal i perioden fram til 2020 ha en vekst både i samlet reiselivsomsetning og antall overnattinger som er større enn landsgjennomsnittet
- Trøndelag skal fremstå som et bærekraftig reisemål, og utviklingen av næringen skal legge til rette for levedyktige lokalsamfunn, gode og stabile arbeidsplasser og økonomisk levedyktige reiselivsbedrifter samtidig som miljøperspektivet ivaretas
- Trøndelag skal fremstå tydeligere som reisemål
- Trøndelag skal utvikle flere helhetlige reiselivsprodukter
- Trøndelag skal bli en aktiv bruker av og premissgiver for nasjonale satsinger innen reiseliv, og en viktig samarbeidspartner for nasjonale reiselivsbedrifter
- Trøndelag skal bli et viktig reisemål for turister som benytter direkte utenlandske flyruter, og Trondheim Lufthavn skal ha en vekst i antall direkteruter på linje med de andre store flyplassene i Norge
- Utvikling av Trøndelag som reisemål skal ha et helårsperspektiv

I strategidokumentet pekes det på at natur- og kulturlandskapet er en viktig kilde til opplevelser og at landbrukets utmarksområder og jakttradisjoner er viktige ressurser. Trøndelag har mange attraktive naturområder for fjellvandring, jakt og fiske. Villmark, natur, verneområder og nasjonalparker som Børgefjell mfl. har et betydelig utviklingspotensial i reiselivssammenheng forutsatt en bærekraftig utvikling. Det er en utfordring å legge til rette for mer kommersielt reiseliv knyttet til regionens naturressurser og verneområder samtidig som natur- og kulturhistoriske verdier ikke forringes. Utfordringene ligger i en større grad av tilrettelegging og utvikling av gode og markedsrettede produkter som er tilgjengelige og salgbare i et marked.

I reiselivsstrategi Trøndelag foreslås det å stimulere til produktutvikling som styrker Trøndelag som reisemål for temaferier knyttet til Trøndelags naturlige ressursgrunnlag, blant annet aktive naturopplevelser, verneområder, nasjonalparker og randsoner til disse.

2.10.3 Reiselivsaktører rundt nasjonalparken

Tilbydersiden består av mange små aktører som tilbyr overnatting, bespisning, jakt, fiske eller andre naturbaserte aktiviteter. Disse driver ofte sin virksomhet i kombinasjon med annen næringsvirksomhet. I tillegg er det noen store aktører som har mye besøk som Namsskogan familiepark, Nordlandsporten og Laksforsen hvor hovedtyngden av besøkende er E6 turistene som nødvendigvis ikke er så interesserte i nasjonalpark.

I regionen satses det også på turisme gjennom hyttebygging. I Røyrvik er bla. Børgefjellsenteret en destinasjon med mange hytter bygd opp ift. vinteraktiviteter. Skorovass fjellandsby i Namsskogan kommune er under etablering med mål om å etablere 1.000 nye hytter. I Fiplingdalen i Grane kommune er det ca. 400 fritidsboliger.

Det finnes noen få aktivitetstilbydere i regionen som tilbyr guidede turer, rafting, padling, kiting, hundekjøring ol. Disse tilbyderne opererer i svært liten grad i verneområdene.

I områdene øst for nasjonalparken, på svensk side er det flere reiselivsaktører som tilbyr ulike typer aktiviteter med utgangspunkt i Stekenjokkområdet som grenser til Børgefjell. Det meste av aktiviteten skjer utenfor nasjonalparken, men i enkelte tilfeller ser enn at aktiviteten kommer inn på norsk side. På svensk side er det tilbud om helikoptertransport som også benyttes av besøkende i Børgefjell som flys inn til grensen.

2.10.4 Destinasjonsselskap

Ved at Børgefjell nasjonalpark ligger i to fylker er det flere destinasjonsselskapet som markedsfører området. Helgeland Reiseliv er et samlet destinasjonsselskap for hele Helgeland, med reklame for området og muligheter for booking mm. Flere av aktørene rundt nasjonalparken er samarbeidspartnere, i tillegg til at kommunene er med.

På trøndelagssiden er Visit Namdalen en aktør som markedsfører namdalsregionen inkludert nasjonalparken med tilhørende kommuner, aktiviteter og tilbydere.

2.10.5 Nøkkeltall for turisme i regionen

De mest besøkte turistattraksjonene nær verneområdet er langs E6. Namsskogan Familiepark har over flere år ligget på ca. 50.000 besøkende mens Laksforsen i Grane kommune ligger på ca. 60.000 besøkende pr. år. Nordlandsporten er også et punkt hvor mange veifarende stopper og har derfor mye besøk i sommersesongen.

Ut over dette finnes det lite data om besøket i regionen utover at en ser en vis økning i trafikken i området.

2.10.6 Nasjonalparken som turistattraksjon

Børgefjell nasjonalpark er kjent som villmarksparken ved at området er lite tilrettelagt med få tekniske installasjoner, området har mange sjeldne og truede dyrearter hvor fjellreven er den meste profilerte.

Området er også et yndet mål for sportsfiskere pga. sine gode fiskebestander med stor ørret. Brukerundersøkelsen viser at over 80% av de besøkende er nordmenn som ikke er bosatt i en av Børgefjellkommunene, noe som tilsier at området er nasjonalt attraktivt besøksmål.

Børgefjell er først og fremst et attraktiv besøksmål for de som ønsker å oppleve unik natur og enkelt friluftsliv. Nasjonalparken har lite fokus hos E6 turistene, men en ser at området har fått større oppmerksomhet hos utenlandske besøkende. Det som overrasket i svarene fra brukerundersøkelsen er at de utenlandske besøkende i nasjonalparken ikke ønsket mer tilrettelegging, de besøkte området nettopp fordi de anså dette som urørt område.

2.11 Kunnskap om næringsvirksomhet i nasjonalparken

Den største næringsvirksomheten i nasjonalparken er sørsamisk tamreindrift.

I tillegg drives det utmarksnæring i form av salg av jakt- og fiskekort samt hytteutleie. Det leies ut båter i enkelte vann. Statskog er eneste grunneier i verneområdet. Arealene på trøndelagssiden er statsallmenning og forvaltes etter fjellovens bestemmelser av fjellstyrer

Noen mindre aktører har sporadisk arrangert organiserte turer inn i området, men omfanget av dette anses som minimalt.

Over Namsvatnet i Røyrvik kommune er det båt rute som har sitt trafikkgrunnlag med transport av turister inn til Børgefjell nasjonalpark.

Ut over dette er det ikke næringsvirksomhet i nasjonalparken.

2.12 Sammenstilling og situasjonsanalyse av kunnskap

Kunnskapsgrunnlaget for nasjonalparken og landskapsvernområdet er godt. Med de supplerende undersøkelsene som er blitt foretatt har man gode kunnskap om så vel verneverdier som bruk og brukere.

Dagens ferdsel i Børgefjellområdet er beskjeden sammenlignet med andre nasjonalparker i Norge. Ferdselen er i hovedsak konsentrert om perioden fra medio juli til utgangen av august, i tillegg er perioden april - mai et tidspunkt med økt ferdsel. Det en ser er at vær- og føreforhold i stor grad påvirker antall besøkende.

Kunnskapsgrunnlaget viser at enkelte områder av nasjonalparken tåler økt besøk uten at det vil true verneverdiene, dette avhenger av når på året ferdselen foregår. Det er i områder hvor en tidligere har gjennomført skjøtselstiltak med klopplegging som har størst potensiale for økt ferdsel.

Gjennom bruksanalyse reindrift er det fremkommet at dagens besøk i nasjonalparken er akseptabelt for den sørsamiske tamreindriften, men at en økning i volum ikke er forenlig med bærekraftig reindrift. Dette under forutsetning av at det ikke åpnes for nye ferdselsformer og at ferdselen skjer etter dagens mønster. En dreining av ferdsel til sårbare perioder og områder vil medføre en merbelastning for reindriften som også kan påvirke verneverdiene negativt.

Topografien i Børgefjellområdet tilsier at ferdsel i verneområdene vil være begrenset også i framtida. Det er ingen veier inn nasjonalparken med det resultat at det kreves en fysisk innsats for å komme til området. Vann og elver fungerer også som en barriere for mange besøkende. Dette samsvarer også med de

Børgefjell oppleves som villmark pga. fraværet av tekniske installasjoner og en unik natur.

ønskede brukeropplevelsene for de som besøker Børgefjell som ønsker seg områder med lite tilrettelegging og villmarkspreget natur som det er utfordrende å ferdes i. Derimot kan det være et potensiale for økt besøk i ytterkantene av nasjonalparken samt områdene utenfor.

Simskardrunnen er et eksempel på et slikt tilbud hvor de besøkende går en runde i Simskardet etter tilrettelagt sti. De kan da gå fra parkeringsplassen og inn til Simskardet på den ene siden av elva for så å returnere til parkeringsplassen på andre siden av elva. Det er tidligere etablert flere bruer i området. Dette er et vakkert område som gir en god opplevelse av villmark, de er så vidt innenfor verneområdet. Her kan en utvikle tilbudene videre og evt. tilrettelegge for at lokalt reiseliv kan bruke området som en del av sitt tilbud.

Et annet eksempel er båtruta på Namsvatnet hvor en kan tilrettelegg mer for dagsturer hvor de besøkende er noen timer i ytterkanten av nasjonalparken for så å bli transportert tilbake med overnatting og bespisning hos lokale tilbydere. Hvorvidt de to ovennevnte er realiserbare er selvfølgelig avhengig av at det finnes lokale aktører som ser potensialet i aktivitetene, forvaltningen kan ikke ha noen annen rolle utover å være tilrettelegger.

Skyssbåten på Namsvatnet transporterer besøkende til søndre deler av Børgefjell

Børgefjell er et viktig område for truede og sårbare arter, spesielt er hekke- og yngletiden en sårbar periode hvor det er viktig å unngå forstyrrelser. Med hensyn til dette er det i enkelte områder ikke ønskelig med mer ferdsel i perioden 1. mars til 31. juli.

Nye ferdselsformer som sykling, kiting, randonee ol kan påvirke verneverdiene negativt ved at det åpner for flere besøkende i nasjonalparken og at disse får lengre rekkevidde en tradisjonelle fjellvandrere har, spesielt gjelder dette de østlige områdene som er lett tilgjengelig fra svensk side. En evt. liberalisering av verneforskriften vil her påvirke trykket og vil ikke være forenlig med målet å rendyrke Børgefjell som en villmarkspark.

Midtvinters er det lite ferdsel i Børgefjell, men april – mai er et populært tidsrom for de som ferdes på ski.

Alle kommunene rundt Børgefjell vurderer å bli nasjonalparkkommune under merkevaren, Røyrvik fikk sin godkjenning høsten 2018. De andre kommunene arbeider for tiden med forankringen lokalt. Dette kan gi en situasjon hvor nasjonalparkforvaltningen og kommunene arbeider felles under merkevaren med tilhørende verdier. Dette vil videre danne grunnlag for fellesprosjekt som det er viktig at nasjonalparkstyret deltar i, dette kan være etablering av informasjonspunkt, viewpoint, turstier, vertskapskurs osv.

3 Mål og strategiske grep

Hovedmålet i besøksstrategien for Børgefjell/Byrkjve nasjonalpark er å sikre og ta vare på verneverdiene i nasjonalparken. Dette fordi verneverdiene også er besøks- og opplevelsesverdiene som etterspørres jfr. brukerundersøkelsen. Ved å ta vare på, og forvalte området ihht. formålet med vernet bevares særpreget til glede for den enkelte besøkende og for kommende generasjoner.

Delmål:

- En skal beholde og rendyrke merkevaren Børgefjell som opplevelsen av «*villmark*» med få tekniske installasjoner og liten grad av tilrettelegging. Tyngre tilretteleggingstiltak utover nødvendige skjøtselstiltak gjennomføres ikke i nasjonalparken.
- Merkevaren Børgefjell skal være et alternativ til majoriteten av norske nasjonalparker. Da som et område med lite ferdsel, ingen rødmerkede stier eller turistforeningshytter. Merkevaren Børgefjell skal kommunisere at dette er et område hvor de besøkende er overlatt til seg selv, at en må ha kunnskap og utstyr til å takle tøffe forhold.
- Gi de besøkende gode opplevelser gjennom god kvalitet på innfallsporter, startsteder og utkikkspunkt.
- Tilrettelegging for økt lokal verdiskapning gjennom reiseliv og handel skal skje utenfor nasjonalparken. Området skal være et attraktivt besøksmål med grunnlag i merkevaren Norges nasjonalparker og merkevaren Børgefjell.
- Besøksstrategien skal ivareta samisk kultur og næringsutnyttelse ved å legge opp til at økt aktivitet skjer utenfor nasjonalparken tilknyttet eksisterende infrastruktur.
- Samarbeide med kommunene om å legge til rette for økt lokal verdiskapning gjennom nasjonalparkkommunestatusen. Kommuner som er nasjonalparkkommune prioriteres spesielt i besøksstrategien.
- Være en aktiv part i informasjonsarbeidet om verneområdet ved bruk av merkevaren Norges nasjonalparker.
- Skape bevissthet om at det vil bli økt ferdsel og trykk på området som følge av internasjonale- og nasjonale reiselivstrender. Besøksstrategien skal ta høyde for at det vil bli økt ferdsel til området uansett strategiske grep hvor økt slitasje, økt forstyrrelser og mer forstyrrelse kan bli resultat. Gjennom en aktiv besøksstrategi må det være et mål å forebygge negative effekter av økt ferdsel i området.

3.1 Strategiske grep

For å oppfylle vedtatte hoved- og delmål må det tas en del strategiske grep som beskrives i dette kapitlet.

Det er et mål å rendyrke «merkevaren» Børgefjell som et «villmarksområde» for erfarne fjellfarere jfr. brukerundersøkelsen. Ut fra dette er det et strategisk grep å videreføre Børgefjell som ett område uten tilrettelegging hvor det kreves erfaring og godt utstyr for å ferdes. Strategien blir å appellere til denne brukergruppen ved ikke å tilrettelegge for økt ferdsel i sentrale deler av nasjonalparken.

Børgefjell er benevnt som fjellrevens rike og er et område for den har overlevd på naturens premisser uten støttetiltak

Dette betyr at tilrettelegging for flere besøkende og økt lokal verdiskaping må skje i ytterkanten eller utenfor verneområdene. Da også med bakgrunn i at det meste av infrastrukturen i dag ligger utenfor verneområdet og at det er i disse områdene en på en mest mulig kostnadseffektiv måte kan etablere nye aktiviteter/tilbud. Ettersom utviklingen tyder på at det uansett vil bli økt ferdsel og trykk som følge av internasjonale- og nasjonale reiselivstrender vil det være viktig å overvåke utviklingen og at det utvikles tilbud og aktiviteter utenfor verneområdet for å gi gode opplevelser og bedre vern. For å overvåke utviklingen er det viktig å videreføre ferdselstillinger på innfallsportene og å få styrket ressursen til verneområdeoppsyn. Strategien med tilrettelegging utenfor verneområdet vil også være i henhold til verneformålet som sier at en skal bevare et stort naturområde tilnærmet fritt for tekniske inngrep, med store villmarkspregede områder.

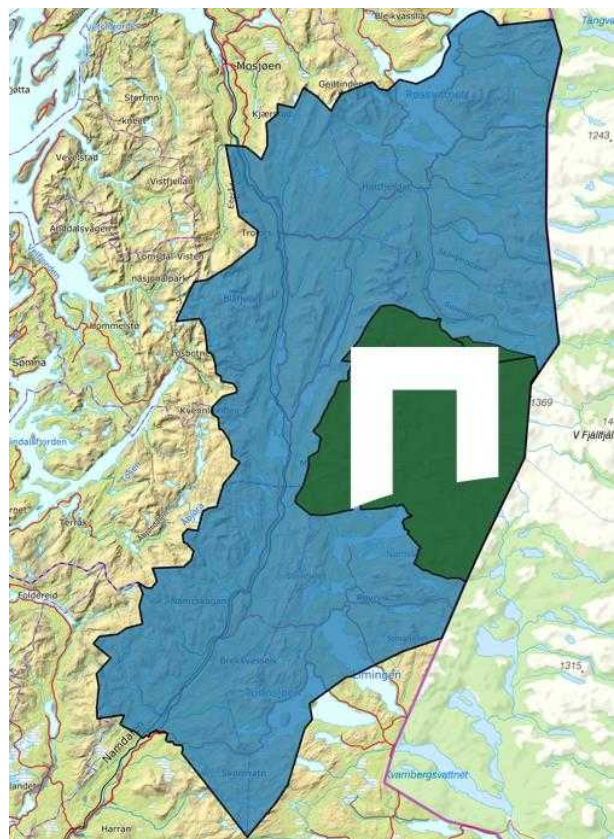
3.1.1 Nasjonalparkkommuner

Et viktig strategisk grep for å nå målene er god samhandling med kommunene rundt Børgefjell gjennom nasjonalparkkommunestatusen.

Ved å arbeide for at alle kommunene blir nasjonalparkkommuner under merkevaren Norges nasjonalparker vil en arbeide med de samme verdiene som ligger i kriteriene. Kommunene vil gjennom statusen ha felles mål om flere besøkende, bedre vern og økt lokal verdiskaping gjennom merkevaren.

Reiseliv og turisme er et viktig satsningsområde for alle kommunene, noe som bla fremgår av kommunale næringsplaner, kommunene har også gitt tilbakemelding om at det primært er ønskelig at økt lokal verdiskaping skal skje utenfor verneområdene, i lokalsamfunnene der det allerede er infrastruktur til å betjene besøkende. Og at evt. videre utvikling skjer i disse områdene.

En hovedsatsning utenfor verneområdene vil også gi et bedre vern av verneområdene.

Kommunene rundt Børgefjell kan samarbeide som nasjonalparkkommuner med Børgefjell om fellesnevner

Nasjonalparkforvaltningen bør derfor arbeide aktivt for at alle kommunene velger å bli nasjonalparkkommuner og at det etableres et fellesskap omkring dette med felles mål og tiltak. Da vil det også være enklere å felle fokus på kundereisen Børgefjell hvor en kan se på aktiviteter/opplevelser på tvers av kommune og fylkesgrenser. Gjennom et slik samarbeid vil en kommunisere ut mer tydelig at dette er en region med Børgefjell i sentrum.

3.1.2 Kanalisering av ferdsel og satsing på innfallsporter

I forvaltningsplanen fra 2009 står følgende:

«Når kommunene utformer sin fremtidige reiselivspolitik opp mot Børgefjell/Byrkije nasjonalpark må det legges til grunn at nødvendige, infrastrukturelle tekniske tiltak som for eksempel reiselivsanlegg med tilhørende aktiviteter, lokaliseres utenfor nasjonalparken. For mange typer reiseliv er det ofte et samspill mellom nasjonalparken og de tilgrensende områdene, og tilrettelegging for reiseliv må sees i sammenheng for hele området, også de områdene som ligger utenfor nasjonalparken. Reiselivsanlegg utenfor nasjonalparken lokaliseres slik at press mot de mest sårbare delene/tidsrommene i nasjonalparken unngås (f.eks. kalvingsområder for rein). En konsentrasjon av reiselivsaktører, og bruk av definerte innfallsporter, gjør at man unngår at det etableres flere mindre innfallsporter til nasjonalparken og vil være med på å kanalisere ferdsel. På denne måten fanger man opp flere brukere på færre steder, noe som vil være positivt, så vel kommersielt som naturfaglig»

Gjennom prosessen med utarbeidelse av besøksstrategi er det ikke fremkommet kunnskap som tilsier endringer av målene i forvaltningsplanen. Konklusjonen er fortsatt at det skal satses på tilrettelegging på innfallsportene og at evt. kanalisering av ferdsel skjer omkring disse. I forvaltningsplanen er det 6 definerte innfallsporter som alle ligger utenfor verneområdene, disse kan tilrettelegges med infrastruktur for besøkende. Videreutvikling av disse vil være et viktig strategisk grep, da med tilrettelegging med nye informasjonstavler og skilting ihht. merkevaren Norges nasjonalparker.

Innfallsportene skal i utgangspunktet ha en enkel standard som signaliserer at Børgefjell er et lite tilrettelagt område, men tiltak som gjennomføres skal ha høy kvalitet. En ser derfor ikke nødvendigheten av å etablere infrastruktur i form av servicebygg med innlagt vann og strøm på innfallsportene. Slik anlegg kan heller etableres i tilknytning til utkikkspunkt utenfor verneområdet i samarbeid med andre aktører.

Simskardet er den mest besøkte innfallsporten i sommersesongen

På innfallsportene er det skilting til turmål i området, dette er et tiltak som de besøkende ønsker mer av jfr. brukerundersøkelsen

I tillegg til de 6 spesifiserte innfallsportene i forvaltningsplanen er det i tillegg en rekke startsteder som benyttes som utgangspunkt for turer i Børgefjellområdet. Selv om en i strategien sier at disse ikke skal tilrettelegges som innfallsport kan det her være viktig å gi målrettet informasjon til de besøkende. Ikke bare om Børgefjell som vernet område, men også informasjon om sørsamisk reindrift jfr. innspill i bruksanalyse reindrift. Dette gjelder spesielt på svensk side hvor nasjonalparkforvaltningen ikke kan ha innfallsporter. Fra Stekenjokkvegen på svensk side er det flere lokasjoner som benyttes som startpunkt for turer i Børgefjell, her må det søkes samarbeid med svenske myndigheter om å få satt opp informasjonstavler ol.

3.1.3 Sørsamisk tamreindrift

I bruksanalyse reindrift er det sett på hvilken påvirkning økt ferdsel og nye ferdselsformer kan ha for reindriften. Konklusjonen er at dagens nivå er akseptabel, men at en økning i ferdselen og nye ferdselsformer vil medføre utfordringer for tamreindriften. Et strategisk grep er å skape bevissthet omkring momentene som har fremkommet i bruksanalysen og benytte denne i planleggingen av tiltak og i forvaltningen av områdene. Det viktigste tiltaket vil være informasjon til de besøkende og at disse gjøres kjent med tematikken, noe som må skje i samarbeid med næringen selv som kjenner bruken av områdene til ulike årstider.

Kalvmerking er reindriftsårets største begivenhet

Bruksanalysen konkluderer med at det må skapes bevissthet overfor hva Børgefjell/Byrkije nasjonalpark er, og hvilke besøkende en ønsker. Ut fra dette må en ha en langsiktig og helhetlig planlegging for å unngå bit for bit tilrettelegging. Antall innfallsporter/startpunkter bør ikke økes, og eventuelle utvidelser og tiltak på stier må vurderes nøye. For reindriften er det viktig at det ikke åpnes for nye former for friluftsliv og at det ikke iverksette tiltak som senker brukerterskelen for de besøkende.

3.1.4 Informasjon

Informasjonsarbeid er et av de viktigste strategiske grep nasjonalparkforvaltningen kan gjøre. Da med å gi rett informasjon til rett besøk med et tydeligere brukerperspektiv i informasjon slik at det blir lettere for besøkende å finne informasjon om området, aktiviteter mm.

Fra brukerundersøkelsen er det avdekket at de fleste finner informasjon om området på internett før reisen foretas, ofte i godt til før reisen starter og som en viktig del av beslutningsprosessen. I dag er det mange aktører som informerer om Børgefjell. Her er kommunene, destinasjonsselskaper, tilbydere, interesse-organisasjoner i tillegg til sosiale medier og tur-apper aktører som har informasjon om Børgefjell. Det er nødvendigvis ikke mangel på informasjon som er problemet, men at informasjonen er riktig, entydig og oppdatert. Ikke minst vil det være viktig at informasjonen er i tråd med besøksstrategien.

Her vil det derfor være et viktig strategisk grep at nasjonalparkforvaltningen, sammen med nasjonalparkkommunene tar en aktiv rolle som informasjonskilde gjennom utarbeidelse av hjemmesider, facebookside, brosjyrer, digitale informasjonspunkter mm. ved å bruke merkevaren som avsender. Dette materiellet/innholdet skal da kunne benyttes av andre aktører på sine informasjonsplattformer.

Informasjonen skal da utarbeides som en viktig del av kundereisen, derfor må det søkes samarbeid med aktørene innenfor lokalt næringsliv og destinasjonsselskaper.

For den erfarne fjellvandreren er en tur i Børgefjell en unik og storslagen opplevelse. I brukerundersøkelsen svarer denne gruppen at de ikke ønsker mer tilrettelegging, her er det primære å gå alene i flere dager uten å treffe andre mennesker og få en opplevelse av villmark som er det sentrale. De er opptatt av det enkle tradisjonelle friluftslivet og er lite opptatt av moderne friluftslivsaktiviteter.

For den uerfarne kan Børgefjell være et for krevende område som de ikke har forutsetninger for å besøke ut fra fysiske forutsetninger, erfaring og utrustning.

I informasjonsarbeidet er det viktig å være bevisst dette og heller bidra til at de uerfarne som er på jakt etter unike opplevelser får tilrettelagte opplevelser utenfor verneområdet. En finner i stor grad de samme kvalitetene utenfor nasjonalparken som innenfor. Områdene utenfor nasjonalparken gir dermed de samme opplevelsene, forskjellen er at disse områdene er nærmere infrastruktur i form av veger, mobildekning, overnatting og handel.

Temaplatkat om reindrift i Børgefjell

På godværsdager gir Børgefjell fantastiske opplevelser

Informasjonsbehovet kan for området deles opp i tre:

- Turist på gjennomreise: I hovedsaken det som benevnes som «E6-turisten» på tur til/fra Nord-Norge. Trenger informasjon gjennom veiskilting, informasjonstavler, digitale tjenester etc. om at de er i et nasjonalparkområde og hvordan besøke dette. Her kan en vise til innfallsporter med infrastruktur, utkikkspunkt, informasjonssentre ol. Aktuelle informasjonspunkt kan være: Hattfjelldal sentrum, Susendal, Trofors, Laksforsen, Nordlandsporten, Namsskogan sentrum, Namsskogan familiepark, Børgefjellsenteret, Røyrvik sentrum. Da det er 2 nasjonalparker i området er det viktig med samkjøring av strategi og tiltak på dette punktet.

For å få en vellykket opplevelse må besøkende kunne sendes til et enkelt besøksmål. Målsettingen for å drive denne typen informasjon til ei gruppe som i dag i svært liten grad er «bruker» av nasjonalparken er ikke å få flere inn i selve nasjonalparken, men å kunne være en bidragsyter til lokal reiselivsutvikling. Derfor kan det være en fordel at informasjonspunktene etableres i tilknytning til innfallsportene til nasjonalparkkommunene hvor det også informeres ved bruk av merkevaren.

- Dagsbesøkende: Varierende grad av erfaring og behov for tilrettelegging. Trenger tilpasset informasjon til ulike grupper: Hytte-Hilde, Topptur-Trine, Familie-Fredrik, Fiske-Frank, Utsikts-Ulla, Setter-Stian og Sverige-starteren. Disse gruppene trenger framfor alt informasjon om hvor de finner turmål som passer dem og informasjonsplakater på startsted. Tilrettelegging skal skje i ytterkant eller utenfor verneområdet.
- Langturgåerne/villmarkingen. Ønsker informasjon for planlegging på forhånd av reise. Tips til turer/rutevalg og informasjon om snøforhold/vannføring mm. Ønsker ikke tilrettelegging. Internett vil her være det viktigste mediet og et viktig verktøy for å kommunisere ut besøksstrategien (ift. verneverdier, tamreindrift, båndtvang, hekke- og yngletid mm). Dette er hovedgruppen av de som besøker nasjonalparken.

3.1.5 Bidra til lokal verdiskaping

Nasjonalparkforvaltningen skal være en bidragsyter med å tilrettelegge for økt lokal verdiskaping gjennom de tiltak som planlegges. Dette gjennom å skape god infrastruktur bestående av informasjon og besøksmål. Et viktig bidrag er samarbeid med kommunene rundt Børgefjell, de kommunene som viser spesielt initiativ gjennom å bli nasjonalparkkommune prioriteres med oppfølging hvor det arbeides frem konkrete tiltak. Eksempel på konkrete tiltak er etablering av viewpoint, informasjonspunkt, arrangement ol.

Kommunene og lokalsamfunnet rundt Børgefjell er de viktigste aktørene for å få til økt lokal verdiskapning med mål om at økt besøk og økt verdiskapning skal skje utenfor verneområdet i tilknytning til etablert infrastruktur. Gjennom nasjonalparkkommunestatusen skal kommunene bruke merkevaren på lik linje med nasjonalparkstyret og det er viktig at partene samarbeider om dette for å kommunisere ut som en felles enhet. Gjennom statusen vil en få etablert samarbeidsfora på tvers av fylkesgrense og mellom forvaltningsorgan som vil gi positive effekter hvor alle parter drar i samme retning. Derfor er det viktig at nasjonalparkstyret fortsatt er en aktiv part i å få etablert et samarbeid mellom kommunene. Gjennom dette vil en også se muligheten for å samkjøre besøksstrategier.

Godt vertskap i alle ledd er en viktig forutsetning for å lykkes med å gi gode opplevelser for de besøkende og skape forståelsen for vernet. Her kan nasjonalparkforvaltningen bidra med kunnskap ifb. med å arrangere vertskapskurs, ved opplæring av turistverter, utarbeidelse av kommunale besøksstrategier ol. Et strategisk grep her er å være aktiv på tilbudssiden.

4 Tiltaksplan¹⁴

Forslag til tiltak er utarbeidet i forhold til utkast til besøksstrategi. Evt. endringer i mål og strategiske grep i endelig vedtatt plan vil medføre endringer i tiltaksplanen. Forslag til tiltak er derfor nødvendigvis ikke blitt forankret mot andre aktører så langt i prosessen. Oppsatte tiltaksplan har hatt følgende hovedfokus:

- Implementere merkevarestrategien for Norges nasjonalparker på møtepunkt mellom besøkende og nasjonalparken.
- Samarbeid gjennom nasjonalparkkommunestatusen – fellestiltak for oppfyllelse av kriterier for bruk av merkevaren.
- Konkret samarbeidstiltak med næringslivet som vertskapskurs, informasjonsmøter ol.

Tiltak	Finansiering	Hvem gjennomfører	Samarbeidsaktører	Periode
Utarbeide nye verneområdeplakater	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2020 - 2021
Utarbeide ny hjemmeside	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2020 - 2021
Utarbeide informasjonsbrosjyre	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2020 - 2022
Oppsetting av ståltavler med ny informasjonsplakat og temaplakat på innfallsportene Øyum, Simskardet, Smalvatnet og Namsvatnet	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2021 - 2023
Oppgradere innfallsport Simskardet og Simskardrunden ift. sommerbruk.	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2022 - 2024
Oppgradere innfallsport Namsvatnet	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2022 - 2024
Klopplegging av Tiplingstien	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2021 – 2023
Digitale informasjonspunkter (anskaffe teknisk utstyr og produsere innhold)	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen	Lokale aktører	2021 - 2024
Etablere viewpoint i Røyrvik og innfallsport til nasjonalparkkommunen (informasjonspunkt) ihht. egen plan	Tiltaksmidler Naturarvmidler + ekst. finansiering	Nasjonalparkkommunen Røyrvik	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	2019 – 2023
Informasjonspunkt ved ny E6 i Grane kommune	Tiltaksmidler Naturarvmidler + ekst. finansiering	Nasjonalparkkommunen Grane	Nasjonalparkforvaltningen Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre Lokalt næringsliv. Statens vegvesen.	2020 – 20xx
Informasjonspunkt i Hattfjelldal kommune	Tiltaksmidler Naturarvmidler	Nasjonalparkkommunen Hattfjelldal	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	2020 – 20xx

¹⁴ Tiltaksplanen rulleres årlig etter de retningslinjene som besøksstrategien og forvaltningsplanen gir.

Besøksstrategi

Informasjonspunkt i Namsskogan kommune	Tiltaksmidler Naturarvmidler	Nasjonalparkkommunen Namsskogan	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	2020 – 20xx
Informasjonspunkt på Stekenjokk, Sverige	Tiltaksmidler Naturarvmidler	Nasjonalparkforvaltningen	Länsstyrelsen i Jämtlands län Naturvårdsverket	2022 - 2024
Nasjonalparkkommuneforum		Nasjonalparkforvaltningen og nasjonalparkkommunene		Løpende

Børgefjell/Byrkije nasjonalpark

Norges nest eldste nasjonalpark, opprettet i 1963 er et sagnomsust fjellområde på grensen mellom Nordland og Trøndelag. Opplevs som villmark, men er også et gammelt sørsamisk kulturlandskap som byr på mange mektige sanseinntrykk.

I Børgefjell er du stort sett alene med naturen og opplevelsene. Her er det lite som er tilrettelagt i form av hytter, broer eller merka stier. Børgefjell er et eldorado for ørretfiske med sine mange elver og vatn.

Kontaktinformasjon

Telefon: 74 16 80 82

E-post: fmtlpost@fylkesmannen.no

Post: Postboks 2600, 7734 Steinkjer

Besøksadresse: Næringshuset i Røyrvik, Stadionveien 6, 7898 Limingen

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/5071-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 09.04.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	19/2019	03.06.2019

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for lavtflyvning og landingstillatelse med helikopter, fangst og merking av snøugle - Norsk institutt for naturforskning

Forvalters tilrådning:

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 fatter Byrkije nasjonalparkstyre/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

1. Norsk institutt for naturforskning gis dispensasjon fra § 3 pkt. 3.1 i verneforskriften for fangst, prøvetaking og merking av snøugle i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.
2. Norsk institutt for naturforskning gis dispensasjon fra § 3 pkt. 6.1 i verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark for bruk av helikopter i forbindelse med fangst og merking av snøugle.

Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- Dispensasjon gjelder for perioden fra 15. juni til 1. august 2019.
- Dispensasjonen skal kun benyttes etter observasjoner av snøugle i nasjonalparken.
- Det skal tas særlig hensyn til fjellreven i forbindelse med feltarbeidet og tiltakshaver skal sikre seg god oversikt over potensielle fjellrevhi og ynglinger før feltarbeidet starter.
- Lavtflyging og landing med helikopter skal ikke skje nærmere enn 1 km fra bebodde fjellrevhi.
- Dersom det er rein i området når feltarbeidet pågår skal det vises spesielt hensyn til denne. Før flyging skal Byrkije Sijte v/Tor Enok Larsen og Tjåehkere Sijte v/Anta Joma kontaktes for å få oversikt over hvor reinen befinner seg og slik kunne unngå unødig forstyrrelser.

Begrunnelse

Gjennomføring av tiltaket innenfor rammen av dispensasjonen strider ikke mot vernevedtakets formål og påvirker ikke verneverdiene nevneverdig. Kunnskap er viktig for forvaltningen av Børgefjell nasjonalpark. Informasjonen som samles inn i forskningsprosjektet vil øke kunnskapsgrunnlaget og være med på å danne et godt grunnlag for den framtidige forvaltningen. Dette gjelder ikke bare lokalt, men også i nasjonal sammenheng. Prosjektet inngår i et nasjonalt prosjekt som omfatter flere områder i Norge. Prosjektet er i tråd med målsetninger i forvaltningsplanen.

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

I brev av 01.04.2019 søker Norsk institutt for naturforskning (NINA) om tillatelse til å lande med helikopter, samt gjennomføre fangst, prøvetaking og merking av snøugle i Børgefjell nasjonalpark i perioden 15. juni – 1. august.

NINA skal videreføre pågående prosjekt med å kartlegge bestanden og avdekke vandringsmønstret til snøugla. Dette for å få best mulig kunnskap om arten som videre kan benyttes i den praktiske forvaltningen. Tiltaket innebærer ringmerking av unger, innsamling av fjær/blodprøver og innsamling av data som kullstørrelse, ungeoverlevelse, næringsvalg mm. I tillegg ønsker de å fange voksne snøugler for å utstyre dem med satellittsendere for videre overvåkning.

NINA har søkt om tilsvarende dispensasjoner i andre nasjonalparker i Finnmark, Troms og Nordland (Stabbursdalen, Reise, Øvre Dividal, Rohkunborri, samt 2 landskapsvernområder) For å kunne forflytte seg raskt og kostnadseffektivt mellom de ulike områdene ønsker NINA å benytte helikopter. Derfor søkes det om dispensasjon for lavtflyging og landing i Børgefjell nasjonalpark.

Planen til NINA er å fly i aktuelle områder i Finnmark, Troms og Nordland, dersom det registreres hekking har feltpersonell behov for å kunne bli fraktet inn og ut med helikopter til hekkeområdene avhengig av hvor langt fra vei lokalitetene ligger.

Fuglene fanges ved hjelp av enten fjernstyrt «bownet» eller et brett med myke fotsnarer som holdes under kontinuerlig observasjon. Prosjektet søker for øvrig om alle nødvendige tillatelser for ringmerking og fangst og montering av satellittsendere fra Miljødirektoratet og Forsøksdyrutvalget.

NINA søkte og fikk tilsvarende dispensasjoner i 2011 og 2015.

Grunnlaget for avgjørelsen

I utgangspunktet er det forbudt å drive med fangst og merking av dyr i nasjonalparken, jf. verneforskriftens § 3 pkt. 3.1 der det heter at *"Dyrelivet, herunder hi-, hekke-, myte-, gyte- og yngleplasser, er fredet mot skade og unødvendig forstyrrelse. Utsetting av dyr på land og i vatn er forbudt"*. Videre er naturmiljøet i parken fredet mot motorisert ferdsel på land og vatn, og i lufta under 300 meter, jf. verneforskriftens § 3 pkt. 6.1.

I henhold til den generelle dispensasjonsbestemmelsen for verneområder, naturmangfoldlovens § 48, kan det i spesielle tilfeller gjøres unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Ved innføring av naturmangfoldloven i 2009 ble verneforskriftens generelle dispensasjonsbestemmelse satt ut av kraft og søknader i henhold til denne bestemmelsen må vurderes etter naturmangfoldloven, [jf. naturmangfoldloven § 77pkt.](#)

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7:

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

Vurdering av saken

Kunnskapsgrunnlaget § 8

I søknaden blir det opplyst at snøugleprosjektet i Norge er et samarbeid mellom Norsk institutt for naturforskning, Agder naturmuseum og Norsk ornitologisk forening. Siden 2005 har prosjektet gitt viktig ny kunnskap om snøuglebestanden. Formålet med forskningen har blant annet vært å overvåke bestanden og å avdekke fuglenes vandringsmønster mellom hekkeårene. Satellittmerking har bekreftet at vi har en felles bestand med Russland. Det er også samlet inn mye annen viktig informasjon om snøgulenes hekkebiologi, og ny kunnskap og tidligere ukjente aspekter er avdekket.

Arbeidet innenfor nasjonalparken er planlagt på grunnlag av at det er tegn til økning i smågnagerbestandene siste år, noe som øker muligheten for hekking av snøugle. Utvidet forskning er nødvendig for å skaffe ytterligere kunnskap om snøgulas bruk av leveområder etc. Slik kunnskap er også viktig for å kunne innhente kunnskap om og forvalte det biologiske mangfoldet i nasjonalparken.

Børgefjell er et av områdene som historisk sett har hatt potensiale for hekking av snøugle med sitt gode naturgrunnlag for gode smågnagerbestander. I nasjonalparken er det også flere aktive hi- og yngleområder for fjellrev innenfor de samme områdene som kan være aktuelle for snøugle.

En begrenset merking av enkeltindivid av snøugle på mest mulig skånsom måte, og med særlig fokus på å ta hensyn til fjellreven, vil ikke i nevneverdig grad stride mot verneformålet.

Bruk av helikopter i forbindelse med snøugle-prosjektet er imidlertid problematisk i forhold til fjellreven da det ikke er forutsigbart hvor det kan bli aktuelt å lande. Fjellreven opptrer spredt i Børgefjell med hovedtyngden i østre deler og er en art det er særlig viktig å beskytte i nasjonalparken. At fjellreven er blitt en prioritert art tilsier også at det må tas spesielle hensyn. Med bakgrunn i at eventuelle landingssteder ikke er kjent og at det dermed er høyst uvisst i hvilken grad fjellreven kan bli påvirket av støy og forstyrrelse fra helikopter er det derfor nødvendig å legge stor vekt på føre-var-prinsippet.

Om det blir hekking av snøugle i området er veldig usikkert, behovet for helikoptertransport inn i området vil derfor bli begrenset. Forstyrrelsen ved de eventuelt få turene vil også være kortvarig og forbigående. Nasjonalparkstyret vurderer det også slik at landing med helikopter ikke nærmere enn 1 km fra et bebodd fjellrevhi ikke vil føre til forstyrrelse av reven og fare for skade på verneverdiene og dermed være i konflikt med verneformålet. Det settes derfor en begrensning på landing av helikopter innenfor nasjonalpark.

En har på grunnlag av tilgjengelig vitenskapelig - og erfaringsbasert informasjon tilstrekkelig kunnskap for å si at en ikke vil ha vesentlig innvirkning på, eller vil være en risiko for alvorlige skader på naturmiljøet, naturmangfoldet og økosystem ved å gjennomføre tiltak med de satte vilkår.

Med bakgrunn i dette vurderes derfor kravet til kunnskapsgrunnlaget som oppfylt (Jf. § 8 i nml.)

Føre-var-prinsippet § 9

Føre-var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 9. Omfanget av aktivitetene er begrenset, hvis det ikke observeres snøugle vil det ikke bli iverksatt flyging og fanging/merking. Ut fra føre-var-prinsippet settes det også vilkår om å ivareta hensynet til fjellreven. Det settes også vilkår med begrensning på avstand til aktive fjellrevhi. Ut fra disse vurderingene samt satte vilkår mener nasjonalparkstyret at kravene i § 9 er oppfylt

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Bruken av helikopter for transport vil øke den samlede belastningen i område noe. Men med foreliggende kunnskap er det rimelig å anta at økningen vil bli forholdsvis liten. Dette ut fra satte vilkår og ift. antall mulig ynglinger. § 10 tillegges derfor liten vekt i saken.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Ut fra de opplysninger som foreligger, er det ikke indikasjoner på at virksomheten vil føre til miljøforringelse. Hvis aktiviteten medfører miljøforringelser ut over det som er beskrevet i søknaden skal kostnadene bæres av tiltakshaver (Jf. § 11 i nml.).

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Bruk av helikopter er i utgangspunktet skånsomt mot miljøet og § 12 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Konklusjon

Forvaltningsmyndigheten kan ikke se at en begrenset merking av enkeltindivider av snøugle på mest mulig skånsomme måte vil gjøre nevneverdig skade på verneverdiene eller stride mot verneformålet.

Et begrenset antall tilfeller av lavtflyging og landing med helikopter innenfor verneområdet vil heller ikke gjøre nevneverdig skade på verneverdiene eller være i konflikt med verneformålet.

Vedlegg:

- Søknad om tillatelse til å lande med helikopter og gjennomføre fangst og merking av snøugle - landing med helikopter NINA.

Se adresseliste

Deres ref:
Vår ref: 296/2019-475.1+641.5
Sted: Tromsø
Dato: 01.04.2019

SØKNAD OM LAVTFLYVNING OG LANDINGSTILLTELSE MED HELIKOPTER SAMT GJENNOMFØRE FANGST/MERKING AV SNØUGLE I VERNEOMRÅDER I FORBINDELSE MED FORSKNINGSPROSJEKT

Snøugla har gått sterkt tilbake som hekkefugl i Norge de siste tiårene, og arten er oppført som «Sterkt truet» i den norske rødlista for truede arter. Nylig ble den flyttet fra «Livskraftig» til «Sårbar» på den internasjonale rødlista, hovedsakelig på grunn av en dokumentert bestandsnedgang og en svært lavere verdensbestand enn tidligere antatt. Norsk institutt for naturforskning (NINA), Naturmuseum-Universitetet i Agder (UIA) og Norsk Ornitologisk Forening (NOF) har drevet et overvåking- og forskningsprosjekt på snøugle i Norge siden 2005. Formålet har blant annet vært å kartlegge bestanden og avdekke vandringsmønsteret til denne store og hvite arktiske ugla. I hekkeårene 2007, 2011 og 2015 ble til sammen 22 voksne snøugler fanget og påmontert satellittsendere i Finnmark og Troms, slik at man kunne følge dens vandring. Disse merkede uglene har vandret fram og tilbake mellom Norge og områder østover både til Tajmyr og Novaja Semlja i de påfølgende årene på leting etter gode hekkeforhold. Det er også samlet inn mye annen viktig informasjon om snøuglenes hekkebiologi, og ny kunnskap og tidligere ukjente aspekter er avdekket.

Lemen er hovednæring for snøugla i hekketiden, og økende forekomster av denne og andre smågnagere i mange fjellområder i Nord-Norge våren 2019 gjør at mulighetene for hekking kan være til stede i år. Det norske snøugleprosjektet har allerede fått inn noen observasjoner fra denne landsdelen nå i vår. Dersom det blir hekking ønsker vi å kartlegge hekkebestanden. Dette innebærer også ringmerking av unger og innsamling av fjær/blodprøver og av data som kullstørrelse, ungeoverlevelse og næringsvalg. I tillegg ønsker vi å fange minst 6 voksne snøugler for å utstyre dem med satellittsendere.

Siden 2004 har NINA benyttet helikopter til å forflytte seg mellom ulike områder i forbindelse med rovfuglprosjekter, noe som har vist seg å være svært kostnadseffektivt. Snøugleprosjektet har også brukt helikopter i forbindelse med alle de tre foregående hekkesesongene i Norge (2007, 2011 & 2015).

I forbindelse en eventuell kartlegging av hekkeforekomster av snøugle i 2019, planlegger vi å fly i aktuelle områder i Finnmark, Troms & Nordland, basert på kunnskap om kjente hekkeområder og hvor det har kommet inn meldinger om observasjoner av snøugler i løpet av våren. Dersom vi skulle finne hekkinger, så har vi også behov for å bli fraktet inn og ut med helikopter til ett eller flere av hekkeområdene for å drive feltarbeid.

NINA ønsker i denne forbindelse å få tillatelse til å lande (inkludert lavtflyving) med helikopter følgende verneområder:

- Stabbursdalen nasjonalpark
- Navitdalen & Kvænangsbotn landskapsvernområder
- Reisa nasjonalpark
- Ráisdjuottarháldi landskapsvernområde
- Øvre Dividal nasjonalpark
- Rohkunborri nasjonalpark
- Børgefjell nasjonalpark

Søknaden gjelder innenfor perioden 15. juni – 1. august, dersom det blir behov for det. I tillegg ønsker vi tillatelse til å kunne ringmerke snøugle og å ha mulighet til å kunne fange og merke voksne snøugler med satellittsendere i de nevnte verneområdene. Fuglene fanges ved hjelp av enten fjernstyrt «bownet» eller et Brett med myke fotsnarer som settes ved sitteplassen ved reiret, og som holdes under kontinuerlig observasjon. Prosjektet søker for øvrig om alle nødvendige tillatelser for fangst og montering av satellittsendere fra Miljødirektoratet og Mattilsynet. Under flyvningen holder vi oss unna forekomster av tamrein for å unngå unødige forstyrrelser.

Dersom det skulle være noen spørsmål i forbindelse med søknaden, kan Jacobsen treffes på telefon 996 38430. Svar på søknad bes sendes til NINA-Tromsø (Framsenteret, Postboks 6606 Langnes, 9296 Tromsø).

Med vennlig hilsen

Cathrine Henaug
forskningssjef

Karl-Otto Jacobsen
forsker og prosjektleder

Adresseliste:

Stabbursdalen nasjonalparkstyre, Fylkesmannen i Troms & Finnmark, Statens Hus, 9815 Vadsø

Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre, Fylkesmannen i Troms & Finnmark, Postboks 6105, 9291 Tromsø

Ráisduottarháldi verneområdestyre, Fylkesmannen i Troms & Finnmark, Postboks 6105, 9291 Tromsø

Reisa nasjonalparkstyre, Fylkesmannen i Troms & Finnmark, Postboks 6105, 9291 Tromsø

Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonalpark, Fylkesmannen i Troms & Finnmark, postboks 6105, 9291 Tromsø

Rohkunborri nasjonalparkstyre, Postboks 137, 9365 Bardu

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe / Børgefjell nasjonalparkstyre, Postboks 2600, 7734 STEINKJER

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/6191-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 06.05.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	20/2019	03.06.2019

Søknad om dispensasjon fra vernebestemmelsene for flyging og landing med helikopter ved transport av materialer til hytte i Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde - Elmar Svendsen AS

Forvalters tilrådning:

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 fatter Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

Elmar Svendsen AS gis dispensasjon fra § 3 pkt. 6.1 i verneforskriften for Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde for bruk av helikopter til transport av materiell og utstyr i forbindelse med renovering av hytte på eiendommen 28/33 i Hattfjelldal kommune.

Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- Dispensasjon gjelder for perioden 10. juni til 1. august 2019.
- Dispensasjonen gjelder for inntil 5 (fem) turer/flyginger.
- Dispensasjonen gjelder kun Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde, flyging i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark skal ikke forekomme.
- Hvis det er rein i området skal det vises spesielt hensyn til denne. Før flyging skal Byrkije sjtte v/Tor Enok Larsen kontaktes for å få oversikt over hvor reinen befinner seg og slik kunne unngå unødig forstyrrelser.

Begrunnelse

Gjennomføring av tiltaket innenfor rammen av dispensasjonen strider ikke mot vernevedtakets formål og påvirker ikke verneverdiene nevneverdig.

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 2, vern av Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

I brev av 06.05.2019 søker Elmar Svendsen Entreprenørforretning AS om dispensasjon fra verneforskriften for bruk av helikopter til transport av materiell og utstyr i forbindelse med renovering av hytte på eiendommen 28/33 i Hattfjelldal kommune.

Bakgrunnen for søknaden er at hytten på eiendommen 28/33 tilhørende Solvor og Kjell Kristiansen har fått omfattende skader forårsaket av smågnagere. Dette ble avdekket av Kristensen selv under rehabilitering av hytta, nasjonalparkstyret har tidligere gitt dispensasjon for transport av materialer med snøscooter til dette prosjektet. Under arbeidene med taket ble det avdekket omfattende skader i tak, vegger og gulv forårsaket av mus, Kristiansen meldte skaden til sitt forsikringsselskap og takstmann har kartlagt skadene. Det meste er revet innvendig og hytta står uten gulv, noe som betyr at hytta ikke er tett. For at skadeomfanget ikke skal bli større er det viktig at rehabiliteringstiltakene settes i gang raskt, dette vil minimere behovet for rehabilitering og redusere evt. behovet for materialtransport. Det er Kristiansens forsikringsselskap som gjennomfører rehabiliteringsprosjektet og som har engasjert Elmar Svendsen Entreprenørforretning AS. Entreprenøren søker ut fra dette om dispensasjon for å transportere inn materialer og utstyr samt for å transportere ut utstyr/verktøy etter gjennomført arbeid.

Grunnlaget for avgjørelsen

I utgangspunktet er naturmiljøet i verneområdet fredet mot motorisert ferdsel på land og vatn, og i lufta under 300 meter, jf. verneforskriftens § 3 pkt. 6.1.

I henhold til den generelle dispensasjonsbestemmelsen for verneområder, naturmangfoldlovens § 48, kan det i spesielle tilfeller gjøres unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Ved innføring av naturmangfoldloven i 2009 ble verneforskriftens generelle dispensasjonsbestemmelse satt ut av kraft og søknader i henhold til denne bestemmelsen må vurderes etter naturmangfoldloven, [jf. naturmangfoldloven § 77pkt.](#)

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7:

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Vestre Tiplingen er et viktig hekkeområde for mange ande- og vadefugler og en del av omsøkt aktivitet foregår i hekketiden. Flyging vil skje i et begrenset omfang i en konsentrert periode i Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde slik at de negative effektene således anses som små og være av forbigående art. Ved at dispensasjonen ikke gjelder for Børgefjell nasjonalpark tillattes det ikke flyging over Vestre Tiplingen og faren for forstyrrelse av hekkende fugl reduseres.

Naturbase, artskart, rovbasse mm er benyttet som kunnskapsgrunnlag for beslutningen. En har på grunnlag av tilgjengelig vitenskapelig - og erfaringsbasert informasjon tilstrekkelig kunnskap for å si at en ikke vil ha vesentlig innvirkning på, eller vil være en risiko for alvorlige skader på naturmiljøet, naturmangfoldet og økosystem ved å gjennomføre tiltak med de satte vilkår.

Med bakgrunn i dette vurderes derfor kravet til kunnskapsgrunnlaget som oppfylt (Jf. § 8 i nml.)

Føre-var-prinsippet § 9

Føre- var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 9. Omfanget av aktivitetene er begrenset. Ut fra føre-var-prinsippet gis det kun dispensasjon i landskapsvernområdet. Ut fra disse vurderingene samt satte vilkår mener nasjonalparkstyret at kravene i § 9 er oppfylt

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Bruken av helikopter for transport kan øke den samlede belastningen i område noe. Men med foreliggende kunnskap er det rimelig å anta at økningen vil bli forholdsvis liten. Alternativet med ikke å gjennomføre tiltaket til sommeren er bruk av snøscooter på vinterføre, noe som kan medføre økt belastning bla. ut fra at behovet for materialtransport kan øke ut fra at rehabiliteringsbehovet vil øke jo lengre hytta står åpen.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Ut fra de opplysninger som foreligger, er det ikke indikasjoner på at virksomheten vil føre til miljøforringelse. Hvis aktiviteten medfører miljøforringelser ut over det som er beskrevet i søknaden skal kostnadene bæres av tiltakshaver (Jf. § 11 i nml.).

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Bruk av helikopter er i utgangspunktet skånsomt mot miljøet og § 12 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Konklusjon

Forvaltningsmyndigheten kan ikke se at en begrenset antall flyginger og landinger med helikopter innenfor verneområdet vil medføre nevneverdig skade på verneverdiene eller være i konflikt med verneformålet.

Vedlegg:

- Søknad av 06.05.19 om dispensasjon fra vernebestemmelsene for flyging og landing med helikopter ved transport av materialer til hytte - Elmar Svendsen AS

Børgefjell Nasjonalparkstyre
Byrkije Reinbeiteområde

Att.

Vår ref. : Edvardsen

Mosjøen den 6 mai 2019

Søknad om tillatelse til transport

For Kjell B. Kristiansen har vi fått i oppdrag å renovere hytte etter musinvasjon.
Hytta er lokalisert ved Vestre Tiplingen

I anledning oppdraget har vi behov for inntransport av materiell og utstyr, samt retur av utstyr etter endt oppdrag.

Vi søker derfor om tillatelse til å benytte helikopter til transport, subsidiært scooter om det er forhold for det.

Transport inn er tenkt å foregå i begynnelsen av juni med 4 turer, begrenset til en dag, og retur i begynnelsen av juli med en tur.

Dag Edvardsen

Kontor	Postadresse	Telefon :	Telefax :	Bank :	E-Post :
Rådhusgt. 11 8657 Mosjøen	Postboks 80 8651 Mosjøen	75 17 12 88	75 17 49 20	4530.06.02006	post@elmar-svendsen.no fakturamottak@elmar-svendsen.no

Org. nr. 974 418 487 MVA

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/6614-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 15.05.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	21/2019	03.06.2019

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for bruk av helikopter - nasjonal innsjøundersøkelse 2019 - Norsk institutt for vannforskning (NIVA)

Forvalters tilrådning:

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 har Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre fattet følgende vedtak:

- Norsk institutt for vannforskning (NIVA) gis dispensasjon fra § 3 pkt. 6.1 i verneforskriften for bruk av helikopter i forbindelse med vannprøvetaking i 4 vann i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.
- Dispensasjonen gjelder for en (1) flyging med landing på 4 omsøkte vann spesifisert i søknad av 24.05.19.
- Ferdselen skal utføres på en mest mulig skånsom måte med hensyn til dyre- og fuglelivet i området. Det skal tas spesielt hensyn til fjellreven. Før flygingen gjennomføres skal Statskog fjelltjenesten kontaktes for å unngå landing/aktivitet ved aktive fjellrevhi.
- Dispensasjon for gjelder fra 15.09 2019 tom. 01.12.2019.
- Dersom det er rein i området skal det tas hensyn til denne. Før flyging skal Tjåehkere sijte √/Anta Joma og Byrkije sijte √/Tor Enok Larsen kontaktes for å få oversikt over hvor reinen befinner seg og slik kunne unngå unødige forstyrrelser.

Begrunnelse

Gjennomføring av tiltaket innenfor rammen av dispensasjonen strider ikke mot vernevedtakets formål og påvirker ikke verneverdiene nevneverdig. Kunnskap er viktig for forvaltningen av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark. Informasjonen som samles inn vil øke kunnskapsgrunnlaget og være med på å danne et godt grunnlag for den framtidige forvaltning. Aktivitetene i prosjektet påvirker verneverdiene i liten grad. Det er ikke aktivitet i hekke- og yngletiden.

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

Søknaden gjelder dispensasjon for bruk av helikopter for vannprøvetaking i 4 vann i Børgefjell nasjonalpark. Undersøkelsen utføres av Norsk institutt for vannforskning (NIVA) på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Vannprøvene tas fra helikopter i lufta eller ved at helikopter med pongtonger lander på innsjøen, prøvetakingen vil ut fra dette gå raskt. Vannprøven vil bli henta fra omtrent midt i innsjøen. Det skal tas en prøve pr. innsjø/vann.

Naturmiljøet i nasjonalparken er fredet mot motorisert ferdsel på land og vatn, og i lufta under 300 meter, jf. verneforskriftens § 3 pkt. 6.1. Det kan i spesielle tilfeller gjøres unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Prosjektet ønsker å bruke helikopter for å ta vannprøver på en mest mulig tidseffektiv måte.

Arbeidet vil avhenge av vær- og flyforhold, det søkes derfor om tillatelse frem til 1. desember 2019.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7:

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Deler av aktiviteten foregår i områder med aktive fjellrevhi, men omsøkte periode er utenfor yngletid og aktiviteten er av meget kort varighet. Ved at det settes vilkår om at tiltakshaver skal skaffe seg kunnskap om områder med aktive fjellrevhi før aktiviteten gjennomføres anes faren for forstyrrelse som minimal. Utover dette foreligger det ikke opplysninger i registerer (artsdatabanken, naturbase) eller kartfestet informasjon på temakart som omhandler arter, naturmiljø, naturtyper og biologisk mangfold på lokasjonene som tilsier at søknaden kan komme i konflikt med slike interesser på det planlagte tidspunktet for gjennomføring. Aktiviteten skjer på en tid av året hvor det er lite konflikter med andre interesser.

Ut fra ovenstående er kunnskapsgrunnlaget tilstrekkelig for å fatte vedtak i saken.

Føre-var-prinsippet § 9

Føre- var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 9. Omfanget av aktivitetene er begrenset. Ut fra føre-var-prinsippet settes det vilkår om at oppsynet skal kontaktes før flygingen finner sted for å ivareta hensynet til fjellreven. Tilsvarende vilkår settes om at reindriftsnæringen skal kontaktes før gjennomføring av flyging gjennomføres for å få oversikt om det befinner seg rein i området.

Ut fra disse vurderingene samt satte vilkår mener nasjonalparkstyret at kravene i § 9 er oppfylt

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Bruken av helikopter vil i liten grad øke den samlede belastningen i område. § 10 tillegges derfor liten vekt i saken.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Ut fra de opplysninger som foreligger, er det ikke indikasjoner på at virksomheten vil føre til miljøforringelse. Hvis aktiviteten medfører miljøforringelser ut over det som er beskrevet i søknaden skal kostnadene bæres av tiltakshaver (Jf. § 11 i nml.).

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Bruk av helikopter er i utgangspunktet skånsomt mot miljøet og § 12 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Vedlegg:

- Søknad av 24.05.2019 om søknad om dispensasjon fra verneforskriften for bruk av helikopter - nasjonal innsjøundersøkelse 2019 - Norsk institutt for vannforskning (NIVA) .

Børgefjell nasjonalparkstyre
v/Tore Tødås

Hovedkontor
Gaustadalléen 21
NO-0349 Oslo
Telefon: 02348
Fax 22 18 52 00
Bankgiro: 5010 05 91828
SWIFT: DNBANOKK
Foretaksnr.: 855869942
www.niva.no
post@niva.no

Deres referanse

Vår referanse

Journalnummer 0316/19
Prosjektnummer 190091

Dato

24.5.2019

UNDERSØKING AV LANDETS VASSRESSURSAR

Søknad om løyve til å lande med helikopter i perioden 15. september - 1. desember 2019

Effektar av ureina luft og nedbør på vassressursar skal no følgjast opp gjennom ei undersøking av om lag 1000 innsjøar i heile Noreg. Det er NIVA som skal gjennomføre undersøkinga på oppdrag frå Miljødirektoratet. Undersøkinga i 2018 vart avlyst, som det tidlegare er informert om.

Som eit ledd i Miljødirektoratet sitt arbeid med å halde oversikt over miljøtilstanden i norske innsjøar er det tidlegare gjennomført tre store undersøkingar i Noreg. Den fyrste vart gjennomført i tre etappar med 155+153+719 innsjøar i 1974-1975. Den andre vart gjort hausten 1986, da det vart samla inn vassprøver frå 1005 norske innsjøar. Hausten 1995 vart den hittil siste undersøkinga gjennomført. Da vart det teken vassprøver frå 1500 innsjøar. Av desse vart 500 òg undersøkt i 1986, og her var formålet å sjå utviklinga i vasskjemi sidan 1986. Men det vart òg gjort eit statistisk utval på 1000 sjøar frå kvar region i landet, som skulle gje eit representativt bilete av vasskjemien i heile Noreg.

I 2019 har Miljødirektoratet bestemt at dei 1000 statistisk utvalde innsjøane frå 1995-undersøkinga skal takast på nytt til hausten for å oppdatere oversikta over miljøtilstanden. Undersøkinga i år skal i størst mogleg grad gjerast som den i 1995. Data skal samanliknast med data frå 1995, og det er særskild viktig å ta prøver frå dei same lokalitetane.

Den faglege bakgrunnen for undersøkinga er at det har skjedd store endringar i viktige miljøfaktorar dei siste 23 åra. Sur nedbør har gått kraftig attende. I takt med redusert sur nedbør har og konsentrasjonar av kalsium og magnesium gått ned, og ein fryktar at dette enkelte stader kan gje marginal vasskvalitet for fisk og anna liv. Langtidsdata frå overvaking viser aukande humusinnhald (farge) i vatn, og dette har vore eit problem for fleire vassverk. Også dette har vore knytt til reduksjonen i sur nedbør. Klimaet har vorte varmare og det har vore meir hyppige

episodar med ekstremvær, til dømes tørka i Sør-Noreg i fjor sommar. Ein veit ikkje nok om korleis det står til med vasskvaliteten på nasjonal skala i dag.

For effektiv gjennomføring skal flest mogleg av innsjøane prøvetakast frå lufta med helikopter, og det må innhentast landingsløyve for dette. Fleire av innsjøane ligg i verna områder, og det må i dei tilfella innhentast løyve frå vernemyndighetene.

Det skal takast ei prøve frå kvar innsjø. Prøva vil bli teken med vasshentar frå helikopter over sentralt område i innsjøen. Dette vil ta om lag 2-3 minutt i kvar sjø. Helikopteret vil altså ikkje lande fysisk på innsjøen. Faren for spreiding av sjukdomar og parasitter skal være minimal ved at utstyret tørkast og overskotsvatn slås ut over land i eige nedbørfelt.

For å sikre godt flygevêr og effektiv logistikk er det ynskjeleg med eit løyve som gjeld for tidsrommet frå 15. september 2019 og fram til 1. desember 2019. Omsyn til vilt og reinsdyr skal takast. Vår samarbeidspartner Helitrans har god erfaring med slik flyging.

NIVA søker med dette om å få nytte helikopter til vassprøvetaking i det oppgitte tidsrom. Søknaden gjeld følgjande innsjøar i Røyrvik og Hattfjelldal kommunar:

NIVA-innsjøkode	Innsjønamn	NVE vatn nr	UTM Nord	UTM East	UTM Zone
1739-2-4	Hoh 886	38623	7203680	454086	33
1739-2-14	Måarenjavrri	38610	7205344	447831	33
1739-1-2-	Hoh 1069	43667	7214230	456743	33
1826-1-10	HOH 822	43277	7227996	446493	33

Sjå også kartfesting av innsjøane i vedlagte kart.

Det er viktig med avklaring om løyve før sommarferien, og vi ber om å få svar innan 1. juli 2019. Svaret sendast på e-post til ps@niva.no.

Håpar på positivt svar!

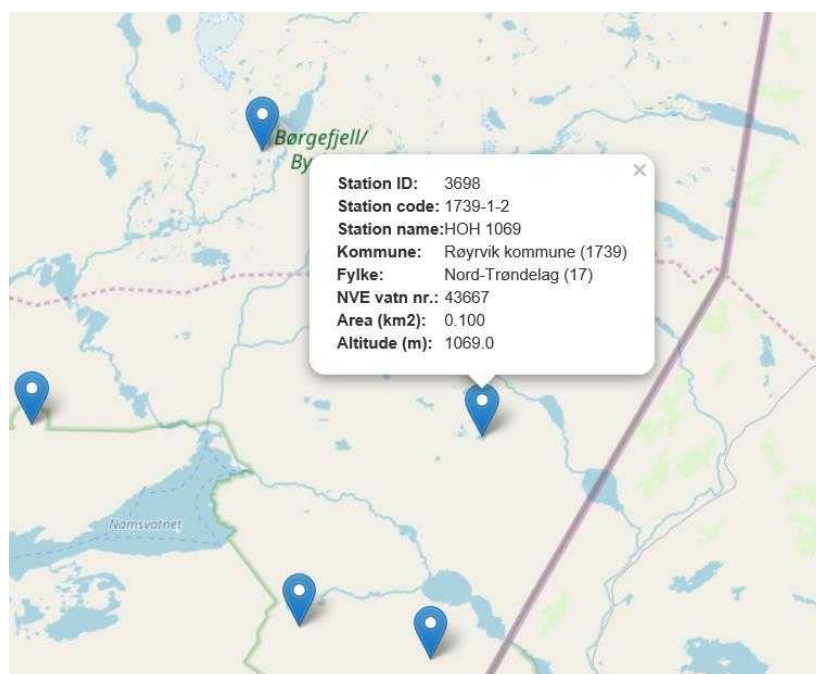
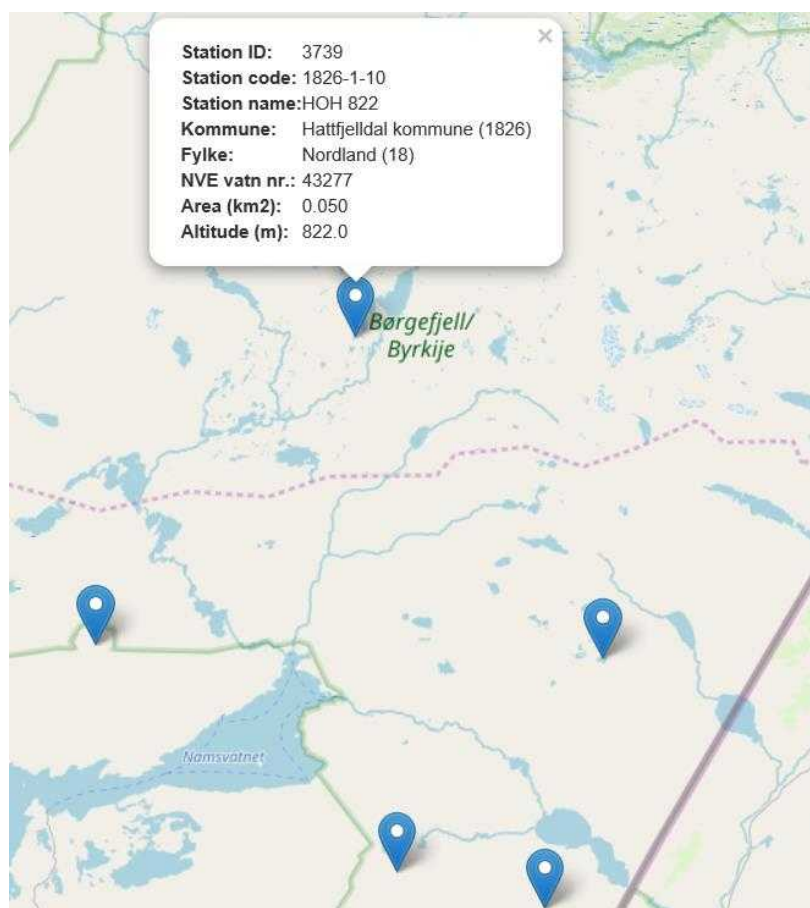
Vi vil og sette pris på om styret kan informere om undersøkinga på sine heimesider.

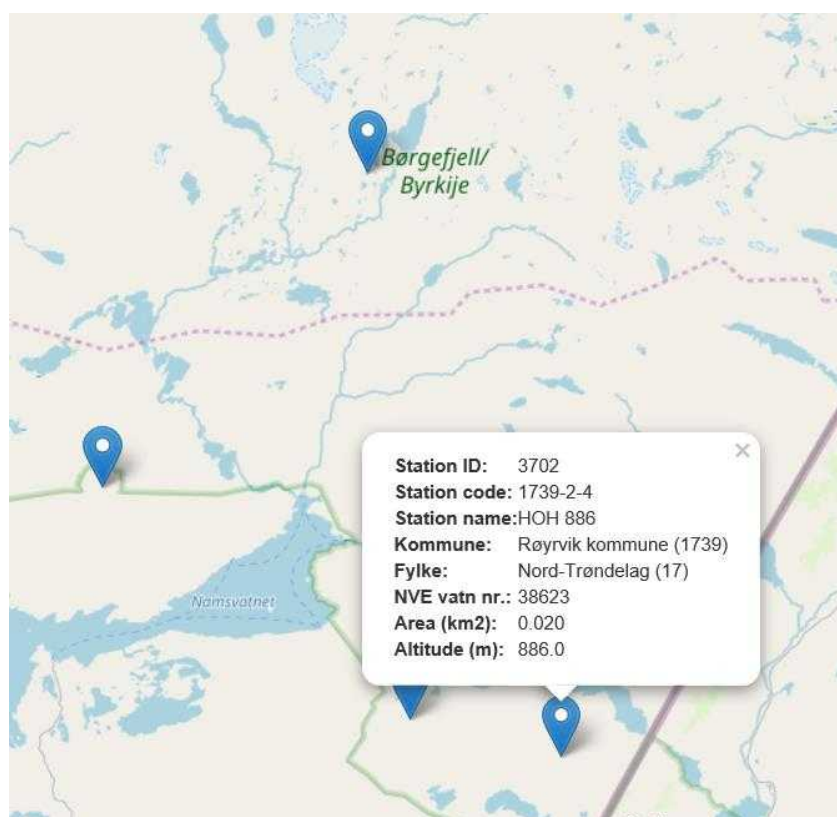
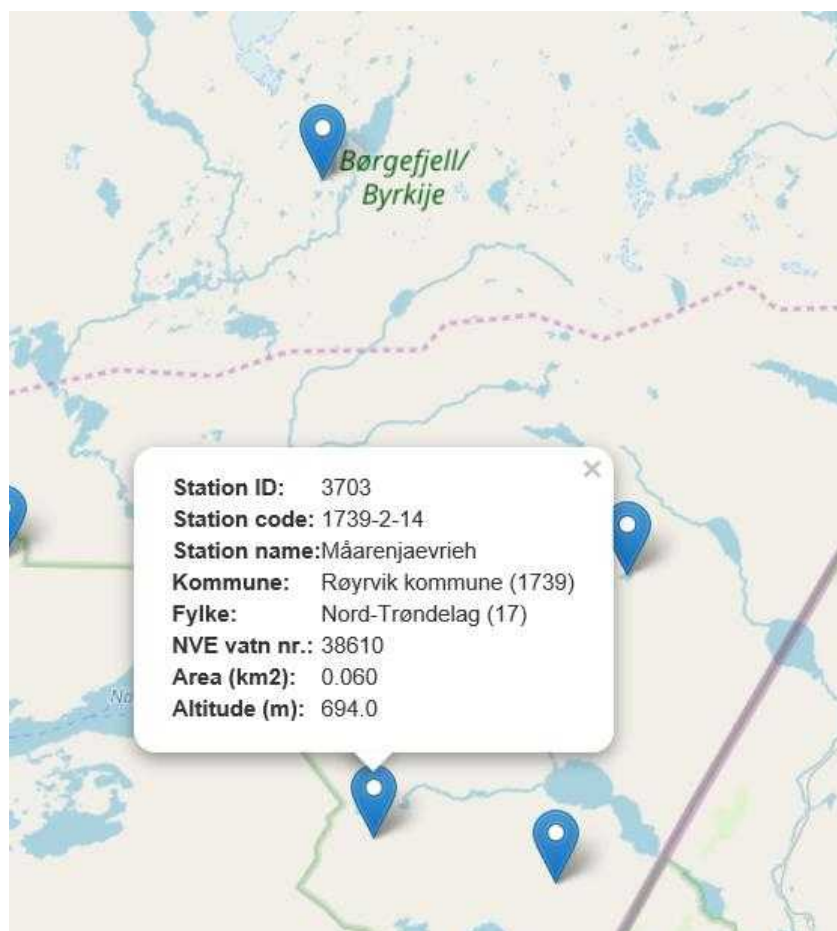
Med helsing,

Atle Hindar,
Prosjektleder

Vedlegg: Kart

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/2333-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 02.05.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	22/2019	03.06.2019

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i mars 2020 - Naturlige Helgeland AS

Forvalters tilrådning:

Med hjemmel i verneforskriftenes § 3 pkt. 5.2 fatter Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

- Naturlige Helgeland AS gis dispensasjon fra verneforskriftene for gjennomføring av 2 (to) organiserte turer i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde.
- Dispensasjonen gjelder fra 1. mars til og med 31. mars 2020.
- Dispensasjonen gjelder turfølge på inntil 14 personer inkl. guide.
- Turen skal gjennomføres etter følgende 2 traseer ihht. kart vedlagt søknad:
 - Tomasvatn, Jengelen, Gaukaren, Kjukkelen, Tiplingan og Stolvollen/Sjånes
 - Namsvatnet, Virmadalen, Gaukaren, Kjukkelen, Båttjønnene, Legdvatn og Øyum i Susendal.
- Dispensasjonen gjelder for leirplasser ved:
 - Jengelvatnet
 - Store Kjukkeltvatn
 - Vestre Tiplingen
 - Gaukaren
 - Båttjønnen
 - Legdvatnet
- Arrangør og deltakende guide må gjøre seg godt kjent med vernebestemmelsene og retningslinjene i forvaltningsplan for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.
- Deltakerne må bevisstgjøres på at de oppholder seg i en nasjonalpark og at det derfor er viktig å fokusere på at den enkeltes og gruppas aktivitet skal sette så få spor som mulig på naturmiljøet
- Før ferdselen gjennomføres skal Byrkije Sijte ^v/Tor Enok Larsen og Tjåehkere Sijte ^v/Anta Joma kontaktes for å få oversikt over hvor reinen befinner seg og slik kunne unngå unødig forstyrrelser.

Begrunnelse:

Tiltaket vil i liten grad påvirke verneverdiene da den foregår i et begrenset tidsrom. Dispensasjonen gjelder for to turer i mars og vil ut fra dette være begrenset i tid og rom. Det vektlegges også at omsøkte traseer er lagt til områder med eksisterende ferdsel og vil således i liten grad gi økt belastning på områder hvor det fra før er liten ferdsel. Ved at berørte reinbeitedistrikt kontaktes før turen gjennomføres minskes mulighetene for at tamrein forstyrres unødige.

Naturlige Helgeland AS søker om dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i Børgefjell nasjonalpark i mars 2020.

De planlegger 2 skiturer med 3-4 overnattinger i telt. Turene skal ha maksimum 12 deltagere og 2 guider (4-6 telt). For ytterligere opplysninger vises det til vedlagte søknad fra Naturlige Helgeland AS.

Organiserte/guidete turer til fots eller på ski i perioden f.o.m. 1. august t.o.m. 28./29. februar er en form for organisert ferdsel som ikke skader naturmiljøet og trenger derfor **ikke** særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

All organisert ferdsel i perioden f.o.m. **1. mars t.o.m. 31. juli** foregår i hekke- og yngletiden for en rekke sårbare arter, som f.eks. jaktfalk og fjellrev. Dette er arter som kan være svært sårbare for unødige forstyrrelse i hekke- og yngletiden. Organisert ferdsel i denne perioden vil derfor være søknadspliktig.

Børgefjell er et viktig yngleområde for fjellrev og arten er oppført under kategorien CR, kritisk truet, på den norske rødlista. Vintersesongen i Børgefjell er ei sårbar tid for fjellreven og unødige forstyrrelser bør unngås. Ferdsel kan utgjøre en risiko for unødige forstyrrelse. Det samme gjelder for ulike rovfuglarter som hekker i Børgefjell. Disse forbereder hekking fra mars og utover. Det er da viktig at evt. traseer/aktiviteten legges utenfor sårbare områder og til områder der det er ferdsel/forstyrrelse fra før.

Ihht. generelle retningslinjer for saksbehandling i forvaltningsplanen skal berørte reinbeitedistrikt ha saker om organisert ferdsel til uttalelse før vedtak fattes. Tiltaket det søkes dispensasjon for skjer i mars som også er en sårbar periode for tamrein ift. beitetilgang og forstyrrelser. Byrkije reinbeitedistrikt har de par siste årene benyttet Børgefjell som helårsbeite, noe som betyr at det kan stå rein i nordre deler av Børgefjell hele vinteren. Nasjonalparkstyret får i sin vurdering av søknaden se til uttalelsene fra berørte reinbeitedistrikt. Tjåehkere sijte har gitt tilbakemelding den 21.05.2019 om at de ikke har innvendinger mot at det gis dispensasjon fra verneforskrift under forutsetning at valg av tidspunkt og rute skjer i tett dialog med reinbeitedistriktene. Byrkije reinbeitedistrikt har ikke avgitt uttalelse til søknaden.

Målsetting i forvaltningsplanen er at innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål skal ikke forvaltningen av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark være til hinder for utviklingen av bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv. Nasjonalparkstyret må vurdere om tiltaket er innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål før evt. dispensasjon gis. Søker må her kunne defineres å drive med bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv. I vurderingene må en også være bevist at det i området er ferdsel uansett av besøkende som utøver friluftsliv. Dette medfører forstyrrelser i området og spørsmålet videre blir om omsøkte tiltak medfører vesentlig økt belastning utover eksisterende belastning? Vilkårssetting i en evt. innvilget søknad er også et viktig verktøy for å redusere belastningen som nasjonalparkstyret må vurdere i sin skjønnsutøvelse.

Nasjonalparkstyret vurderte tilsvarende søknad for mars 2019 som ble innvilget, denne dispensasjonen ble ikke benyttet. Utfordringen for kommersielle aktører som skal tilby slike turer er

at innsalget startet minst et år i forveien. Da ved utarbeidelse av markedsmateriell, markedsføring, påmelding mm. Derfor vil det bli for sent for aktøren å få svar på søknad til neste høst/vinter. Muligheten for avslag på søknad medfører at salg ikke kan gjennomføres før dispensasjon foreligger

Som grunnlag for beslutningen er søknaden vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldlovens § 8 til 12.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Naturbase, artskart, rovbase, forvaltningsplan mm er benyttet som kunnskapsgrunnlag for beslutningen.

Føre-var-prinsippet § 9

Føre-var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf naturmangfoldloven § 9.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Den omsøkte ferdselen er i et begrenset omfang slik at den på kort sikt ikke vil medføre noen stor økt belastning på området. Imidlertid foregår aktiviteten i en meget sårbar periode og hvis flere aktører etablerer tilsvarende tilbud kan dette medføre stor belastning på området.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Hvis tiltaket medfører miljøforringelse skal kostnadene til eventuell retting bæres av tiltakshaver.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Ikke relevant i dette tilfellet.

Vedlegg:

- Søknad av 12.04.2019 om dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel - Naturlige Helgeland AS med vedlegg
- Brev av 24.04.2019 til berørte reinbeitedistrikt - uttalelse til søknad om dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i Børgefjell nasjonalpark - Naturlige Helgeland AS.
- Uttalelse fra Tjåehkere Sijte av 21.05.2019

Naturlige Helgeland

V/Merethe Kvandal

Sjøgata 21

8656 Mosjøen

12. april 2019

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre
v/nasjonalparkforvalter Tore Tødås

Postboks 2600
7734 STEINKJER

Søknad om organisert skitur gjennom Børgefjell nasjonalpark i mars 2020

Viser til samtale med Nasjonalparkforvalter Tore Tødås og sender herved søknad om å tillatelse til å organisere skiturer gjennom Børgefjell nasjonalpark. Turene er tiltenkt gjennomført med lokalkjent guide fra Naturlige Helgeland og med turister som melder seg på. Vi er derfor avhengig av noe forutsigbarhet, da turer markedsføres og i god tid før turen går av stabelen.

Beskrivelse

Vi ønsker å gjennomføre inntil to – 2- skiturer i mars 2020 med 3-4 overnattinger i telt samt avslutning med overnatting ved feks Furuheim gård i Susendal. Turene vil ha maksimum 12 deltagere og 2 guider (4-6 telt). Vi vil fiske underveis og våre gjester må utløse fiskekort etter gjeldende regler. Ingen motorisert ferdsel eller utsetting av depoter er planlagt i nasjonalparken.

Tidspunkt

Vi ønsker å gjennomføre turene i mars 2020.

Rute

Vi har vedlagt enkel kartbeskrivelse som viser cirka to alternative ruter.

Alternativ 1:

Tomasvatn (evt Namsskogan), Jengelen, Gaukaren, Kjukkelen, Tiplingan og Storvollen/Sjånes

Alternativ 2:

Namsvatn via Gaukaren, Kjukkelen, Båttjønnene, Legdvatn og Øyum i Susendal

Vi er veldig fleksible overfor rutevalgene . Skulle det være nødvendig kan vi gjøre om planlagt rutevalg med tanke på reindrift kort tid før avgang. Vi har forståelse for at det er reindrift i området og vil unngå å forstyrre dyrene i kalvingsperioder. Vi er derfor interessert i et godt samarbeide og dialog med reindriftnæringen.

Naturlige Helgeland er generelt opptatt av å ferdes på en måte i naturen som setter minst mulig spor. Vi ønsker å formidle kultur og historie, og ivareta natur og dyreliv ved å forstyrre minst mulig. Det er for oss en selvfølge å ta med all søppel hjem, og vi tar også med oss det vi finner underveis som andre eventuelt har forlatt.

Se også vedlagt forslag til beskrivelse av en tur i Børgefjell. Ta gjerne kontakt med oss for mer informasjon.

Vi håper på en positiv behandling av søknaden.

Med vennlig hilsen

Merethe Kvandal

Naturlige Helgeland

Tlf. 98 90 12 49

merethe@naturligehelgeland.no

Kartgutt

BØRGEFJELL/BYRKIJE NASJONALPARK PÅ TVERS 5-7 DAGER

Børgefjell er vår nest eldste og en av våre mest kjente nasjonalparker. Her er det fortsatt uberørt villmark, stillhet og man kan ferdes alene med naturen og opplevelsene i dagevis. Parken ligger på grensen til Arktis og byr dermed på et barskt klima og landskap. Naturen er enestående vakker og fiskevannene ligger på rekke og rad. Det finnes få installasjoner i parken, og man møter sjelden andre mennesker.

På denne turen går vi dagsetapper på 10 -15 kilometer hver dag. Første etappen blir fra Tomasvatn og inn til Jengelen hvor vi setter opp teltene for første overnatting. Her kan vi borre opp fiskehull og sette ut taumer og kanskje blir det fisk til kvelds. Herfra går vi passende dagsetapper og etablerer leir ved nye fiskevann hver dag. Vi camper blant annet ved Jengelvann, Store Kjukkeltvatn og Tiplingen. Dagene er lange på denne årstiden og vi vil få rikelig tid til å sette ut snøret og nyte stillheten og villmarkslivet. Vel framme i Susendalen blir vi hentet og kjørt til Furuheim Gård. Her nyter vi en bedre middag og overnatter før turen avsluttes med transport til Trofors/Mosjøen.

Total lengde er ca 45 km. Vi benytter telt til overnatting og lavvo til bespisning. Vi foretrekker å dra utstyret i pulk, men ryggsekk går også fint. Alle må bære eget utstyr samt deler av felles proviant.

Turene egner seg for fjellvante folk som har erfaring med å gå lange dagsetapper og sove ute i vinternatten. Det finnes tilnærmet ingen mobildekning, men vi har med satellittsystem til nødbruk. Deltagerne vil få pakkeliste tilsendt, og må ha med personlig utstyr, tursekk, fjellski med feller, sovepose samt telt og liggeunderlag. Det tas forbehold om endringer i dagsprogrammet grunnet vær og vind som vi ikke rår over. Naturlige Helgeland har erfarne og lokalkjente turledere. Transport til/fra Trofors/Majavatn/Mosjøen – Nasjonalparken er inkludert. Informasjonsmøte vil bli avholdt før avgang.

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 86
tore.todas@fylkesmannen.no
<http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell>

Byrkije reinbeitedistrikt
Tjåehkere sijte

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2019/2333-0 432.3

Deres ref.

Dato 23.04.2019

Uttalelse til søknad fra Naturlige Helgeland AS om dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i Børgefjell nasjonalpark i mars 2020

Naturlige Helgeland AS søker på nytt om dispensasjon fra verneforskriften for å drive organisert ferdsel i Børgefjell nasjonalpark. Søknaden gjelder for mars 2020. De planlegger 2 skiturer med 3-4 overnattinger i telt. Turene skal ha maksimum 12 deltagere og 2 guider (4-6 telt). For ytterligere opplysninger vises det til vedlagte søknad fra Naturlige Helgeland AS.

Ihht. generelle retningslinjer for saksbehandling i forvaltningsplanen for Børgefjell nasjonalpark skal saker om organisert ferdsel sendes berørte reinbeitedistrikt for uttalelse før vedtak fattes.

Nasjonalparkstyret skal behandle søknaden på møte 3. juni og ber herved om at berørte reinbeitedistrikt avgir skriftlig uttalelse til søknaden innen 20. mai.

Med hilsen

Tore Tødås
Nasjonalparkforvalter
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:

Søknad av 12.04.2019.

Fra: Tjåhkere Sijte[tjaehkeresijte@gmail.com] Dato: 21.05.2019 08:53:00 Til: Tødås, Tore Tittel: Uttalelse til søknad om dispensasjon fra verneforskrift.

Uttalelse til søknad om dispensasjon fra verneforskrift for organisert ferdsel i Børgefjell nasjonalpark mars 2020-
Naturlige Helgeland.

Tjåhkere sijte har ikke innvendinger mot at det gis dispensasjon fra verneforskrift under forutsetning at valg av tidspunkt og rute skjer i tett dialog med reinbeitedistriktene.

Mvh Anta Joma

Tjåhkere sijte

Østre Namdal reinbeitedistrikt

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/6564-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 14.05.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	23/2019	03.06.2019

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for utpassering av fjelltrimpost på Susenfjellenden - Fjelltrimmen i Hattfjelldal

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre fatter følgende vedtak:

1. Hattfjelldal idrettsråd gis med hjemmel § 3 pkt. 5.2 dispensasjon fra verneforskriften for Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde for etablering av fjelltrimpost på Susenfjellenden.
2. Dispensasjonen gjelder 2019, 2020, 2021 og 2022.

Begrunnelse:

Aktiviteten vil i liten grad påvirke verneverdiene da den foregår i et begrenset område etter eksisterende sti. Aktiviteten vil være begrenset i tid og rom. Det vektlegges også at det vanligvis er ferdsel i området.

Bakgrunn:

Fjelltrimmen i Hattfjelldal søker i epost av 14.05.2019 om dispensasjon fra verneforskriften for Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde om å ha fjelltrimpost på Susenfjellenden i Austre Tiplingan landskapsvernområde.

Trimposten består av en postkasse med registreringsbok som står på lokasjonen, det blir ingen nye tekniske installasjoner i verneområdet utover selve kassen.

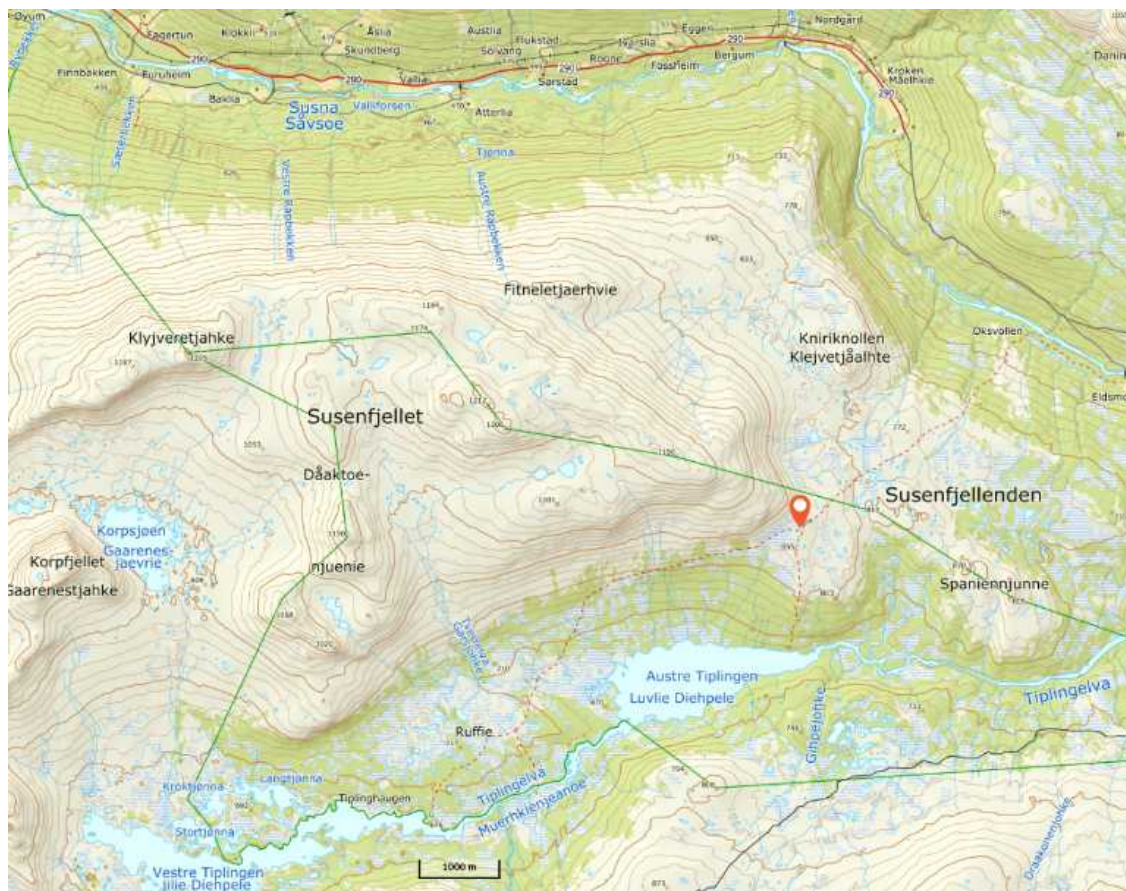
På Susenfjellenden har idrettsrådet hatt fjelltrimpost i mange år. I forbindelse med at det i 2017 og 2018 skulle etableres midlertidig fjelltrimpost ved Legdvatnet ble det opprettet dialog med tiltakshaver og informerte om at etablering av slike poster var søknadspliktig.

Idrettsrådet ble i 2017 innvilget søknad om fjelltrimpost ved Legdvatnet som også omfattet eksisterende post på Susenfjellenden. Dispensasjonen ble gitt for to sesonger. Fom 2019 skal det ikke være trimpost ved Lengdevatnet slik som forutsatt i opprinnelig søknad, men eksisterende fjelltrimpost på Susenfjellenden søkes videreført.

Kartet viser plassering av fjelltrimpost på Susenfjellenden

Fjelltrimposten ligger ved stien inn til Austre Tiplingan, rett innenfor verneområdet. I forvaltningsplanen for Børgefjell nasjonalpark er utsetting av poster for turorientering, fjellposter,

topptrim o.l. definert som organisert ferdsel. Dette på grunn av at en ved utsetting av slike poster tilrettelegger og organiserer aktivitet som medfører ferdsel i området.

Retningslinjer for hvilken form for organisert ferdsel som krever særskilt tillatelse (listen er ikke uttømmende):

- Organisert ferdsel/guidede turer i perioden f.o.m. 1. mars t.o.m. 31. juli. (Tradisjonell turvirksomhet i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger kan skje uten søknad)
- Organiserte teltleire
- Utsetting av poster for turorientering, fjellposter, topptrim o.l.
- Organisert bruk av hest/andre hovdyr.
- Organisert bruk av hundespann

Utklipp fra side 34 i forvaltningsplanen for bergefjell nasjonalpark

Etablering av en fjelltrimposter krever ut fra dette en særskilt dispensasjon fra verneforskriften.

Grunnlag for avgjørelsen

Etter at naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009 skal alle søknader vurderes etter dette lovverket. Som grunnlag for beslutningen er søknaden vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldlovens § 8 til 12.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Kunnskapen om området er forholdsvis god. Aktiviteten vil foregå i et begrenset område på etablert sti inn i verneområdet. Fjelltrimposten på Susenfjellenden ligger 520 meter inn i verneområdet og har eksistert i mange år, det er ca. 150 registreringer på posten pr. år. En del av registreringene foretas av personer som passerer postene på tur inn i området (besøkende som primært ikke har som mål å besøke trimposten) Aktiviteten pågår medio juli til medio september, dvs. etter hekke- og yngletiden. Fjelltrimmen avsluttes årlig ved at registreringsbøkene tas inn før 21. september. Det er rimelig å anta at ferdselen ikke vil medføre særlig økt slitasje.

Som kunnskapsgrunnlag er rovbasse, artskart og naturbase benyttet, det er ikke funnet informasjon om arter i kunnskapsgrunnlaget som påvirkes negativt av omsøkte tiltak. Det er ikke registrert reir eller hi i rimelig nærhet av traseen som kan bli påvirket av ferdselen. Med bakgrunn tilgjengelig dokumentasjon vurderes derfor kravet til kunnskapsgrunnlaget som oppfylt (Jf. § 8 i nml.).

Føre-var-prinsippet § 9

Føre-var-prinsippet i nml. § 9 kommer i all hovedsak kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag og tillegges liten vekt i denne saken. Tiltaket skal gjennomføres i en begrenset periode i et begrenset område hvor det vanligvis er ferdsel.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Den omsøkte aktiviteten vil i liten grad medføre økt belastning på området og § 10 tillegges derfor liten vekt.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Hvis tiltaket medfører miljøforringelse av verneområdet skal kostnadene med retting og/eller tilbakeføring bæres av tiltakshaver (Jf. § 11 i nml.)

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Ferdsel til fots etter sti er skånsomt mot miljøet og § 12 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Vedlegg:

- Søknad av 14.05.2019 om tillatelse til å fortsatt ha postkasse på Susenfjellenden fra Fjelltrimmen i Hattfjelldal

Fra: Sølvi Andersen[solvi.andersen60@gmail.com] Dato: 14.05.2019 10:44:44 Til: Tødås, Tore Tittel: Re: Fjelltrimmen i Hattfjelldal

Søknad om utpassering av fjelltrimpost i verneområdet Børgefjell nasjonalpark.

På vegne av Fjelltrimmen i Hattfjelldal søkes det om tillatelse til å fortsatt ha postkasse på Susenfjellenden. Postkassen har vært et fast turmål i mange år, og besøksantallet er ca. 150 (inklusive turgåere med mål lengre inn i parken).

Postkassen ved Legdvatnet er hentet ned i henhold til tidligere dispensasjon .

Koordinat:

Susenfjellenden:464300-7243700

På vegne av Fjelltrimmen i Hattfjelldal
Sølvi Andersen ([mob.nr. 99049415](mailto:mob.nr.99049415))

tir. 14. mai 2019 kl. 08:38 skrev Tødås, Tore <fmtlto@fylkesmannen.no>:

Hei

I 2017 søkte Idrettsrådet om dispensasjon for å ha 2 fjelltrimposter i Børgefjell/Austre Tiplingan i årene 2017 og 2018. Søknaden ble innvilget. Har ikke mottatt ny søknad, betyr dette at disse fjelltrimpostene ikke er med videre?

Med vennlig hilsen

Tore Tødås

Telefon: 74 16 80 82

Fra: Sølvi Andersen [mailto:solvi.andersen60@gmail.com]

Sendt: 20. juni 2017 13:45

Til: Tødås Tore <Tore.Todas@fylkesmannen.no>

Emne: Fjelltrimmen i Hattfjelldal

Søknad om utpassering av fjelltrimpost i verneområdet Børgefjell nasjonalpark.

På vegne av Fjelltrimmen i Hattfjelldal søkes det om tillatelse til å sette opp en postkasse ved Legdvatnet. Fjelltrimmen utgjør 16 poster som blir rullert rundt i fjellene i Hattfjelldal kommune. I år ønsker vi å ha Legdvatnet som nytt turmål. Det antas at ca. 50-70 personer vil besøke denne posten i løpet av sesongen. Postkassen settes ut i begynnelsen av juli, og tas ned 21.september 2018 (2 år).

Vi kan også opplyse at Fjelltrimmen har fast post på Susenfjellenden. Her er besøket ca. 150 i året.

Koordinater:

Legdvatnet: 452300-7244800

Susenfjellenden:464300-7243700

På vegne av Fjelltrimmen i Hattfjelldal
Sølvi Andersen ([mob.nr. 99049415](mailto:mob.nr.99049415))

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/377-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 28.01.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	24/2019	03.06.2019

Klage på vedtak - avslag på søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark for oppføring av 2 reingjeterhytter - Tjåehkere sijte

Forvalters tilrådning:

1. Byrkije nasjonalpaarkhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre tar klage fra Tjåehkere sijte datert 12.11.2018 opp til behandling ihht. forvaltningslovens § 31 pkt. b.

Begrunnelse:

Selv om klageren har oversett klagefristen mener nasjonalparkstyret at klagen tas under behandling da det av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd. Ut fra sakens historikk og prinsipielle betydning mener nasjonalparkstyret at klager bør få behandlet klagen for å få en endelig avgjørelse i klageorganet.

2. Byrkije nasjonalpaarkhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar at klagen fra Tjåehkere sijte på vedtak i sak 30/2018 ikke tas til følge og at klagen oversendes Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Begrunnelse:

Byrkije nasjonalpaarkhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre kan ikke se at det i klagen har fremkommet nye momenter eller opplysninger i forhold til tiltakets påvirkning på verneverdiene i nasjonalparken som ikke ble vurdert i styrets behandling av søknaden. Nasjonalparkstyrets myndighet er å vurdere tiltakets påvirkning på verneverdiene, i disse vurderingene skal andre momenter og interesser ikke vektlegges i særlig grad. Nasjonalparkstyret mener habilitetsvurderingene er i tråd med forvaltningslovens bestemmelser og at styrets vurderingen ikke har vært utslagsgivende for utfallet av saken.

Saksopplysninger

Tjåehkere sijte klager i brev datert 12.11.2018 på behandlingen av søknad om dispensasjon fra verneforskriften for oppføring av 2 reingjeterhytter i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark i sak 30/2018 i møte den 11.10.2018.

Tjåehkere sijte ble orientert om vedtaket på møtet ettersom leder var tilhører under behandling av saken. Tjåehkere sijte v/leder ble orientert om vedtaket skriftlig i brev av 16.10.2018 hvor det også ble informert om 3 ukers klagefrist.

Klagen er datert 12.11.2018 og ble mottatt på epost 13.11.2018. Dette betyr at klagen ble levert 32 dager etter at leder i Tjåehkere sijte ble orientert muntlig og 27 dager etter skriftlig varsel. Dette betyr at klagen ikke er fremsatt i tide jfr. forvaltningslovens § 29.

Ihht. forvaltningslovens § 31 kan klagen tas opp til behandling selv om klageren har oversittet klagefristen såfremt det av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd.

I klage datert 12.11.2018 klages det ikke på utfallet av saken men på saksbehandlingen med påstand om at vararepresentanter ikke var innkalt for behandling av saken for de Sametingsrepresentanter der spørsmålet om habilitet skulle vurderes. I tillegg mener Tjåehkere sijte at habilitetsvurderingen som ble gjort var uriktige og at dette medførte at kompetanse om reindriftsfaglige forhold var fraværende under behandling av saken.

Tjåehkere sijte påpeker videre at urfolksperspektivet var fraværende i saksframlegget og under behandlingen av saken med henvisning til at Norge er forpliktet både i Grunnloven (§ 108) og internasjonale konvensjoner bla. ILO 169 til å ta vare på og legge forholdene til rette for samisk næring, språk og kultur. I tillegg at en ikke i styrets vedtak har vurdert eller tatt hensyn til sikkerheten for reindriftsutøvernes driftsutøvelse i Børgefjell.

15. mai 2019 mottar nasjonalparkstyret brev fra plankonsulenten i Nord-Trøndelag reinbeiteområde. Av brev datert 14. mai 2019 framgår det at dokumentet er tenkt som et tillegg til tidligere innsendt klage fra Tjåehkere sijte på vedtak i sak 30/18. Nord-Trøndelag reinbeiteområde er i utgangspunktet ikke part i saken og brevet har kommet inn etter klagefristens utløp. Men nasjonalparkstyret kan velge å se på innspillet/tillegget som en utfylling/supplering av tidligere mottatt klage fra Tjåehkere sijte og vurdere om det i tillegget framkommer nye momenter som gir grunnlag for å ha en annen oppfatning av saken/klagen enn tidligere. I tillegget utdypes flere av punktene i opprinnelig klage, samt at det fremgår tydelig at klagen gjelder utfallet av saken og hvilke endringer det ønskes skal gjennomføres av nasjonalparkstyret.

Når det gjelder klagen på nasjonalparkstyrets habilitetsvurdering presiseres innledningsvis at det ikke er klageadgang på utfallet av habilitetsvurderingene jfr. forvaltningslovens bestemmelser, dette er en prosessuell vurdering som ikke omfattes av klageadgangen. Men i den videre saksutredning blir det redegjort for det grunnlag som ledet til utfallet av styrets vurderinger.

Ihht. forvaltningslovens § 8, 2. ledd avgjøres habilitetsspørsmålet i kollegiale organ av organet selv, uten at vedkommende medlem som habilitetsspørsmålet omhandler deltar. Dette betyr at nasjonalparkstyret selv avgjør habilitetsspørsmålet. I 3. ledd står det at medlem i god tid skal si fra om forhold som gjør eller kan gjøre ham ugild. Før spørsmålet avgjøres, bør varamann eller annen stedfortreder innkalles til å møte og delta ved avgjørelsen dersom det kan gjøres uten vesentlig tidsspille eller kostnad.

På møte 11.10.2018 deltok 2 av 3 Sametingsrepresentanter. Inger Marit Eira-Åhrén meldte forfall til møte i epost av 04.10.2018. Personlig vararepresentant ble innkalt men stilte ikke på møte 11.10.2018. Habilitetsspørsmålet for Eira-Åhrén ble ut fra dette ikke tatt opp til behandling.

Habilitetsspørsmålet til representantene Anta Joma og Algot Jåma ble berørt i saksopplysningene til saken. Bakgrunnen for spørsmålet var at Algot Jåma er tidligere leder av Tjåhkere sitje, Anta Joma er nåværende leder i Tjåhkere sitje. Algot Jåma har som tidligere leder stått som søker for tiltaket og arbeidet aktivt for saken siden 1996. Anta Joma har på vegne av distriktet stått som søker siden 2017, det kan tillegges at Anta Joma også har vært nestleder i distriktet de siste årene. Nasjonalparkstyret måtte her vurdere habiliteten til disse opp mot forvaltningslovens bestemmelser med resultat at begge ble erklært inhabile iht. forvaltningslovens § 6a.

Saken ble første gang satt på sakslista til møte 20.06.2018. Til dette møtet hadde alle Sametingsrepresentantene skriftlig stilt spørsmål om å få vurdert sin habilitet til å behandle saken. På grunn av annet forfall valgte nasjonalparkstyret å utsette saken.

Til møte 11.10.2018 hadde ingen av Sametingsrepresentantene stilt spørsmål om å få vurdert sin habilitet og vararepresentanter var derfor ikke innkalt. Aslak Anta Jåma er personlig vararepresentant for Anta Joma, Aslak Anta Jåma er sønn av Algot Jåma og vil bli inhabil til å behandle saken jfr. forvaltningslovens § 6b hvis Algot Jåma erklæres inhabil. Liv Karin Joma er personlig vararepresentant for Anta Joma.

Habilitetsvurderingen av Algot Jåma og Anta Joma ble foretatt med konkret grunnlag i at de har stått som søker på tiltaket gjennom vervet som ledere for Tjåhkere sitje og at de derigjennom har spesielle interesser i saken. Det har aldri vært automatikk i at Sametingets representanter i nasjonalparkstyret har vært inhabile i saker som berører reindrift i nasjonalparken. Noe som bla. fremgår av protokoll fra møte 11.10.2018 hvor begge Sametingsrepresentantene ble erklært habile til å behandle søknad om etablering av beitehage i Simskardet.

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre er et statlig oppnevnt styre jfr. naturmangfoldloven § 62 annet ledd og tredje punktum, jfr Klima- og miljødepartementets delegering av myndighet til Miljødirektoratet i brev av 14. oktober 2014, jf. kongelig resolusjon av 4. juni 2010. Styrets myndighet er begrenset til å forvalte verneområdet innenfor rammen av naturmangfoldloven, herunder lovkapittel II Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk, lovkapittel V Områdevern og verneforskrifter for de enkelte verneområdene. Medlemmene av styret skal forvalte verneområdene i samsvar med internasjonale forpliktelser, naturmangfoldloven og verneforskriftene. Dette betyr at styrets oppgaver og myndighet er begrenset til å vurdere et tiltaks effekt/påvirkning på verneverdiene uten å vektlegge andre forhold i særlig grad i sin skjønnutøvelse.

Det er videre en forutsetning i forvaltningen at norsk lov med tilhørende forskrifter er i samsvar med internasjonale avtaler og konvensjoner, og at saksbehandling etter lovverket dermed er i tråd med internasjonale avtaler og konvensjoner.

I henhold til forvaltningslovens § 32 pkt. d) skal klagen nevne den endring som ønskes i det vedtak det klages over. I opprinnelig klage opplyses det i utgangspunktet ikke om at det klages på avslaget om å sette opp reingjeterhytter, men på saksbehandlingen av saken. Det er heller ikke nevnt hvilke endringer som ønskes i nytt vedtak. Men det er fra nasjonalparkstyrets side rimelig å anta at klagens egentlige hensikt er å få omgjort avslaget til et positivt vedtak med dispensasjon for oppsetting av omsøkte reingjeterhytter. I brev av 14. mai fra plankonsulenten i Nord-Trøndelag reinbeiteområde fremgår det tydelig hvilke endringer det er ønskelig at styret gjør ved at det bes om at nasjonalparkstyret tar klagen til følge og gir dispensasjon for oppføring av omsøkte hytter.

I klagen kan ikke nasjonalparkstyret se at det har fremkommet nye opplysninger som imøtegår kunnskapsgrunnlaget som nasjonalparkstyret har benyttet for sin vurdering av tiltakenes påvirkning på verneverdiene. Av klagen fremgår det at Tjåehkere sijte er uenige i nasjonalparkstyrets vurderinger og vekting av det faglige kunnskapsgrunnlaget som foreligger. Når det gjelder reindrifsfaglige forhold ved tiltaket kan ikke dette vektlegges i særlig grad i nasjonalparkstyrets vurderinger da det er tiltakets påvirkning på verneverdiene som ligger innenfor nasjonalparkstyrets mandat å vurdere. Vedlegget til klagen fra plankonsulenten i Nord-Trøndelag reinbeiteområde berører de punktene som nasjonalparkstyret har vurdert i sin saksbehandling og presiserer/utdyper disse punktene i langt større grad enn det som ble gjort i opprinnelig klage.

Miljødirektoratet, som klageinstans vil etter forvaltningslovens § 34 prøve alle sider av saken ved klagebehandlingen, herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Klageinstansen kan videre selv treffe vedtak i saken, eller oppheve vedtak og sende saken tilbake til underinstansen for helt eller delvis ny behandling. Ved å oversende klagen til endelig behandling hos Miljødirektoratet vil alle sider av saken bli vurdert, inkludert nasjonalparkstyrets skjønnsutøvelse i forhold til foreliggende kunnskapsgrunnlag.

Vedlegg:

- Brev av 12.11.2018 fra Tjåehkere sijte - klage på vedtak, søknad i Børgefjell nasjonalparkstyre om oppføring av to gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark, i sak 30/2018
- Brev av 15.11.2018 fra Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre - Bekreftelse på mottatt klage på vedtak i sak 30/2018 - søknad om oppføring av to gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark
- Brev av 14.05.2019 fra plankonsulent i Nord-Trøndelag reinbeiteområde – vedlegg til klage fra Tjåehkere sijte på vedtak i sak 30/2018
- Brev av 16.10.2018 fra Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre fra Melding om vedtak - søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark for oppføring av 2 reingjeterhytter - Tjåehkere sijte
- Samlet saksframstilling – behandling av søknad om oppføring av to gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark
- Søknad av 24.02.2017 fra Tjåehkere sijte – søknad om oppføring av 2 hytter i Børgefjell nasjonalpark.
- Brev av 08.03.2018 fra Tjåehkere sijte – beskrivelse av behov for gjeterhytter i Børgefjell
- Kart over husvære for reindrift i Børgefjell nasjonalpark

Tjåehkere sijte

12-11-2018

Stallvikveien 2173

7893 Skorovatn

Børgefjell nasjonalparkstyre

Postboks 2600

7734 Steinkjer

Klage på vedtak, søknad i Børgefjell nasjonalparkstyre om oppføring av to gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark, i sak 30/2018.

Tjåehkere sijte klager på saksbehandlingen under sak 30/2018. Vararepresentanter var ikke innkalt for behandling i saken for de Sametingsrepresentanter der spørsmålet om habilitet skulle vurderes. Habilitetsvurderingen som ble gjort for disse, mener Tjåehkere sijte var uriktig. Dette førte til at kompetanse om reindriftsfaglige forhold var totalt fraværende under behandling av saken. Tjåehkere sijte anser at Sametingets representanter i nasjonalparkstyret ikke automatisk blir inhabile i saker som berører reindrift i nasjonalparkstyret.

Tjåehkere sijte vil på det sterkeste påpeke fraværet av urfolksperspektivet i saksframlegget og behandlingen av saken. Tjåehkere sijte minner på at Norge har forpliktelser både i Grunnloven (§ 108) og internasjonale konvensjoner bl.a ILO 169 til å ta vare på og legge forholdene til rette for samisk næring, språk og kultur. I nasjonalparkstyrets behandling er ikke det tatt hensyn til dette, selv om det er retningsgivende også for Børgefjell nasjonalparkstyre. I tillegg har man ikke i styrets vedtak vurdert eller tatt hensyn til sikkerheten for reindriftsutøvernes driftsutøvelse i Børgefjell. Statistikken over antall dødsfall i reindrifta er høyere enn i de andre primærnæringene, noe som myndighetene er klar over og som det jobbes for å redusere. Et systematisk godt HMS arbeid i reindrifta krever at de tiltak som reindrifta selv vurderer som livsviktig, faktisk realiseres.

Anta Joma

Tjåehkere sijte

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 86
tore.todas@fylkesmannen.no
<http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell>

Tjåehkere Sijte
Stallvikveien 2173
7893 SKOROVATN

Saksbehandler: Tore Tødås

Vår ref. 2018/377-0 432.3

Deres ref.

Dato 15.11.2018

Bekreftelse på mottatt klage på vedtak i sak 30/2018 - søknad om oppføring av to gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark

Bekrefter herved at klage på vedtak i styresak 30/2018 i Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre er mottatt. Klagen er journalført i arkivsak 2018/377.

Klagen er datert 12.11.2018 og mottatt på epost 13.11.2018. Klagen gjelder på vedtak meddelt søker muntlig i styremøte 11.10.2018 og skriftlig i brev 16.10.2018.

Klagen planlegges behandlet av Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre på første styremøte i 2019. Da møteplanen for 2019 ikke er vedtatt ennå kan vi ikke tidfeste dette med dato.

Dette til orientering

Med hilsen

Tore Tødås
Nasjonalparkforvalter
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Svein Bjørk
Plankonsulent | Nord-Trøndelag reinbeiteområde
Sørsivegen 6, 7760 Snåsa
E-post: svein.bjork@snasa.kommune
Mobil: 416 08 487

14.mai 2019

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe / Børgefjell nasjonalparkstyre
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Vedlegg til klage fra Tjåehkere sijte på vedtak i sak 30/18

Viser til nasjonalparkstyrets vedtak i sak 30/18, samt distriktets klage av 12.11.18.

I og med at behandlingen av klagen har blitt utsatt til 3.juni, benytter distriktet muligheten til å komme med en ytterligere begrunnelse.

Først noen tilleggsmerknader til klage av 12.11.18:

Habilitet

Med bakgrunn i distriktets klage 12.11.18 ber vi om at det gjøres rede for:

- Er habilitetsvurderingen av Sametingets representanter i Byrkije NP forskjellig fra vurderingene som gjøres i andre verneområder?
- Hvordan skal samisk kompetanse, herunder reindriftsfaglig kompetanse, sikres i alle saker som berører reindriften i Byrkije/Børgefjell nasjonalpark i fremtiden?

Urfolksperspektivet

Med bakgrunn i distriktets klage 12.11.18 krever vi at urfolksperspektivet vurderes grundig ved klagebehandlingen. Samenes rettsstilling i Norge har siden denne saken begynte i 1996 styrket seg vesentlig gjennom flere høyesterettsdommer og på mange områder i nasjonalt lovverk. Videre skal det ved utøvelse av forvaltningsskjønn legges vekt på grunnlovens § 108 som sier at samisk kultur (herunder reindriftsnæring) skal kunne opprettholdes og videreutvikles.

Merknader til begrunnelsen for vedtak i sak 30/18

Innrammet tekst er hentet fra nasjonalparkstyrets begrunnelse for vedtak.

Tiltaket vil påvirke verneverdiene og naturmangfoldet i nasjonalparken negativt. Effekten av tiltakets påvirkning er ikke tilstrekkelig beskrevet, om de positive effektene vil være større enn de negative effektene. Ut fra kunnskapsgrunnlaget er det rimelig å anta at reingjeterhyttene vil ha negativ innvirkning på sårbare og truede arter i området og medføre økt samlet belastning, hyttene vil påvirke landskapsbildet negativ ved at villmarkspreget områder får tekniske installasjoner.

Vi reagerer på at begrunnelsen ikke peker på konkrete verneverdier som gjeterhyttene kommer i konflikt med. Vår oppfatning er også at saken dessverre ikke er blitt tilstrekkelig opplyst i saksframlegget, men dette skyldes ikke distriktets søknad. Det kan ikke forventes, og det er vel heller ikke naturlig, at distriktet skal ha den kompetansen som forvaltningsmyndigheten selv sitter på for flere tema, eksempelvis for naturmangfold og sårbare arter. Viser i den forbindelse til forvaltningsloven § 17, samt miljødirektoratets veileder M106-2014 *Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, pkt. 10.5 Utredningsplikt*.

Imidlertid håper vi å kunne bidra til å opplyse saken tilstrekkelig for styret ved å oppklare noen uklarheter knyttet til reindrift, samt gi tilbakemelding og vurdering av andre tema som ble tatt opp ved forrige behandling.

Barmarkskjøring

I saksframlegget beskrives en stor usikkerhet rundt de negative konsekvensene av hyttene, og da kanskje spesielt med tanke på barmarkskjøring (ferdsel og aktivitet).

Verneforskriftens § 6.3 siste ledd sier:

For reindriften legges det opp til en praksis med flerårige tillatelser som en del av godkjent reinbeitedistriksplan i henhold til reindriftsloven slik at næringen kan utøves på en tilfredsstillende måte (vår understreking).

Tjåehkere sijtes distriksplan fyller kravene oppstilt i reindriftslovens § 62. Det er beskrevet bruk av både barmarkskjøretøy, snøskuter og helikopter. Bruken av barmarkskjøretøy oppgis

av distriktet at skal begrenses til et minimum. De mest brukte barmarkstraseene er kartfestet i distriktets arealbrukskart.

I brev av 8.3.2018 oppgis det at barmarkskjøringen vil reduseres som følge av etableringen av gjeterhyttene. Imidlertid må nasjonalparkstyret være klar over at en mer detaljert beskrivelse av barmarkskjøring i forbindelse med gjeting ikke er praktisk mulig å få nedfelt i distriktsplanen, hverken for Tjåehkere sijte eller andre reinbeitedistrikt i Norge. Gjetingen må til enhver tid tilpasses reinens frie beiting og trekk.

Tjåehkere sijte har forøvrig ikke mottatt konkrete tilbakemeldinger fra forvaltningsmyndigheten på utfordringer med barmarkskjøring i nasjonalparken siden sårbarhetsanalysen for ferdsel ble utarbeidet av NINA i 2010.

Totalbehovet for gjeterhytter

I saksframlegget beskrives en frykt for at det etableres gjeterhytter «*med få kilometers avstand langs grensen mellom distriktene*» og at distriktsplanen ikke inneholder «*informasjon om totalbehovet for hytter*». Dette er direkte feil. Både Tjåehkere sijte og Byrkije sijte har beskrevet behovet for fremtidige gjeterhytter innenfor sine distrikt. For vår del står dette under overskriften *Planlagte gjeterhytter* på distriktsplanens side 8. For Byrkije sijte står dette under distriktsplanens punkt 6.1. *Fremtidige behov for vokterboliger/naust i distriktet*. Byrkije sijte har ikke sett noe behov for hytter i områder inntil våre omsøkte hytter.

Med bakgrunn i ovenstående mener vi at nasjonalparkstyret har det som kreves av nødvendig informasjon fra distriktet ifm. søknadene. Vi er usikker på hva mer som kan kreves av «*informasjon om totalbehov for hytter, samarbeid med nabo-distrikt om anlegg/hytter og hyttenes påvirkning på motorferdsel m.m.*» (jfr. saksframlegget side 5, avsnitt 4).

Når det gjelder «de samlede effektene» av Tjåehkere sijtes reindriftsutøvelse i nasjonalparken er det ingen grunn til å tro at den økes nevneverdig som følge av to nye hytter. Øvre reintall har vært fast i Tjåehkere sijte i lang tid. Også antall siidaandeler (39) og reineiere med aktivt reinmerke i Nord-Trøndelag reinbeiteområde (3,5 pr. siidaandel) har vært stabilt i lang tid, jfr. tall fra Landbruksdirektoratets total- og ressursregnskap for reindrift. Dagens rammevilkår for reindriften tilsier ingen endring på denne situasjonen.

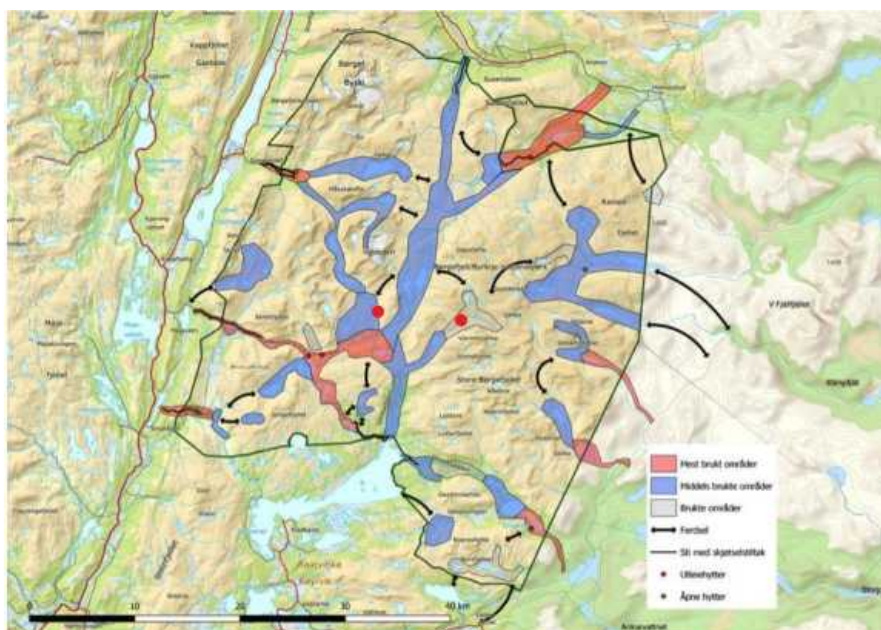
Sårbare arter

Etableringen av gjeterhyttene bør ikke vurderes å utgjøre en nevneverdig trussel mot de sårbare artene som er trukket fram i saksframlegget; fjellrev, snøugle og dverggås.

Forholdet til fjellreven fremstår som uavklart. Vi vurderer at fjellrev er en naturlig oppgave for nasjonalparkforvalteren å avklare med Miljødirektoratet i saksforberedelsene. Dersom fjellreven er av stor betydning for utfallet av saken og dette var/er mulig å avklare før behandlingen av søknadene, forventer vi at forvaltningsmyndigheten tar ansvar for dette.

Videre kommer det ikke fram i saksframlegget at snøugla og fjellrevens reproduksjonssuksess påvirkes i all hovedsak på tilgangen på smågnagere. Dverggåsas største trussel oppgis å være tjuvjakt (www.miljostatus.no). For øvrig informeres det heller ikke om observasjoner eller andre kartfestede registreringer av sårbare arter i nærområdet til hyttene.

Dersom det er arter som er sårbare for forstyrrelser, må det være hensiktsmessig at hyttene plasseres der hvor det er mest ferdsel i dag. *Bruksanalysen for reindrift*, som er utarbeidet i forbindelse med besøksstrategien for nasjonalparken, viser at begge hyttene ligger i områder som i dag allerede har en del allmenn ferdsel. Reindriftas aktivitet i tilknytning til hyttene vil utgjøre bare en liten brøkdel av den allerede eksisterende aktiviteten i disse områdene. Se bilde og tekst nedenfor, hentet direkte fra bruksanalysen (s. 37). Røde punkter viser hyttenes plassering ifht. grad av bruk:

Figur 10. Kart som viser utleiehytter, åpne buer og gradering av hvor mye de ulike områdene i Børgefjell/Byrkjå nasjonalpark er brukt, utarbeidet av nasjonalparkforvalter Tore Tødås.

Det er derfor tvilsomt at hyttene får nevneverdig betydning for de eventuelle sårbare artene som er i området, utover de forstyrrelsene som allerede er fra allmenn ferdsel. I 2017 var det 3206 fiskedøgn, 800 solgte jaktkort og 1800 utleiedøgn på utleiehytter i nasjonalparken. Friluftsliv er som kjent ikke en del av verneformålet.

Landskap/Visuelle hensyn

God oversikt og utsyn fra hyttene gir redusert behov for barmarkskjøring. I denne delen av nasjonalparken er det også vanskelig å plassere hyttene i skjul, da det jo ikke er vegetasjon av betydning. Nasjonalparkstyret kan sette vilkår om material- og fargebruk på tak og vegger som gjør at hyttene blir lite synlig og godt kamuflert i landskapet.

Villmarkspreget

Begrepet tekniske inngrep blir brukt om gjeterhyttene. Vi gjør oppmerksom på at den definisjonen på villmark som www.miljostatus.no opererer med, ikke definerer gjeterhytter av denne typen som et teknisk inngrep. Gjeterhyttene påvirker altså ikke på noen måte villmarkspreget ut fra bl.a. miljødirektoratets definisjon og såkalte INON-områder (inngrepsfrie naturområder i Norge), selv om det kan virke slik i saksframlegget.

Manglende kunnskap om effektene medfører at føre-var-prinsipp må vektlegges.

Dersom det vurderes en risiko for skade på verneverdiene bør dette komme fram tydeligere. Vi mener kunnskapen er tilstrekkelig med bakgrunn i distriktets søknad, vår distriktsplan, Byrkijes distriktsplan og annen informasjon som nasjonalparkstyret har tilgang på. Naturmangfoldlovens § 9 *føre-var-prinsippet* er heller ikke en selvstendig vedtakshjemmel for nasjonalparkstyret.

Det er en del reindriftshytter i nasjonalparken fra før, og det er ikke ønskelig med en økning i antall husvære.

Det står i verneforskriftens § 3, pkt. 1.3.a at det *kan gis tillatelse til* oppføring av gjeterhytter ifm. reindrift. Vi reagerer derfor på formuleringen *ikke ønskelig*, spesielt når den er rettet mot den mest sentrale brukergruppen av nasjonalparken.

Tjåehkere sijte har to (2) gjeterhytter (Gievkere og Lotterdalen) innenfor nasjonalparken. I tillegg ligger det en gamle ved Jengelsvatnet.

Hyttene ved Johkegaske (Namsvatnet) ligger utenfor nasjonalparken, og ligger uhensiktsmessig til ved kantgjetting i nord (det er ca. 15 km til distriktsgrensen i nord).

Det ligger fire hytter langs sperregjerdet, hvorav en av disse ligger innenfor Tjåehkere sijte. Disse tilhører det svenske Sametinget og plassering av hyttene er først og fremst valgt for å tjene det årlige vedlikeholdet av gjerdet. De dekker ikke sentrale behov for Tjåehkere sijte.

Det er ikke vurdert alternative løsninger med bruer.

Vi beklager at broer ikke ble omtalt som et alternativ i opprinnelig søknad. Det er gode grunner for at broer ikke ønskes. I saksfremlegget omtales hyttene som et «nav» for reindriftas ferdsel, og dette framholdes som negativt da det gir konsentrasjon av kjørespor. En bro vil kanalisere ferdselen av turister innenfor parken betydelig. Dagens vadeplasser er et godt eksempel på dette. Videre er ikke friluftsliv en del av verneformålet, og tilrettelegging med broer som kan brukes av alle må derfor anses å være i strid med verneformålet. Vi viser også til bruksanalyse *Reindrift* s. 36, som skriver følgende om broer:

«Det anbefales at en er svært tilbakeholdende med å etablere nye bruer/andre tiltak for å forenkle ferdselen over vassdrag da dette nok er det enkelttiltaket som vil kunne bidra til å øke ferdselen i Børgefjell mest, samtidig som at en ved å senke terskelen for turgåere til å ta i bruk Børgefjell kan bidra til at andre grupper som ikke har den nødvendige kunnskapen for å ferdes i slike områder trekkes til Børgefjell.»

Oppsummering

Tjåehkere sijte håper nasjonalparkstyret tar med de nye momentene fremført i våre klager og endrer sitt vedtak i saken. Dette er en meget viktig sak for reindriften i Tjåehkere sijte, samtidig som den er av stor prinsipiell betydning. Vi ber også nasjonalparkstyret ta innover seg det faktum at disse hyttene har vært ønsket siden 1996.

Nasjonalparkstyret har mer kunnskap nå enn hva Fylkesmannen i Nordland og Direktoratet for naturforvaltning hadde i 2011/2012. Viser spesielt til de oppdaterte distriktsplanene.

Nasjonalparkstyret må derfor ta distriktets klage til følge og gi dispensasjon til oppføring av gjeterhyttene. Dette med bakgrunn i:

- Tjåehkere sijte har **få hytter** innenfor nasjonalparken, og de omsøkte hyttene er beskrevet i distriktsplanen.
- Hyttene gir bedre forhold for **gjeting**, er nødvendig av **sikkerhetshensyn** og **reduserer barmarkskjøring**.
- Hyttenes plassering er i deler av parken som allerede er mye/en del brukt til friluftsliv/allmenn ferdsel. De **påvirker ikke de mer uberørte områdene** i parken.
- Tiltakene strider ikke mot verneformålet og **påvirker ikke verneverdiene** nevneverdig.
- Grunnlovens § 108 sier at den samiske reindriftsnæringen skal kunne **oppretholdes og utvikles**. Dette må også gjelde innenfor store naturvernområder.

Dersom nasjonalparkstyret fremdeles mener de har for lite kunnskap om saken, ber vi om at det rådgivende utvalget får anledning til å uttale seg i saken før behandling.

Er det spørsmål eller uklarheter til klagen, ta kontakt.

Med vennlig hilsen

For Tjåehkere sijte,

Svein Bjørk

Plankonsulent

Nord-Trøndelag reinbeiteområde

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 86
tore.todas@fylkesmannen.no
<http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell>

Tjåehkere Sijte - Østre Namdal Reinbeitedistrikt
Stallvikveien 2173
7893 SKOROVATN

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2018/377-0 432.3

Deres ref.

Dato 16.10.2018

Melding om vedtak - søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark for oppføring av 2 reingjeterhytter - Tjåehkere sijte

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre har i møte 11.10.2018 behandlet sak 30/2018 med følgende resultat:

Vedtak

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre avslår søknad av 24.02.2017 fra Tjåehkere sijte om dispensasjon for oppsetting av 2 reingjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark jfr. verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 bokstav a.

Begrunnelse:

Tiltaket vil påvirke verneverdiene og naturmangfoldet i nasjonalparken negativt. Effekten av tiltakets påvirkning er ikke tilstrekkelig beskrevet, om de positive effektene vil være større enn de negative effektene ved etablering av reingjeterhytter i området. Ut fra kunnskapsgrunnlaget er det rimelig å anta at reingjeterhyttene vil ha negativ innvirkning på sårbare og truede arter i området og medføre økt samlet belastning, hyttene vil påvirke landskapsbildet negativ ved at villmarkspreget områder får tekniske installasjoner. Manglende kunnskap om effektene medfører at føre-var-prinsipp må vektlegges. Det er en del reindriftshytter i nasjonalparken fra før, og det er ikke ønskelig med en økning i antall husvære. Det er ikke vurdert alternative løsninger med bruer.

Enstemmig vedtatt

I medhold av forvaltningslovens Kap. VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, og sendes Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Stian Brekkvassmo
Styreleder
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Tore Tødås
Nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:

- Samlet saksframstilling

Elektronisk kopi til:

Sametinget / Sámediggi	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
Fylkesmannen i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Hattfjelldal kommune	O.T.Olsensvei 3 A	8690	HATTFJELLDAL

Samlet saksframstilling

Arkivsaksnr: 2018/377-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 24.04.2018

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	21/2018	20.06.2018
Børgefjell nasjonalparkstyre	30/2018	11.10.2018

Saksprotokoll i Børgefjell nasjonalparkstyre - 11.10.2018

Behandling:

Algot Jåma stilte spørsmål ved sin habilitet til å behandle saken.

Anta Joma stilte spørsmål ved sin habilitet til å behandle saken.

Algot Jåma og Anta Joma fratrådte møtet under behandlingen av habilitetsspørsmålet.

Algot Jåma ble enstemmig erklært inhabil til å behandle saken ihht. forvaltningslovens § 6a.

Anta Joma ble enstemmig erklært inhabil til å behandle saken ihht. forvaltningslovens § 6a.

Algot Jåma og Anta Joma fratrådte møtet under behandlingen av saken.

Vedtak

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre avslår søknad av 24.02.2017 fra Tjåehkere sijte om dispensasjon for oppsetting av 2 reingjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark jfr. verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 bokstav a.

Begrunnelse:

Tiltaket vil påvirke verneverdiene og naturmangfoldet i nasjonalparken negativt. Effekten av tiltakets påvirkning er ikke tilstrekkelig beskrevet, om de positive effektene vil være større enn de negative effektene ved etablering av reingjeterhytter i området. Ut fra kunnskapsgrunnlaget er det rimelig å anta at reingjeterhyttene vil ha negativ innvirkning på sårbare og truede arter i området og medføre økt samlet belastning, hyttene vil påvirke landskapsbildet negativ ved at villmarkspreget områder får tekniske installasjoner. Manglende kunnskap om effektene medfører at føre-var-prinsipp må vektlegges. Det er en del reindriftshytter i nasjonalparken fra før, og det er ikke ønskelig med en økning i antall husvære. Det er ikke vurdert alternative løsninger med bruer.

Enstemmig vedtatt

Saksprotokoll i Børgefjell nasjonalparkstyre - 20.06.2018

Behandling

Styrets leder fremmet følgende forslag til vedtak:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar å utsette behandling av sak 21/2018.

Vedtak

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar å utsette behandling av sak 21/2018.

Enstemmig vedtatt

Saksfremlegg

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell/Byrkjve nasjonalpark for oppføring av 2 reingjeterhytter - Tjåehkere sijte

Forvalters tilrådning:

Forvalter avstår fra å fremme tilrådning i saken og henviser til alternative utkast til vedtak i saksutredningen.

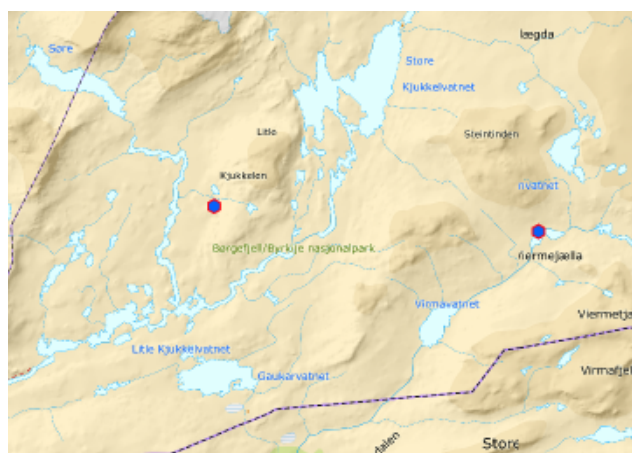
Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkjve nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

Tjåehkere sijte (Østre Namdal reinbeitedistrikt) søker i brev av 24.02.2017 om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell/Byrkjve nasjonalpark for oppføring av 2 reingjeterhytter. Hyttene ønskes plassert ved Viermajælla i Virmadalen og på høyde 791 ved Bissegelva vest for Litle Kjukkelen.

Årsaken til at søknaden ikke er tatt til behandling tidligere er at tiltakshaver ble bedt om å levere tilleggsopplysninger til søknaden. Etterlyst informasjon og distriktsplan ble mottatt 09.03.18. Nasjonalparkstyret og rådgivende utvalg er orientert om status for søknaden.

Kart som viser plassering av omsøkte hytter

Tiltaket det søkes dispensasjon for er ingen ny sak, den har en historikk som det er viktig at nasjonalparkstyret har med seg i de videre vurderingene av søknaden. Det gis her i saksutredningen et kort resyme av historikken. I årenes løp (fra 1996) har det vært mye kommunikasjon mellom ulike parter, og det vil bli for omfattende å referere alle detaljene i saksutredningen.

Saken startet sommeren 1996 ved at Tjåehkere sijte (Østre Namdal reinbeitedistrikt) oppførte 2 gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark på de lokasjonene det nå søkes dispensasjon for. I brev av 23.05.1996 fra Østre Namdal reinbeitedistrikt ble Hattfjelldal kommune informert om tiltaket. Kommunen varslet Fylkesmannen i Nordland om at hyttene var under oppføring, Fylkesmannen tilskrev distriktets leder om at det ikke var søkt om dispensasjon fra fredningsbestemmelsene samtidig som politiet ble bedt om å igangsette etterforskning av saken. Med grunnlag i etterforskningen utferdiget Politimesteren i Helgeland et forelegg til Østre Namdal reinbeitedistrikt for overtredelse av straffeloven, reindriftsloven og fredningsbestemmelsene for Børgefjell nasjonalpark. Reinbeitedistriktet erklærte skriftlig den 18.09.97 at forelegget ikke ble vedtatt/akseptert.

Saken gikk videre til Alstadhaug herredsrett som avsa dom 19.01.1998 med konklusjon om at tiltaket var ulovlig fordi det ikke var godkjent etter fredningsbestemmelsene for Børgefjell nasjonalpark og

reindriftslovens bestemmelser for oppføring av gjeterhytter. Distriktet anket dommen til Hålogaland lagmannsrett.

Etter herredsrettens domsavsigelse om at tiltaket var ulovlig søkte distriktet i brev av 18.02.1998 om tillatelse til permanent plassering av hyttene. Fylkesmannen svarte med at de ville avvente dom i lagmannsretten før søknaden ble behandlet.

Hålogaland lagmannsrett avsa dom 11. desember 1998. Konklusjonen ble den samme som i herredsretten, at tiltaket med oppføring av gjeterhytter var ulovlig ved at det ikke forelå tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Etter dom i lagmannsretten svarte Fylkesmannen i brev av 04.10.99, med henvisning til dommen fra lagmannsretten, at de ulovlig oppsatte hyttene måtte fjernes. Fylkesmannen var videre av den oppfatning at antallet husvære i nasjonalparken ikke burde økes ytterligere da det allerede var en rekke husvære i området. Men at Gaukarhytta kunne erstattes med ny hytte som kunne fungere som reingjeterhytte, dette under forutsetning av at hytta ble plassert slik at den ikke berørte spesielle verneverdier og ble lite synlig terrenget. Dette var da svar på distriktets søknad av 18.02.98 om tillatelse til permanent plassering av hyttene.

Det ble etter dette en del kommunikasjon mellom partene om hvorvidt det var vernemyndigheten eller reindriftsforvaltningen som hadde avgjørelsesmyndighet i forhold til søknaden. Dette ift. daværende fredningsbestemmelser. I brev av 22.09.2000 konkluderte Direktoratet for naturforvaltning med at Fylkesmannen var forvaltningsmyndighet, og derfor skulle vurdere søknaden etter fredningsbestemmelsene. Noe som skulle tydeliggjøres ved forskriftsendringen i forbindelse med utvidelsen av Børgefjell nasjonalpark.

Hyttene ble fjernet i 2001/2002 etter pålegg fra Regjeringsadvokaten som reiste søksmål i Alstadhaug herredsrett. Søksmålet ble trukket etter at partene inngikk forlik.

I kgl.res. av 29. august 2003 fastsettes ny verneforskrift for Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark. I § 3 pkt. 1.3a) var det tydeliggjort at forvaltningsmyndigheten kunne gi tillatelse til oppføring av bygninger og anlegg i forbindelse med reindrift og oppsyn.

I 2009 ble forvaltningsplanen for Børgefjell nasjonalpark godkjent. Her er det beskrevet retningslinjer for reindriftsnæringen ved søknader til formål som krever dispensasjon og saksbehandlingsregler for dette.

14. juni 2011 søker Tjåehkere sijte på nytt om dispensasjon for oppsetting av gjeterhyttene. I tillegg til de 2 tidligere omsøkte hyttene ble det søkt om dispensasjon for å sette opp ny hytte ved Gaukaren. Det vil si at det ble søkt om dispensasjon for å sette opp 3 nye hytter.

31.11.2011 gjennomføres befaringsreise hvor representanter fra reinbeitedistriktet, reindriftsforvaltningen, Sametinget, Statskog og fylkesmennene deltok.

I brev av 01.12.2011 fra Sametinget ble det gitt tilbakemelding om at hytta ved Gaukaren kunne være et automatisk fredet kulturminne (eldre enn 100 år) Noe som betydde at hytten ikke kunne rives. Men det kunne aksepteres at det ble satt opp ny hytte i samme område. Ettersom det ikke er søkt om å sette opp ny hytte på denne lokasjonen omtales ikke dette videre i saksutredningen.

Gaukarhytta 2014

I brev av 05.12.2011 avsto Fylkesmannen søknad om dispensasjon fra verneforskriften. Begrunnelsen for avslaget var manglende oppfyllelse av krav i forvaltningsplanen om at nødvendige gjeterhytter og anlegg skulle være forankret i godkjent distriktsplan. Videre at når distriktsplan forelå med tilfredsstillende beskrivelser av omfanget og effekten av gjeterhytter kunne Fylkesmannen ta søknaden opp til ny behandling.

I etterfølgende kommunikasjon mellom partene ble det diskutert om det forelå en distriktsplan eller ikke. Reindriftsforvaltningen, sammen med reinbeitedistriktet argumenterte for at det forelå godkjente bruksregler som ga føringer for det som skulle komme i en ny distriktsplan. Bruksreglenes beskrivelser av gjerder og andre faste anlegg ble oversendt forvaltningen (bruksreglene er for intern bruk) Distriktet hadde også en eldre plan etter gammelt lovverk som ga føringer for faste anlegg som reinbeitedistriktet mente dekket forvaltningens kunnskapsbehov.

15.01.2012 klaget Tjåehkere sijte på Fylkesmannens avslag hvor det ble bedt om at vedtaket ble omgjort slik at distriktet kunne sette opp hyttene.

Fylkesmannen svarer på klagen i brev av 13.04.2012 med å opprettholde vedtaket og videresendte klagen til Direktoratet for naturforvaltning som klagemyndighet.

09.07.2012 svarer Direktoratet for naturforvaltning med å opprettholde Fylkesmannens vedtak, dvs. at det ble gitt endelig avslag på søknad om dispensasjon. Direktoratet for naturforvaltning, som klageinstans kan vurdere alle sider av en sak ved klagebehandling, også å ta hensyn til nye omstendigheter og opplysninger. I sin behandling ga Direktoratet for naturforvaltning en utdypende vurdering av ulike forhold ved tiltaket og konkluderer til slutt med at behovet for gjeterhytter måtte vurderes opp mot mulige skader og ulemper for naturmangfold og verneformål i nasjonalparken. Direktoratet mente de ikke hadde tilstrekkelig kunnskap om hvordan reindriftsnæringens bruk av området ville påvirke verneverdiene. Særlig manglet flere konkrete opplysninger om behovet for barmarkskjøring før og etter en eventuell oppføring av gjeterhyttene. Dette var da opplysninger som skulle være tilgjengelig ved en gjennomarbeidet og godkjent distriktsplan jf. reindriftslovens § 62.

12.12.2012 behandlet områdestyret for Nord-Trøndelag søknaden ift. reindriftslovens bestemmelser, dette etter at direktoratet hadde gitt endelig avslag på søknaden. Områdestyret ba i sitt vedtak Fylkesmannen i Nordland/Direktoratet for naturforvaltning gjenoppta saken, og om nødvendig innhente de opplysninger som måtte kreves slik at kunnskapsgrunnlaget ble tilstrekkelig og at de med nødvendige justeringer kunne fatte positivt vedtak.

Fra områdestyret ble saken sendt videre til Reindriftsforvaltningen i Alta, i brev av 05.12.2013 fattet reindriftsdirektøren følgende vedtak:

«Med hjemmel i lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift om godkjenning av gjeterhytter i reindriften § 21 avslås søknaden fra Østre Namdal Reinbeitedistrikt om tillatelse til oppføring av 3 gjeterhytter på Børgefjell i Hattfjelldal kommune»

Til reindriftsdirektørens vedtak ble det gitt følgende begrunnelse:

«Forvaltningsmyndigheten for Børgefjell nasjonalpark må godkjenne tiltaket etter vernebestemmelsene før tiltakene eventuelt kan tillates etter reindriftslovens § 21. Østre Namdal reinbeitedistrikt anbefales derfor til å gå i dialog med forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken slik at forvaltningsmyndigheten får de nødvendige opplysninger om reindriftsnæringens aktivitet i Børgefjell slik at det eventuelt kan gis dispensasjon fra verneforskriften til de omsøkte gjeterhyttene»

08.05.2013 ble Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre konstituert som ny forvaltningsmyndighet for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark med myndighet til å fatte vedtak etter

verneforskriften. På møte med nasjonalparkstyret og rådgivende utvalg den 20. november 2013 orienterte fungerende nasjonalparkforvalter om status for saken.

I brev av 24.02.2017 søker Tjåehkere sijte for tredje gang om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark for oppføring av 2 reingjeterhytter. Søknaden er satt opp på Landbruksdirektoratets standardskjema for godkjenning av gjeterhytter i reindriften etter reindriftslovens § 21. Til søknaden ble det gitt muntlig tilbakemelding om at tiltakshaver måtte komme med tilleggsinformasjon som svarte på de tilbakemeldingene som var gitt i direktoratets klagesaksbehandling og Fylkesmannens tilbakemelding på tidligere gitte avslag. Dette i hovedsak gjennom godkjent distriktsplan som beskriver det totale behovet for hytter i området med plassering i terreng, behovet for motorferdselen i forbindelse med bygging og drift/bruk av hyttene og endringer i motorferdselen som følge av hyttene i utøvelsen av reindriften i området. Videre informasjon om evt. samordning mellom distriktene ved kantgjeting mot nabo-distrikt for å unngå en utvikling hvor det etableres gjeterhytter med få kilometers avstand langs grensene mellom distriktene.

I brev av 08.03.2018 ga Tjåehkere sijte en skriftlig tilbakemelding på reindriftas behov for reingjeterhyttene samt at vedtatt distriktsplanen ble oversendt. I distriktsplanen er det lagt inn følgende beskrivelse av planlagte gjeterhytter:

Det planlegges to nye gjeterhytter i Børgefjell. En i området Viermjæevrie og en i området Bissiejohke/Stoerretjohkele. Hytten ved Gievkere planlegges restaurert, eventuelt bygge ny. Overtakelse av statsskogs hytte i Fiskløysdalen, Hartkjølen.

Utover dette inneholdt ikke distriktsplanen informasjon om totalbehovet for hytter, samarbeid med nabo-distrikt om anlegg, hyttenes påvirkning på motorferdsel mm. Men i brevet orienteres det om at gjeterhyttene vil bidra til å redusere bruken av motorkjøretøy da gjeterne kan være i området over lengre tid. Tjåehkere sijte orienterer videre om at de har avtale med Byrkije sijte om å kunne benytte områdene inn i Byrkije til vår og sommerbeiter. I nordvest har Tjåehkere avtale om vårbeite/kalvingsland opp Rørskardet til Simskardelva. I nordøst har Tjåehkere avtale om å benytte områder opp mot Gapsfjella til sommerbeiter. Det fremheves videre at det er viktig for hele området at reinflokkene til de forskjellige gruppene holdes mest mulig adskilt slik at de ikke samles i store flokker slik at slitasjen på beitene og terrenget ikke blir for stort.

Søknaden er ikke tatt opp til behandling i faglig rådgivende utvalg.

Verneforskriften og naturmangfoldlovens rammer

Verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark er i utgangspunktet forankret i naturvernloven. Naturvernloven er senere erstattet av naturmangfoldloven, men tidligere vedtak er videreført, jf. lovens § 77.

Formålet med vernet er å bevare et stort naturområde tilnærmet fritt for tekniske inngrep, med store villmarkspregede områder for å sikre biologisk mangfold og et naturlig forekommende plante- og dyreliv med bl.a. truede og sårbare arter, samt å ta vare på geologiske forekomster og kulturminner.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Mål for forvaltningen av verneområdet er å finne i nml § 33 der det heter at:

Verneområder på land, i vassdrag og i sjø etter dette kapittel skal bidra til bevaring av

- a) variasjonsbredden av naturtyper og landskap,*
- b) arter og genetisk mangfold,*
- c) truet natur og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter,*

- d) større intakte økosystemer, også slik at de kan være tilgjengelige for enkelt friluftsliv,
- e) områder med særskilte naturhistoriske verdier,
- f) natur preget av menneskers bruk gjennom tidene (kulturlandskap) eller som også har kulturhistoriske verdier, og tilrettelegging for bruk som bidrar til å opprettholde naturverdiene,
- g) økologiske og landskapsmessige sammenhenger nasjonalt og internasjonalt, eller
- h) referanseområder for å følge utviklingen i naturen.

Nml § 35 spesifiserer hva opprettelsen av nasjonalparker skal oppnå:

«Som nasjonalpark kan vernes større naturområder som inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap og som er uten tyngre naturinngrep. I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. Forskriften skal verne landskapet med planter, dyr, geologiske forekomster og kulturminner mot utbygging, anlegg, forurensning og annen aktivitet som kan skade formålet med vernet, og sikre en uforstyrret opplevelse av naturen. Ferdsel til fots i samsvar med friluftslovens regler er tillatt. Slik ferdsel kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i en nasjonalpark, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster»

Børgefjell/Byrkije er Norges nest eldste nasjonalpark og god forvaltning av nasjonalparken vil bidra til å nå alle målene i nml. § 33 i større eller mindre grad.

Siste del av punkt c) *økologiske funksjonsområder for prioriterte arter* er siden forrige søknadsrunde blitt meget relevant for Børgefjell fordi fjellrev ble prioritert art med egen forskrift fastsatt ved kongelig resolusjon av 23. januar 2015. I henhold til denne forskriftens § 3 er *«enhver form for uttak, skade eller ødeleggelse av fjellrev forbudt. Som ødeleggelse regnes fysisk ødeleggelse av fjellrevhi, herunder tomme hi, og andre handlinger dersom de er egnet til å skade, forstyrre eller på annen måte forringe individer av arten»*

Miljødirektoratet er forvaltningsmyndighet etter forskrift om fjellrev og kan, etter søknad, gjøre unntak fra forbudet i § 3 i samsvar med naturmangfoldloven § 24 femte ledd. Dette betyr at tiltakshaver må avklare med Miljødirektoratet om tiltaket kommer i konflikt med fjellrev og om det eventuelt må søkes om dispensasjon.

I punkt f) vises det til kulturlandskap, i denne sammenheng forstått som landskap med vegetasjon og former preget av menneskelig bruk gjennom tidene, og andre landskap det knytter seg kulturhistoriske verdier til. Børgefjell/Byrkije nasjonalpark er et slikt område, med særlig vekt på at vern av landskapet og naturen her vil kunne bidra til å styrke den historiske identiteten i befolkningen. Ivaretagelse av naturgrunnlaget for samisk kultur er derfor viktig og det bør legges opp til en fortsatt bærekraftig bruk av området så lenge det bidrar til å opprettholde naturverdiene.

Børgefjell/Byrkije er samtidig *«villmark»* og det at landskapet er uten inngrep skal tillegges vekt. At området er *«villmark»* eller *«urørt»* betyr ikke at området ikke er brukt, men står i motsetning til et kultivert landskap som domineres av menneskeskapte installasjoner og natur (artssammensetning og naturtyper) som i det alt vesentlige er framkommet som følge av menneskers bruk av naturen.

Vurderinger som nasjonalparkstyret må gjøre

Under omtales de tema som det er naturlig gjøres en vurdering og vekting av etter verneforskriften ved behandling av søknaden. Det er søker som må belyse hva det søkes om og hvilken bruk og endringer av bruk søknaden medfører, så er det forvaltningsmyndighetens oppgave å vurdere hvordan dette påvirker verneverdiene og formålet med Børgefjell/Byrkije nasjonalpark positivt eller negativt.

Gjeterhytter er en nødvendig og akseptert del av reindrifta. I dette tilfellet er det søknad om to hytter i et relativt begrenset område av nasjonalparken. Avstandene mellom hyttene er i luftlinje ca. 8 km. Hyttene er tegnet i moderat størrelse. I tillegg informeres det i distriktsplanen om at Gaukarhytta planlegges restaurert, denne hytten ligger mellom de to omsøkte hyttene.

I nasjonalparken er det, ihht. reindriftskart registrert 16 husvære tilknyttet reindriften. I tillegg har de fleste siidaandelene i Tjåehkere sijte egne hytter på sommerboplassen Johkegaske (Virmanesset) I randsonen til nasjonalparken finnes det også husvære som benyttes i reindriften. Det henvises her til vedlagte kart.

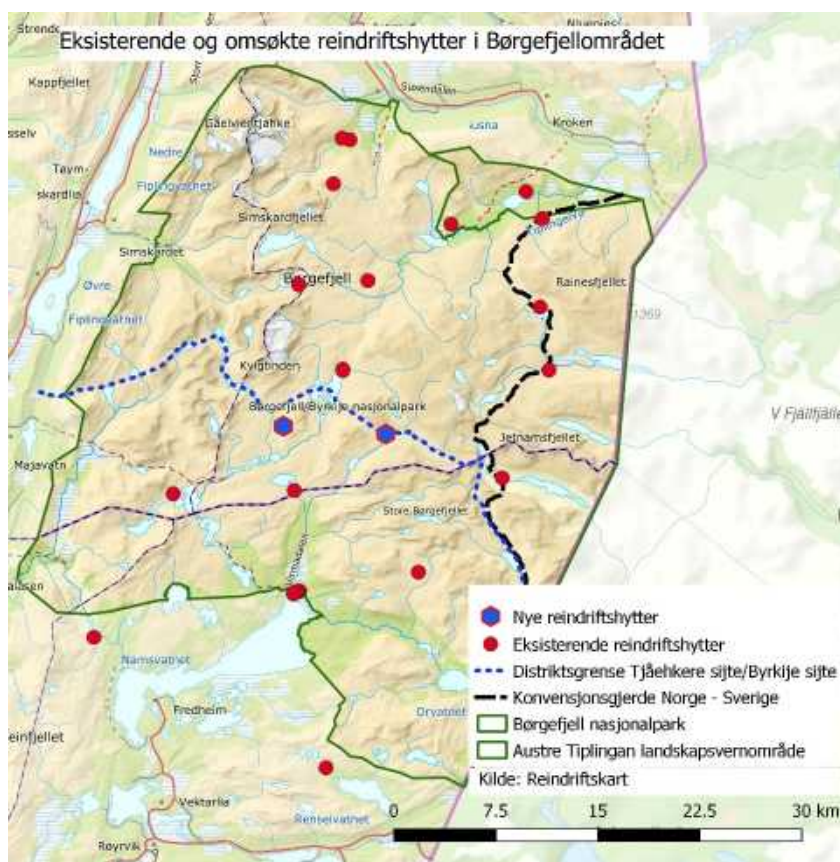
Behovet begrunnes med at det er viktig for distriktet å ha tilgjengelige gjeterhytter i Børgefjell. Gjeterhytter vil forenkle gjetningen med at de kan være tilstede i området over lengre tid. Reinen skal gjetes gjennom hele perioden og det er store avstander. De vil også være en sikkerhet for gjeterne. Det er skrin

vegetasjon og ved regn vokser elver og bekker raskt slik at de kan være vanskelig å passere. Gjeterhytten ved Litle Kjukkelen blir liggende sentralt i området. Det er mange vann og elver/bekker som kan isolere området ved mye nedbør. Effektiv gjetning er viktig for hele området ved at reinflokkene til de forskjellige gruppene holdes mest mulig adskilt slik at de ikke samles i for store flokker slik at slitasjen på beitet og terrenget ikke blir for stort.

I tidligere oversendelser er det gitt en vurdering om at hyttene vil medføre redusert behov for transport frem og tilbake i området. Dagens motorferdselsbruk er i liten grad angitt i søknad og distriktsplan. Distriktsplanen har følgende beskrivelse av motorferdselen på side 7:

«Distriktet bruker barmarkskjøretøy til utøvelse av driften på barmark, både transport og samling, driving, gjeting og tilsyn. Bruken er satt til et minimum og det er vanskelig å kartfeste kjøretraseer for samling, driving og gjeting men de mest brukte traseene er kartfestet på www.reindrift.no. Helikopter benyttes også en del, hovedsakelig i forbindelse med kalvemerking og til slakt. Snøscooter benyttes hovedsakelig på snøføre»

Kjøremønster, både på snødekt mark og ikke minst på barmark kan endre seg hvis de omsøkte gjeterhyttene bygges. Det kan etableres mer eller mindre faste traséer inn mot hyttene og mellom hyttene, videre kan de fungere som nav for reindriftraser i området.

Reindrifthsytter i Børgefjellområde ihht. reindriftskart.

Landskap

Landskap er et av temaene det er viktig å sikre ikke påvirkes negativt av en eventuell tillatelse. Det framgår av nml. § 35 at det er viktig å bevare nasjonalparkene som i hovedsak naturområder og at de består uten tyngre naturinngrep. Urørthet er et viktig kriterium. Når en ser på formålet med nasjonalparken er også villmarkspreg viktig. Hva er villmarkspreg? Villmarkspreg kan defineres som fravær av menneskelige installasjoner. Det er utviklet et verktøy for vurdering av inngrepsfrihet, hvor den sonen som er lengst fra tyngre tekniske inngrep kalles villmarkspregede områder. Her vil kriteriet være minimum 5 km fra tyngre tekniske inngrep. Størstedelen av Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark er slike områder og utgjør et av de største sammenhengende områdene som er uten tyngre tekniske inngrep.

Det vil være viktig for ivaretagelsen av formålet med nasjonalparken at landskap med villmarkspreg ivaretas. De omsøkte hyttene vil påvirke landskapsbildet og hvis det skal gis dispensasjon er det avgjørende å vurdere plassering. Det er her en motsetning mellom søkers ønske om at hyttene skal plasseres eksponert i terrenget for best mulig overblikk over arealene rundt og hensynet til landskap som tilsier at hyttene plasseres mest mulig skjult i terrenget. Hyttene tenkes plassert i området over tregrensa med begrenset mulighet for skjul, det må også tas hensyn til snøforholdene. Søker har ikke angitt noen alternative plasseringer.

Mulige skader og ulemper som oppføring av omsøkte hytter medfører må sees i lys av verneformålet for nasjonalparken. Bygging av hyttene vil føre til at det vil bli flere tekniske inngrep, noe som kan redusere områdets villmarkspreg. Videre vil terrenginngrep kunne skade truede og sårbare arter, samt vegetasjonen for øvrig. I perioden hvor hyttene oppføres vil det midlertidig kunne bli mer motorferdsel, støy og uro i området.

Biologisk mangfold

Børgefjell/Byrkjje er et viktig område for en rekke fugl og pattedyr. Spesiell vektlegges områdets referanseverdi som kanskje det eneste området i Norge med en, over tid, levedyktig bestand av fjellrev. Området er også nasjonalt referanseområde i det henseende. I tillegg til fjellrev kan sædgås og snøugle neves som svært truede arter som bruker området. Selve bygginga av hyttene med ferdsl og det fysiske inngrepet er en del av vurderingen, vilkår om tid på året for frakt av materialer og utstyr kan vurderes ved en evt. innvilgelse av søknad. Den andre delen vil være vurdering av hvilken påvirkning bruken av gjeterhyttene vil ha på dyrelivet, og hvilke følgeeffekter etableringen av hyttene vil ha. Den ene hytte tenkes plassert ved Litle Kjukkelen. Områdene rundt er særlig viktige viltområder i nasjonalparken. Her er det registrert flere forskjellige sårbare og truede arter.

Reindriftsnæringens behov for å oppføre gjeterhytter ved Litle Kjukkelen og Viermajælla begrunnes med behovet for å effektivisere reindriften og øke sikkerheten for utøverne slik som redegjort for tidligere i saksutredningen. Dette må vurderes opp mot mulige skader og ulemper oppføring av hyttene vil medføre på verneverdiene og naturmangfoldet i området.

En positiv effekt ved oppføring av gjeterhyttene kan bli at reindriftas behov for motorferdsel inn i området blir redusert, da utøverne slipper å kjøre til og fra området for å føre tilsyn samt bedre kontroll på reinflokkene for å unngå sammenblanding og store flokker.

Prinsippene i naturmangfoldlovens § 8 til 12.

Søknaden må vurderes etter naturmangfoldlovens prinsipper i lovens § 8 til 12 hvor det er tiltakets påvirkning på naturmangfoldet som skal vurderes.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

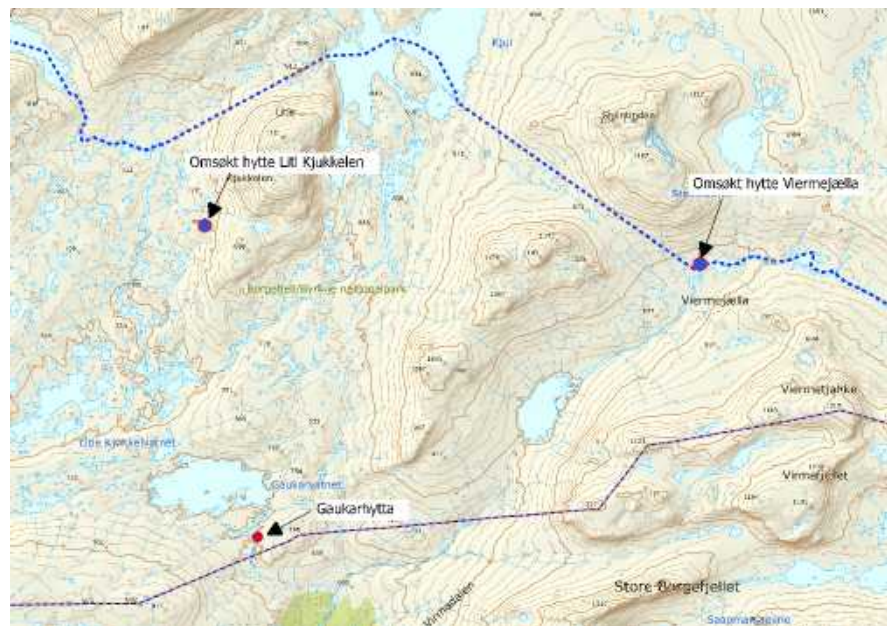
Det fremgår av naturmangfoldloven § 8 at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er mulig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapen om naturmangfoldet i

området er hentet fra tidligere saksdokumenter, søknad, distriktsplan, forvaltningsplan for Børgefjell nasjonalpark, artskart og naturbase.

Området hvor gjeterhytte vest for Little Kjukkelen ønskes lokalisert, er ifølge Naturbase hekkeområde for storlom som i Norsk Rødliste for arter av 2015 er kategorisert som livskraftig. I rødliste av 2010 som ble brukt som kunnskapsgrunnlag ved forrige søknadsrunde var status nært truet. I hekketida er arten sårbar for forstyrrelser. Arten antas å ha en stabil bestand i Midt- og Nord-Norge.

I naturbase foreligger det også registreringer på at dette var et svært viktig område for arter som snøugle, fjellrev og dverggås. For fjellrev er Børgefjell fortsatt et nasjonalt svært viktig område. Det er registrert fjellrevhi i området og ettersom fjellrev er blitt prioritert art med egen forskrift må tiltakshaver avklare med Miljødirektoratet om det eventuelt kreves dispensasjon før tiltak iverksettes. Når det gjelder snøugle er det flere år siden siste dokumenterte hekking i Børgefjell, men habitatet ansees likevel som svært verdifullt for arten. Dverggåsa er så sterkt truet at det kun er et fåtall individer igjen i Norge. Fra begynnelsen av 1990 tallet har det ikke blitt registrert hekking utenfor Finnmark fylke, Børgefjellområdet er et av de siste områdene utenfor Finnmark hvor det er registrert hekking. Det er iverksatt tiltak for å ivareta og sikre arten hvor den fennoskandiske bestanden har gode resultater å vise til. Bestanden som for et tiår tilbake var på randen til utryddelse har nå hatt en liten økning. Tidligere viktige områder for arten bør derfor forsøkes ivaretatt med tanke på reetablering.

Den omsøkte hytta ved Little Kjukkelen vil bli liggende i et relativt klart avgrenset landskapsrom. Dette området er særlig produktivt, berggrunnen består av kalkholdige bergarter som marmor og kalkglimmerskifer og andre næringsrike stoffer som grønnstein og amfibolitt. Stedvis er det tykt morenedekke i området. I denne delen av nasjonalparken er det mange sjøer og elver og rikt dyreliv. Det er ingen tekniske inngrep i dette området.

Området hvor gjeterhytta i Viermejaella ønskes plassert er en dal med store landskapskvaliteter som framstår som urørt. Det er ikke bygninger eller andre innretninger i dalen. Berggrunnen er skrinng og store deler av området består av gneis dekt av morenemateriale. Det er ikke registrert spesielt sårbare arter i det aktuelle området.

I forvaltningsplanen for nasjonalparken, side 29 heter det at oppføring av gjerder, sanketrøer og andre anlegg i reindriften skal være forankret i distriktsplanen, jf reindriftingslovens regler. Distriktsplanen bør være så god på områdene barmarkskjøring, lufttransport, behov for gjeterhytter og permanente gjerder, bruer og klopper at de kan brukes som faglig grunnlag for forvaltningsmyndighetens vurderinger av eventuelle tiltak og aktiviteter. Nødvendige nye gjeterhytter og anlegg (permanente gjerder ol.) for reindriften skal være forankret i godkjent distriktsplan. Videre heter det at eventuelle nye hytter eller gammer for bruk i reindriften ikke bør

overstige en størrelse på 25m² og skal utformes og plasseres minst mulig synlig i terrenget. Det skal også være en restriktiv holdning til utvidelser. Nasjonalparkstyret må i sin saksbehandling vurdere om distriktsplan er omfattende nok til å brukes som faglig grunnlag for forvaltningen av nasjonalparken og for behandling av søknaden.

Føre-var-prinsippet § 9

Verneformålet for Børgefjell nasjonalpark er som nevnt å bevare et stort naturområde tilnærmet fritt for tekniske inngrep, med store villmarkspregede områder for å sikre biologisk naturmangfold og et naturlig forekommende plante- og dyreliv med bl.a. truede og sårbare arter, samt å ta vare på geologiske forekomster og kulturminner.

Når det gjelder ønske om oppføring av gjeterhytte ved Litle Kjukkelen er det et viktig område for en rekke sårbare og truede arter. Området er særlig produktivt, med et rikt dyreliv. Verneformålet for nasjonalparken er å sikre et plante- og dyreliv med truede og sårbare arter. Forvaltningsmyndigheten skal i den grad det er mulig redusere eller forhindre aktiviteter eller inngrep som er en trussel mot sårbare arter og naturmangfoldet ellers. Mangel på kunnskap om aktuelle tiltak/aktiviteter og konsekvenser av disse må vektlegges ved behandling av søknaden med henvisning til føre-var-prinsippet, jf nml § 9.

Den siste gjeterhytta ønskes plassert i Viermejølla. Dette området har store landskapskvaliteter og fremstår som urørt da det ikke er bygninger eller andre innretninger i dalen. En hytte her kan frata området preg av å være urørt og vil dermed være i strid med verneformålet som blant annet er å bevare naturområdet fritt for tekniske inngrep.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Tiltaket må vurderes i lys av prinsippet om samlet belastning, jf nml § 10. Det kan være vanskelig å vurdere omsøkte tiltaks samlede belastning på området når bruken og effekten av motorkjøretøy er uklar. Dette gjelder også om hvordan gjeterhyttene vil kunne påvirke motorferdselen i fremtiden. Tilsvarende om gjeterhyttene vil påvirke bruken av området ved at personell oppholder seg mer i området. Dette gjelder ikke bare for reindriftsutøvere, men også ved at andre brukergrupper oppsøker hyttene. Erfaringsmessig ser en at slike hytter kan tiltrekke seg folk som besøker området og som bruker hytten som vindskydd, samlingspunkt ol.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Nasjonalparkstyret må vurdere vilkår om avbøtende tiltak i saken, avhengig av sakens utfall. Hvis tiltaket medfører miljøforringelse skal kostnadene med retting og/eller tilbakeførelse bæres av tiltakshaver (Jf. § 11 i nml.) Naturmangfoldloven § 11 må derfor tillegges derfor vekt.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Nml § 12 sier at skal legges vekt på den driftsmetode, teknikk og lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater og innebærer at det kan stilles vilkår om dette ved en eventuell dispensasjon. I foreliggende tilfelle vil nok prinsippet ha særlig betydning for valg av plassering av hyttene, og også for krav om utforming og materialbruk. Hyttene må ha en plassering som i minst mulig grad skader verdifull vegetasjon eller forstyrrer dyrelivet, samtidig som hyttene ved utforming og lokalisering skal tilpasses landskapet.

Som det fremgår av verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 bokstav a) så kan nasjonalparkstyret gi tillatelse til oppføring av bygninger og anlegg i forbindelse med reindrift og oppsyn. Behovet for gjeterhytter må vurderes opp mot mulige skader og ulemper for naturmangfoldet og verneformålet.

Nasjonalparkstyret må vurdere om foreliggende kunnskap er tilstrekkelig i forhold til reindriftsnæringens bruk og påvirkning, særlig om behovet for barmarkskjøring før og etter en eventuell oppføring av gjeterhyttene.

Nasjonalparkstyret må også vurdere om det foreligger ny kunnskap og informasjon ift. tiltaket som medfører at tidligere vedtak fattet av Fylkesmannen i Nordland og Direktoratet for naturforvaltning kan omgjøres. Om effekten av tiltaket har positiv eller negativ innvirkning på naturmangfoldet og verneverdiene.

Nasjonalparkstyrets mandat ihht. delegasjon er å vurdere tiltaket ihht. verneforskriftens bestemmelser. Det er reindriftsforvaltningen som behandler søknaden ihht. reindriftslovens bestemmelser og Hattfjelldal kommune som behandler søknad i forhold til plan- og bygningsloven. Nasjonalparkstyret må derfor i sin saksbehandling være bevist sin rolle og sitt mandat. Statskog som grunneier skal også godkjenne tomt til slike hytter.

I saksutredninger settes det opp to alternativer utkast til vedtak, nasjonalparkstyret får ut fra saksutredning bruke det faglige og politiske skjønn til å utarbeide endelig vedtak med vilkår:

Alt I

Med hjemmel i verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 bokstav a) gir Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre dispensasjon fra verneforskriften til Tjåehkere sijte for oppføring av 2 reingjeterhytter i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark ihht. søknad av 24.02.2017

Begrunnelse:

Nasjonalparkstyret mener at tiltaket ikke har spesiell negativ innvirkning på verneverdiene eller naturmangfoldet og at reindriftens behov for hytter må være overordnet hensynet til verneverdiene for nasjonalparken.

Alt II

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre avslår søknad av 24.02.2017 fra Tjåehkere sijte om dispensasjon for oppsetting av 2 reingjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark jfr. verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 bokstav a.

Begrunnelse:

Tiltaket vil påvirke verneverdiene og naturmangfoldet i nasjonalparken negativt. Effekten av tiltakets påvirkning er ikke tilstrekkelig beskrevet, om de positive effektene vil være større enn de negative effektene ved etablering av reingjeterhytter i området. Ut fra kunnskapsgrunnlaget er det rimelig å anta at reingjeterhyttene vil ha negativ innvirkning på sårbare og truede arter i området og medføre økt samlet belastning, hyttene vil påvirke landskapsbildet negativ ved at villmarkspreget områder får tekniske installasjoner. Manglende kunnskap om effektene medfører at føre-var-prinsipp må vektlegges. Det er en del reindriftshytter i nasjonalparken fra før, og det er ikke ønskelig med en økning i antall husvære. Det er ikke vurder alternative løsninger med bruer.

Habilitet:

I punkt 6 i vedtektene for nasjonalparkstyret står følgende:

«Kommuneloven kap. 6 om saksbehandlingen i folkevalgte organer kommer til anvendelse så langt de passer, med de tilpasninger som er fastsatt i denne vedtekten. Kommuneloven § 40 gjelder tilsvarende»

I kommunelovens § 40 pkt. 3 står det at forvaltningsloven kap. II om regler for inhabilitet gjelder. I forvaltningslovens kapittel II står følgende:

*Kapittel II. Om ugildhet.
§ 6. (habilitetskrav).*

En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak

- a) *når han selv er part i saken.*
- b) *når han er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken.*
- c) *når han er eller har vært gift med eller er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part.*
- d) *når han er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte.*
- e) *når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for*
 - 1. *et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken, eller*
 - 2. *et selskap som er part i saken. Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken.*

Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet, blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.

Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan.

Ugildhetsreglene får ikke anvendelse dersom det er åpenbart at tjenestemannens tilknytning til saken eller partene ikke vil kunne påvirke hans standpunkt og verken offentlige eller private interesser tilsier at han viker sete.

Forvaltningslovens § 8 sier at:

I kollegiale organ treffes avgjørelsen om inhabilitet av organet selv, uten at vedkommende medlem deltar. Dersom det i en og samme sak oppstår spørsmål om ugildhet for flere medlemmer, kan ingen av dem delta ved avgjørelsen av sin egen eller et annet medlems habilitet, med mindre organet ellers ikke ville være vedtaksført i spørsmålet. I sistnevnte tilfelle skal alle møtende medlemmer delta.

Medlem skal i god tid si fra om forhold som gjør eller kan gjøre ham ugild. Før spørsmålet avgjøres, bør varamann eller annen stedfortreder innkalles til å møte og delta ved avgjørelsen dersom det kan gjøres uten vesentlig tidsspille eller kostnad.

I saksforberedelsen er det tatt kontakt med juridisk kompetanse for å få faglige vurderinger omkring habilitetsspørsmålet i saken. Da i forhold til om Sametingsrepresentanter som også er reineiere med egne sidaandeler i Tjåahkere sitje kan bli vurdert som inhabil til å behandle saken. Det er nasjonalparkstyret selv, som kollegiale organ iht. forvaltningslovens § 8 som avgjør om medlemmer en habile til å behandle en sak. Men forvaltningslovens § 3 gir klare føringer for når et medlem kan erklæres som inhabil.

Et av spørsmålene angående habilitet er om Tjåahkere sitje kan defineres som «et selskap som er part i saken» jfr. forvaltningslovens § 6 pkt. e2) og at reineiere/sidaandelshavere kan defineres som «medlem av styret eller bedriftsforsamling» og derigjennom være inhabile. Dette temaet ble behandlet av Alstadhaug herredsrett i 1998, da i forhold til om distriktet var et foretak som kunne ilegges foretaksstraff. Konklusjonen til herredsretten var at reinbeitedistriktet var et foretak i relasjon til straffelovens bestemmelser.

Tidligere leder og nåværende leder i Tjåahkere sijte sitter som faste medlemmer av nasjonalparkstyret og har på vegne av distriktet stått som søkere for tiltaket og arbeidet aktivt for saken siden 1996. Nasjonalparkstyret kan da vurdere habiliteten til disse opp mot forvaltningslovens § 6 pkt. e2), alternativt opp mot forvaltningslovens § 6 2. ledd som sier følgende:

«Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet, blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part».

Tilsvarende må nasjonalparkstyret vurdere habiliteten til styremedlem Inger Marit Eira-Åhrén som reieneier i Tjåahkere sijte. Her kan nasjonalparkstyre ha med seg at Eira-Åhrén var styreleder i områdestyret for Nord-Trøndelag i 2012 da områdestyret behandlet søknad om dispensasjon for omsøkte reingjeterhytter i møte 20.12.2012. Områdestyret erklærte Inger Marit Eira-Åhrén inhabil for behandling av saken jfr. forvaltningslovens § 6, 2 ledd.

Tilbakemeldingene fra juridiske hold er at det synes åpenbart at flere av representantene kan erklæres inhabile ihht. de føringene som ligger forvaltningslovens bestemmelser.

Ut fra ovennevnte må nasjonalparkstyret vurdere medlemmenes habilitet til å behandle søknaden jfr. forvaltningslovens bestemmelser. Samt være klar over at feil lovtolkning kan medføre at vedtak blir kjent ugyldig.

Vedlegg:

- Søknad av 24.02.2017 fra Tjåehkere sijte – søknad om oppføring av 2 hytter i Børgefjell nasjonalpark.
- Brev av 08.03.2018 fra Tjåehkere sijte – beskrivelse av behov for gjeterhytter i Børgefjell
- Distriktsplan for Tjåehkere sijte
- Kart over husvære for reindrift i Børgefjell nasjonalpark

Tjåehkere sijte

V/ Algot Jåma

7898 Limingen

Nasjonalparkforvalter for

Byrkije Nasjonalpark

Sender søknad om oppføring av 2 stk hytter i Byrkije nasjonalpark .Dette er to hytter som vi har søkt om tidligere. Hvis det er behov for ytterlige opplysninger ta kontakt med undertegnede.

For Tjåehkere sijte

Algot Jåma

Søknad om godkjenning av gjeterhytte i reindriften

Iht. Reindriften § 21 - rett til husvære, buer og lignende

Søknaden sendes Fylkesmannen i søkerens reinbeiteområde

1. Opplysninger om søker			
Navn <i>Tjækkere Sijte</i>			
Adresse		Postnr. <i>7848</i>	Poststed <i>Limmingen</i>
Telefon <i>97092014</i>	E-post adresse <i>abjaam@online.no</i>		
Distrikt / siida		Reinbeiteområde	

2. Opplysninger om søknaden / gjeterhyttens plassering	
Omsøkte plassering / sted: (kartskisse/gnr.bnr./GPS-pkt.)	Distrikt / siida: (Sommer- eller vinterbeite)
Reinbeiteområde	Kommune
Er oppføring iht. til bruksreglene for siidaen / distriktet?	☒ Ja ☐ Nei
Hytta skal plasseres / er plassert på statsgrunn: foreligger det festekontrakt?	☒ Ja ☐ Nei
Hytta skal plasseres / er plassert på Finnmarkseiendommen: foreligger det skjøte?	☐ Ja ☐ Nei
Hytta skal plasseres / er plassert på privat grunn: foreligger det uttalelse fra siida / distrikt / sameby?	☐ Ja ☐ Nei
Hytta skal plasseres / er plassert på privat grunn: foreligger det avtale med grunneier?	☐ Ja ☐ Nei
Tiltakets art	☒ Nybygg ☐ Tilbygg ☐ Riving ☐ Overtakelse av eksisterende
Hyttens størrelse i m ² :	
Bebygd areal - BTA eksisterende	<i>27 m²</i> m ²
(utvendig) BTA nytt	<i>27 m²</i> m ²
Bruksareal - BRA eksisterende	<i>27 m²</i> m ²
(innvendig) BRA nytt	<i>27 m²</i> m ²
Minste avstand til annen bygning	m ²
Krav til byggegrunn (pbl §28-1):	
- Skal bygget plasseres i flomutsatt område?	☐ Ja ☒ Nei
- Skal bygget plasseres i skredutsatt område?	☐ Ja ☒ Nei
- Foreligger det vesentlig ulempe som følge av natur- og miljøforhold?	☐ Ja ☒ Nei

3. Reindrifftslovens § 21 oppstiller to vilkår for å godkjenne gjeterhytte; søker må inneha retten til å utøve reindrift og det må foretas nødvendighetsvurdering av søkers behov for husvære.
Beskriv næringsmessig behov for gjeterhytte (bruk eget ark om nødvendig)

Området der hytta skal plasseres er langt fra eksisterende hytter, og vindrifte har ett sterkt leiv og husvære i området i forbindelse med utøvelse av vindriften i området. Det var seg gjeting, ettersyn, og til samling og flytting av renen

4. Underskrift

Dato

24.02.2017

Søkerens underskrift

Tor Trachbakk sigte Algot Jansen

Vedlegg som skal følge søknaden

- Kartskisse: fargekart 1:50 000 og 1:5000
- Skjøte/festekontrakt dersom det foreligger
- Uttalelse fra siida / distrikt
- Avtale med grunneier (dersom privat grunn)
- Tegning av hytta, plan-, snitt- og fasadetegning i målestokk 1:50 eller 1:100
- Tiltakshaver er selv ansvarlig for at tiltaket innarbeides i siidaens / distriktets distriktsplan / bruksregler.

Begrepsforklaring:

BRA - Bruksareal (Tiltakets indre areal, inkludert innervegger, måles fra innsiden av ytterveggene)

BTA - Bruttoareal (Tiltakets ytre areal, inkl. balkong, alle etasjer medregnet)

For mer informasjon

Lov om reindrift (reindrifftsloven) av 5. juni 2007 finnes på: www.lovdata.no

Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter finner du her: www.dibk.no

858

GiNT

Geografi i Nord-Trøndelag

Sti
Sjaar

1093

Shkelenjaevr

1122

1108

1180

Steintinden

Sjaaretjahke

1064

Steinvatnet
Sjaarejaevrie

971

1143

1143

1070

en
anie

Viermejaella

877

1021

954

1095

Vi
Viel

Viermet;

1123

Viri

1148

1219

Søknad om godkjenning av gjeterhytte i reindriften

Iht. Reindriftsloven § 21 - rett til husvære, buer og lignende

Søknaden sendes Fylkesmannen i søkerens reinbeiteområde

1. Opplysninger om søker			
Navn <i>Tjæchrene sijte</i>			
Adresse		Postnr. <i>7898</i>	Poststed <i>Lirningen</i>
Telefon <i>97092014</i>		E-post adresse <i>al-jaameonline.no</i>	
Distrikt / siida <i>Tjæchrene sijte</i>		Reinbeiteområde <i>Nord-Trøndelag</i>	

2. Opplysninger om søknaden / gjeterhyttens plassering			
Omsøkt plassering / sted: (kartkisse/egn.bnr./GPS-pkt.)		Distrikt / siida: (Sommer- eller vinterbelle)	
Reinbeiteområde		Kommune	
Er oppføring iht. til bruksreglene for siidaen / distriktet?		☒ Ja ☐ Nei	
Hytta skal plasseres / er plassert på statsgrunn: foreligger det festekontrakt?		☒ Ja ☐ Nei	
Hytta skal plasseres / er plassert på Finnmarkseiendommen: foreligger det skjøte?		☐ Ja ☐ Nei	
Hytta skal plasseres / er plassert på privat grunn: foreligger det uttalelse fra siida / distrikt / sameby?		☐ Ja ☐ Nei	
Hytta skal plasseres / er plassert på privat grunn: foreligger det avtale med grunneier?		☐ Ja ☐ Nei	
Tiltakets art		☒ Nybygg ☐ Tilbygg ☐ Riving ☐ Overtakelse av eksisterende	
Hyttens størrelse i m ² :			
Bebyggd areal - BTA eksisterende		<i>27 m²</i> m ²	
(utvendig) BTA nytt		<i>27 m²</i> m ²	
Bruksareal - BRA eksisterende		<i>27 m²</i> m ²	
(innvendig) BRA nytt		<i>27 m²</i> m ²	
Minste avstand til annen bygning		m ²	
Krav til byggegrunn (pbl §28-1):			
- Skal byggverket plasseres i flomutsatt område?		☐ Ja ☒ Nei	
- Skal byggverket plasseres i skredutsatt område?		☐ Ja ☒ Nei	
- Foreligger det vesentlig ulempe som følge av natur- og miljøforhold?		☐ Ja ☒ Nei	

3. Reindrifftslovens § 21 oppstiller to vilkår for å godkjenne gjeterhytte; søker må inneha retten til å utøve reindrift og det må foretas nødvendighetsvurdering av søkers behov for husvære.
Beskriv næringsmessig behov for gjeterhytte (bruk eget ark om nødvendig)

Området der hytte skal plasseres er langt fra eksisterende hytter, og reindriften har et sterkt behov for husvære i forbindelse med utøvelse av reindrifta i området.

Det være seg gjeting, ettersyn, også til samling og flytting av reinen

4. Underskrift

Dato

Søkerens underskrift

24.02.2017

For Tjæchkeu sigte Algot Jämo

Vedlegg som skal følge søknaden

- Kartskisse: fargekart 1:50 000 og 1:5000
- Skjøte/festekontrakt dersom det foreligger
- Uttalelse fra eiida / distrikt
- Avtale med grunneier (dersom privat grunn)
- Tegning av hytta, plan-, snitt- og fasadetegning i målestokk 1:50 eller 1:100
- Tiltakshaver er selv ansvarlig for at tiltaket innarbeides i eiidaens / distriktets distriktsplan / bruksregler.

Begrepsforklaring:

BRA - Bruksareal (Tiltakets indre areal, inkludert innervegger, måles fra innsiden av ytterveggene)

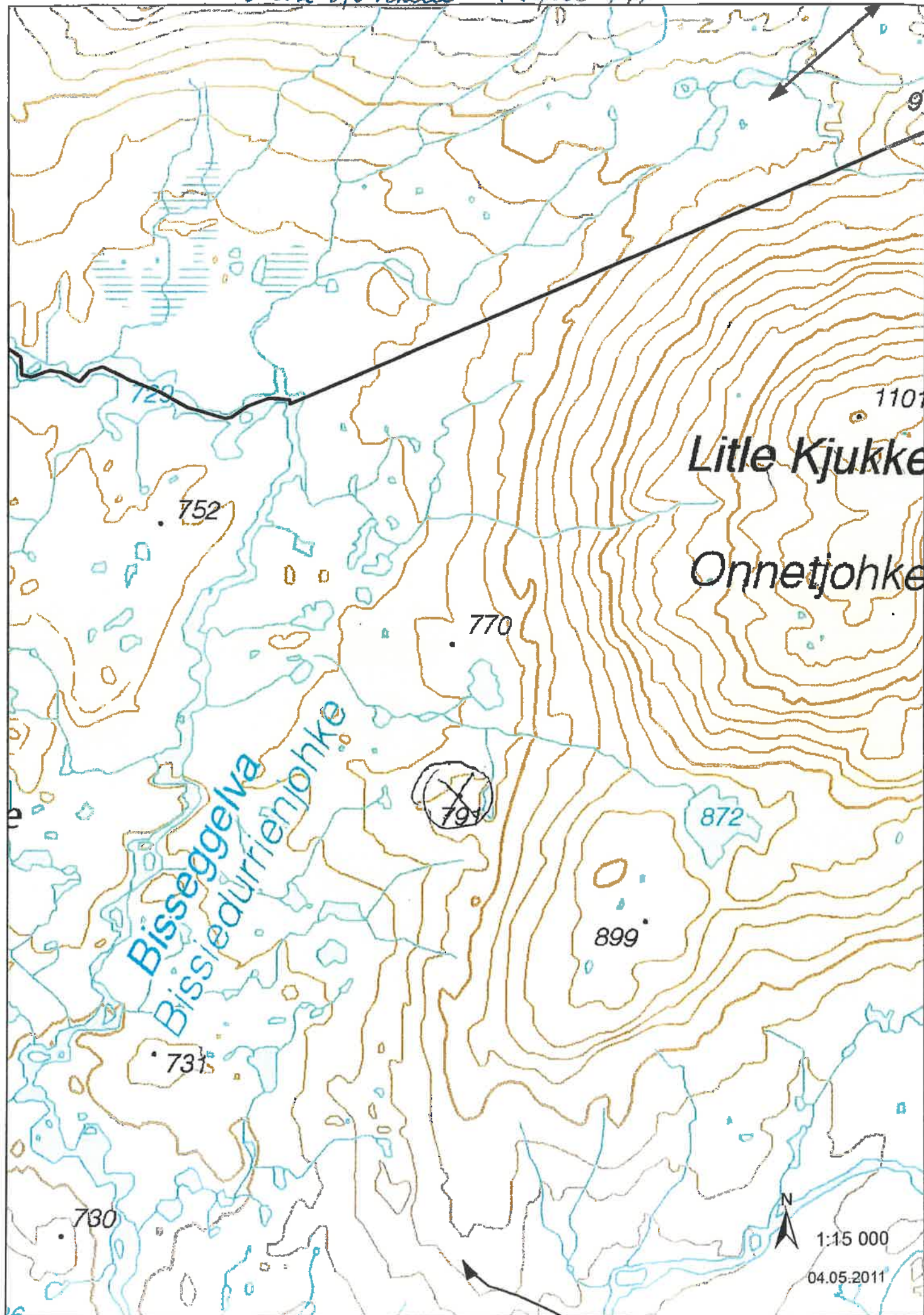
BTA - Bruttoareal (Tiltakets ytre areal, inkl. balkong, alle etasjer medregnet)

For mer informasjon

Lov om reindrift (reindrifftsloven) av 5 juni 2007 finnes på: www.lovdata.no

Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter finner du her: www.dibk.no

Storv tjo hkele Høyde 791

1:15 000

04.05.2011

Noerhte-Trøndelagen båatsoe-burriej reereme Reindrifftsforvaltningen Nord-Trøndelag

Adresseliste

Dij.buerkiest./Deres ref.:

Mij.buerkiest./Vår ref.:

2011/1930 / 12782/2011/ EI/ 514.7

Biejjie/Dato:

21.06.2011

— **Søknad om gjeterhytte i reindriften. Søknad om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel. Viermejjella i Hattfjelldal kommune.**

Reindrifftsforvaltningen har mottatt søknad om godkjenning av gjeterhytte i reindriften ved Viermejjella fra Østre Namdal reinbeitedistrikt (rbd). Søknaden er datert 14.06.2011, og har vedlagt kart som viser plassering. I ettertid har vi mottatt tegning av gjeterhytten.

Området er i kommuneplanens arealdel for Hattfjelldal kommune definert som båndlagt område, båndlagt etter naturvernloven og tiltaket er ikke i tråd med overordnet plan. Hattfjelldal kommune er planmyndighet etter plan- og bygningsloven og etter avtale med kommunen sender vi også ut søknaden på høring i forhold til dispensasjon fra kommuneplanens arealdel, pbl § 19-1.

I følge reindrifftslovens § 21 har den som har rett til å utøve reindrift, rett til å oppføre gjeterhytte som er nødvendig for reindriften. Etter forskrift om godkjenning av gjeterhytter i reindriften § 1, 3.ledd skal det legges vekt på at hytta får en hensiktsmessig plassering så vel reindrifftsmessig som ut fra andre relevante hensyn, og at grunneier og andre berørte interesser ikke blir unødig belastet.

Vi har mottatt 4 søknader angående gjeterhytter fra distriktet. Alle ligger noe i det samme området, i/ rundt Børgefjell. Vedlagt kart dat 21.06.2011 viser alle anlegg i reindriften registrert på reindriffts arealbrukskartet i Børgefjell. I tillegg er de 4 omsøkte plassene avmerket.

3 av gjeterhyttene ligger innenfor Børgefjell/ Byrkjve nasjonalpark. I følge forvaltningsplan for verneområdet skal slike søknader videresendes Fylkesmannen i berørt fylke, med en reindrifftsaglig vurdering. Fylkesmannen vil så vurdere søknaden opp mot verneforskriften for nasjonalparken. Berørt kommune skal vurdere søknaden opp mot plan- og bygningsloven.

I forhold til Fylkesmannen i Nordland videresender vi herved søknaden med reindrifftsaglig vurdering med tanke på avklaring mot verneforskriftene. Fylkesmannen er også høringspart i forhold til behandling etter reindrifftsloven. I forhold til dispensasjon etter plan- og bygningsloven og godkjenning etter reindrifftsloven sendes saken på høring til alle adressater for uttalelse.

Adresse - Adresse

7760 Snåsa

Telefon - Telefon

74138050

www.reindrift.no

Telefaks - Telefaks

74138051

Østre Namdal reinbeitedistrikt (rbd) består av 12 siidaandeler og er i praksis delt i to grupper; Jåma/Dærga- og Steinfjell-gruppen. En av siidaandelene driver i samarbeid med Hotagen sameby i Hestkjølen. I forbindelse med utarbeidelse av bruksregler for distriktet har de vedtatt at de skal være en gruppe/ siite.

Distriktet har vinterbeitene hovedsakelig mellom Snåsavatnet, Namsen og Rv. 17. I tillegg benyttes områder i Grong og Lierne nord for Sanddøla. Vår- og høstbeiter ligger på øst siden av E6 i Grong og Lierne kommuner, og videre nordover opp til Børgefjell. På vår-, sommer- og høst oppholder rein seg i Børgefjell. Jåma/Dærga-gruppen foretar kalvmerkingen litt nordøst for Namsvatnet, mens Steinfjell- gruppen holder til nord for Namsvatnet, ved Jengelvatnet. Etter merking slippes rein tilbake til området og den beiter i Børgefjell hele sommeren og utover høsten. I september-november samles rein for slakting. Etter slaktingen flyttes rein til vinterbeiter lengre sør. Innsynsløsning for reindriftens arealbrukskart finnes på www.reindriftno. Arealbrukskartene er under oppdatering og distriktet har tegnet inn noen endringer for sine beiter. Arbeidet er ikke avsluttet og dermed ikke publisert på innsynsløsingen.

Østre Namdal rbd har avtale med Byrkjæ rbd om å kunne benytte områdene inn i Byrkjæ rbd til vår og sommerbeiter. I nordvest har Østre Namdal rbd tegnet inn vårbeite/ kalvingsland opp Rørskardet til Simskardelva. I nordøst har også Østre Namdal avtale om å benytte områder opp mot Gapsfjella til sommerbeiter.

Nordøst ved Namsvatnet, i Johkegaske, er det vedtatt en reguleringsplan for gjeterhytter i reindriften. Dette har fra langt tilbake vært sommerboplass for reineiere i området. Her har de fleste siidaandelene egne gjeterhytter. Innenfor Børgefjell nasjonalpark har distriktet 3 gjeterhytter, ved Lothere, Gaukere og ei felles med det svenske sametinget ved grensegjerdet i øst, ved Jetnamsklumpen. Gjeterhytta ved Gaukere er i dårlig forfatning og distriktet ønsker å føre opp nybygg i stedet.

Børgefjell er et viktig område for Østre Namdal rbd i barmarksperioden. Vegetasjon og høyereliggende områder gjør at det er et svært bra beite gjennom hele sommeren. Rein finner hele tiden næringsrike, ferske vekster der snøen etter hvert tiner av. Rein er et arktisk dyr, og tåler varme og insekter dårlig. Snøfonner og høye fjelltopper gir mulighet for avkjøling og avbrekk fra insektene.

Reindriftsagronomen mener det er viktig for distriktet å ha tilgjengelige gjeterhytter i Børgefjell. Gjeterhytter vil forenkle gjetingen med at de kan være tilstede i området over lengre tid. Reinen skal gjetes gjennom hele perioden og det er store avstander. Gjeterhyttene vil redusere behovet for transport frem og tilbake i området. De vil også være en sikkerhet for gjeterne. Det er skrinne vegetasjon og ved regn vokser elver og bekker raskt, slik at det kan være vanskelig å passere. I forhold til Viermejølla ligger denne helt inntil distriktsgrensa. Etter avtale med nabo-distrikt beiter rein inn i Byrkjæ rbd deler av sommeren, og Viermejølla får en sentral plassering.

Etter naturmangfoldlovens §§8-12 skal det foretas en vurdering av søknaden opp mot prinsipper for offentlig beslutningstaking. Etter det vi kan se i naturdatabasen (www.dirnat.no) er det ikke andre konkrete registreringer, enn at det ligger i nasjonalpark. Ut i fra at området ligger innenfor nasjonalpark og Fylkemannen skal vurdere og godkjenne i forhold til verneforskriftene, forutsetter vi at naturmangfoldlovens §§8-12 blir ivaretatt i den forbindelse.

Distriktet har utarbeidet bruksregler som er under behandling, men ennå ikke er godkjent. Der er det planlagt to fremtidige hytter inne i Børgefjell og en ved Tomasvatnet. Søknaden om oppføring av hytte ved Viernejælla er i tråd med bruksreglene.

Etter høringsrunden skal kommune behandle søknaden som en dispensasjon etter plan- og bygningsloven. I forhold til reindriftsloven skal gjeterhytten behandles av områdestyret som gir sin vurdering. Så vil søknad om godkjenning av gjeterhytte oversendes Reindriftssjefen for endelig behandling.

Vi ber om at uttalelser til søknaden sendes både Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag og Hattfjelldal kommune, innen 15.08.2011.

Med hilsen

Kjell Kippe
Reindriftsagronom

*Elsamari Iversen
Rådgiver*

Dijredaejjan tellefovne/Saksbehandlers telefon: 74138057

Kopi til:
Østre Namdal rbd v/Algot Jåma Fjellbo 7898 LIMINGEN

Vedlegg:
Søknad datert 14.06.2011, med vedlegg
Kart over gjeterhytter og anlegg i Børgefjell dat 21.06.2011

Boazodoallohálddahus • Reindriftsforvaltningen

Báatsoe-burriej reereme

Tjáehkere Sijte v/Algot Jáma
Fjellbo
7898 LIMINGEN

Din čuj./Deres ref.:

Min čuj./Vår ref.:
2011/1724 /19998/2013/PJS/606

Dáhton/Dato:
05.12.2013

TJÁEHKERE SIJTE - VEDTAK OM OPPFØRINGSTILLATELSE TIL TRE GJETERHYTTER PÅ BØRGEFJELL NASJONALPARK ETTER REINDRIFTSLOVENS § 21

Søker: Navn: Tjáehkere sijte
 Distrikt: Østre-Namdal
 Område: Børgefjell nasjonalpark

Lokalisering: Sted: Gaukaren – Lille Kjukkelen - Viermejælla
 Distrikt: Østre-Namdal
 Kommune: Hattfjelldal, Nordland reinbeiteområde

Saksframstilling:

Tjáehkere sijte søkte 14.06.2011 oppføringstillatelse etter reindriftslovens § 21 til tre gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark. Gjeterhyttene er tenkt lokalisert henholdsvis på Lille Kjukkelen, Viermejælla og Gaukaren. På sistnevnte lokalitet er det en eksisterende gjeterhytte som er forfallen og distriktet ønsker og oppføre en ny hytte ved siden av ettersom Sametinget definerer hytta som kanskje ett automatisk fredet kulturminne. Søker har i søknaden vist til det reindriftsmessige behovet ved at området ligger langt fra eksisterende hytter og at siidaen har behov for husvære i forbindelse med gjeting (tilsyn) av rein samt husvære i området når flytting gjennomføres og av sikkerhetsmessige hensyn til gjeterne.

Søknadene har vært ute på en ordinær høring, av høringsuttalelsene er det flere høringsparter som har innsigelser til søknadene. Kulturminnemyndighetene minner om meldeplikten ved eventuelt funn av kulturminner, jf. Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 8 annet ledd. Sametinget viser til at eksisterende gjeterhytte ved Gaukaren kan være opp mot 100 år gammel og at den da mulig er ett automatisk fredet kulturminne og kan derfor ikke rives uten at det foreligger dispensasjon fra Riksantikvaren. Sametinget har ikke innsigelse til oppføring av ny hytte på lokaliteten men at en ny hytte plasseres slik at den ikke influerer på eksisterende hytte.

De omsøkte hyttene er lokalisert innenfor Børgefjell nasjonalpark som har egne vernebestemmelser. Søknadene er behandlet etter verneforskriftene av Fylkesmannen i Nordland som var daværende forvaltningsmyndighet for nasjonalparken. Søknad om dispensasjon for oppføringstillatelse til tre gjeterhytter fra verneforskriftene ble avslått av, blant annet med henvisning til føringer gitt i forvaltningsplanen. Fylkesmannen mente at det ikke var klargjort hvilken betydning hyttene ville få i forhold til aktiviteten i området, blant annet eventuelle konsekvenser av endret barmarkskjøring. Fylkesmannen mente likevel at hvis det fremmes søknad om restaurering av eksisterende hytte ved Gaukaren ville denne søknaden bli innvilget.

Fylkesmannens sitt vedtak ble påklaget og klagebehandlet med det resultat at Fylkesmannen ikke fant grunnlag for å omgjøre vedtaket og oversendte saken til Direktoratet for naturforvaltning. Direktoratet behandlet klagen og skriver avslutningsvis følgende sitat: *Som det fremgår av verneforskriftens § 3 pkt 1.3 bokstav a) så kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til oppføring av bygninger og anlegg i forbindelse med reindrift og oppsyn. Behovet for gjeterhyttene skal vurderes opp mot mulige skader og ulemper for naturmangfoldet og verneformålet i nasjonalparken. Direktoratet mener at vi har ikke tilstrekkelig kunnskap om hvordan reindriftsnæringen bruker området, særlig flere konkrete opplysninger om behovet for barmarkskjøring før og etter en eventuell oppføring av gjeterhyttene. Dette er opplysninger som vil være tilgjengelige for oss ved en gjennomarbeidet og godkjent distriktsplan, jf. reindriftslovens § 62. Direktoratet tar med dette ikke klagen fra Tjåahkere Sitje og Østre Namdal reinbeitedistrikt til følge. Det presiseres at vi ikke har tatt endelig stilling til om hvorvidt hyttene skal tillates oppført, men at vi på grunn av manglende kunnskap om reindriftsnæringas aktivitet i området, jf. nml § 9, ikke finner å kunne gi dispensasjon til omsøkte hytter. Direktoratet tar ikke klagen fra Tjåahkere Sitje v/Algot Jåma og Østre Namdal reinbeitedistrikt til følge. Klagen er endelig avgjort og kan ikke påklages.*

Reindriftsagronomen har vist til at de omsøkte hyttene er omtalt i distriktets bruksregler som er godkjent av områdestyret i 2011 for Tjåahkere Sitje. Reindriftsagronomen har påpekt at det er bruksreglene som skal danne grunnlaget for distriktsplanen og at framtidig distriktsplan ikke vil ha andre opplysninger om gjerder og faste anlegg enn de som fremkommer av bruksreglene. Det vises også til at reindriftsagronomen etter en reindriftsfaglig vurdering hadde funnet at det er behov for hyttene slik omsøkt. Den faglige vurderingen er begrunnet med at det er viktig for distriktet å ha tilgjengelige hytter i Børgefjell. Gjeterhyttene vil forenkle gjetingen med at de kan være tilstede i området over lengre tid. Reinen skal gjetes gjennom hele perioden og det er store avstander. Gjeterhyttene vil redusere behovet for transport frem og tilbake i området. De vil også være en vesentlig sikkerhet for gjeterne. Det er skrinn vegetasjon og ved regn vokser elver og bekker raskt, slik at det kan være vanskelig og risikofylt å passere elvene.

Områdestyret for Nord-Trøndelag har i møte 12.12.2012 vurdert at distriktet har behov for gjeterhyttene og anbefaler at det gis godkjenning etter reindriftsloven, men setter en betingelse om at konkret plassering og utforming må avklares med vernemyndigheten og Hattfjelldal kommune. Videre fremgår det av områdestyrets vedtak at områdestyret kan ikke se at det av gjeldende reindriftslov kan utledes noe krav om at distriktsplanen skal inneholde noe vesentlig mer omfattende opplysninger om distriktets gjeterhytter og motorferdsel enn det som fremgår av

arealbrukskart, bruksregler og distriktsplan fra 2001. Områdestyret i Nord-Trøndelag ber Fylkesmannen i Nordland/ Direktoratet for Naturforvaltning gjenoppta saken og om nødvendig innhente de opplysninger som måtte kreves slik at kunnskapsgrunnlaget blir tilstrekkelig og at det med nødvendige justeringer kan fattes et positivt vedtak.

Reindriftsforvaltningens vurdering:

Det er etter Reindriftsforvaltningens syn viktig å begrense omfanget av inngrep i reindriftsområder av hensyn til beiteområdene. Godkjenning til gjeterhytter gis når det er vurdert å være tilstrekkelig behov for husvære. Ettersom de omsøkte hyttene ligger innenfor Børgefjell nasjonalpark omfattes de også av eget regelverk jf. forskrift om Børgefjell nasjonalpark FOR-2003-08-29-1101.

Forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken har avslått søknadene og direktoratet for naturforvaltning har ikke tatt klagen fra distriktet til følge. Avslaget begrunnes med manglende kunnskap om reindriftsnæringas aktivitet i området og opplysningene ville vært tilgjengelig for direktoratet ved en gjennomarbeidet og godkjent distriktsplan. Jf. naturmangfoldslovens § 9, kan derfor direktoratet ikke kunne gi dispensasjon til de omsøkte hyttene.

Når ett tiltak trenger tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom annet ikke følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Det vil si at forvaltningsmyndigheten må gi sin endelige tillatelse til de omsøkte tiltakene før en eventuell tillatelse kan gis etter reindriftsloven. Reindriftsdirektøren vil derfor anbefale at distriktet i samråd med forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken belyser reindriftsnæringens aktivitet i området slik at forvaltningsmyndigheten får innblikk i distriktets bruk av områdene slik at det eventuelt kan gis dispensasjon til de omsøkte hyttene.

På bakgrunn av det ovennevnte vil reindriftsdirektøren gjøre følgende vedtak.

Reindriftsstyret gjorde følgende vedtak i sak 69/89:

Med hjemmel i paragraf 3 i forskrifter om godkjenning av gjeterhytter i reindriften av 1. nov. 1982, gis Reindriftsdirektøren fullmakt til å avgjøre saken. Endret ved forskrift 19. sep. 2007 nr. 1075.

Vedtak:

Reindriftsdirektøren vedtar herved følgende:

Med hjemmel i «lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift (reindriftsloven)» om godkjenning av gjeterhytter i reindriften» § 21 avslås søknaden til Østre Namdal Reinbeitedistrikt om tillatelse til oppføring av 3 gjeterhytter på Børgefjell i Hattfjelldal kommune.

Begrunnelse:

Forvaltningsmyndigheten for Børgefjell nasjonalpark må godkjenne tiltakene etter vernebestemmelsene før tiltakene eventuelt kan tillates etter reindriftslovens § 21. Østre Namdal reinbeitedistrikt anbefales derfor til å gå i dialog med forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken slik at forvaltningsmyndigheten får de nødvendige opplysninger om reindriftsnæringens aktivitet i

Børgefjell slik at det eventuelt kan gis dispensasjon fra verneforskriften til de omsøkte gjeterhyttene.

Klagerett:

Vedtaket kan påklages til Landbruks og matdepartementet innen tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes Reindriftsforvaltningen i Alta, og må være innlevert postoperatør innen utløp av klagefristen. Som part har de rett til innsyn i sakens dokumenter, i den grad dette følger av forvaltningsloven § 18 og § 19.

Ved henvendelse, vennligst oppgi referanse.

Med hilsen

Ola Chr. Rygh
Direktør

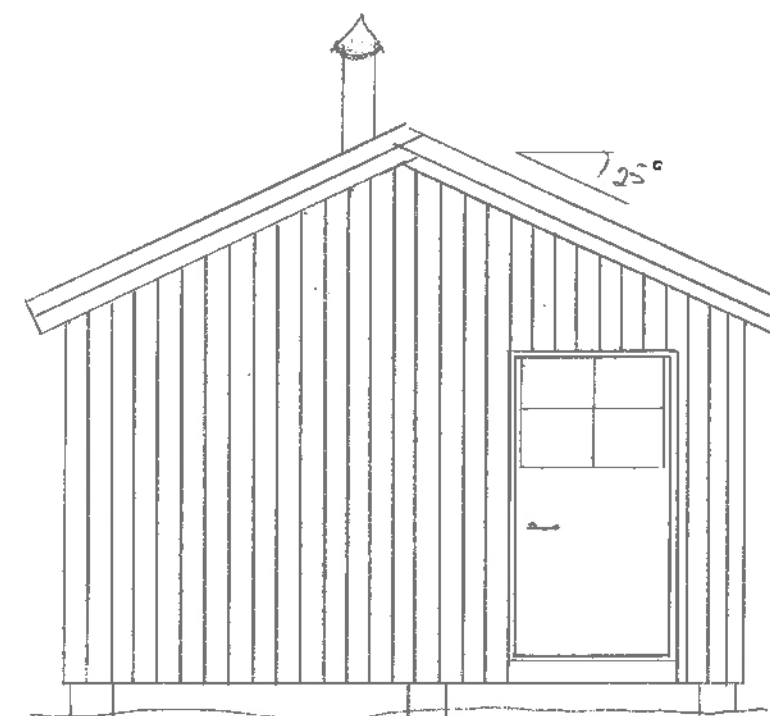
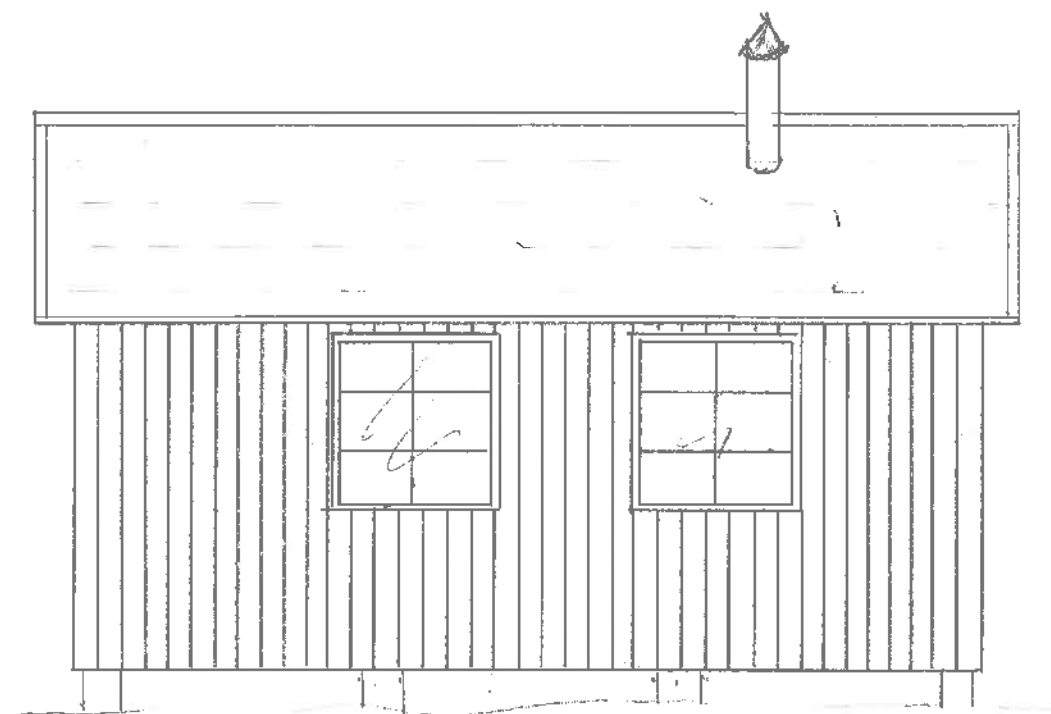
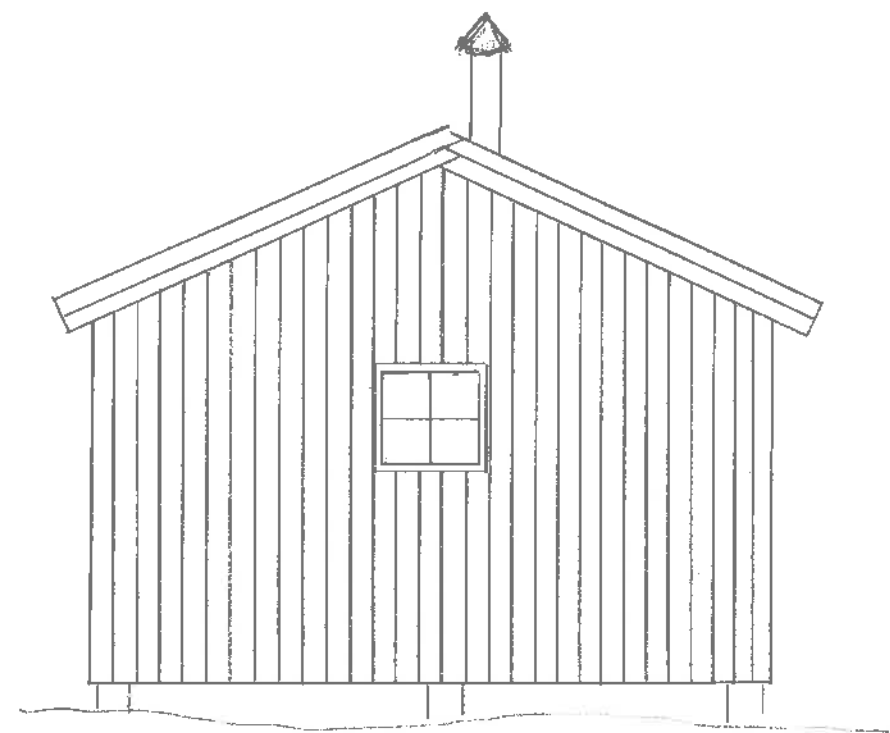
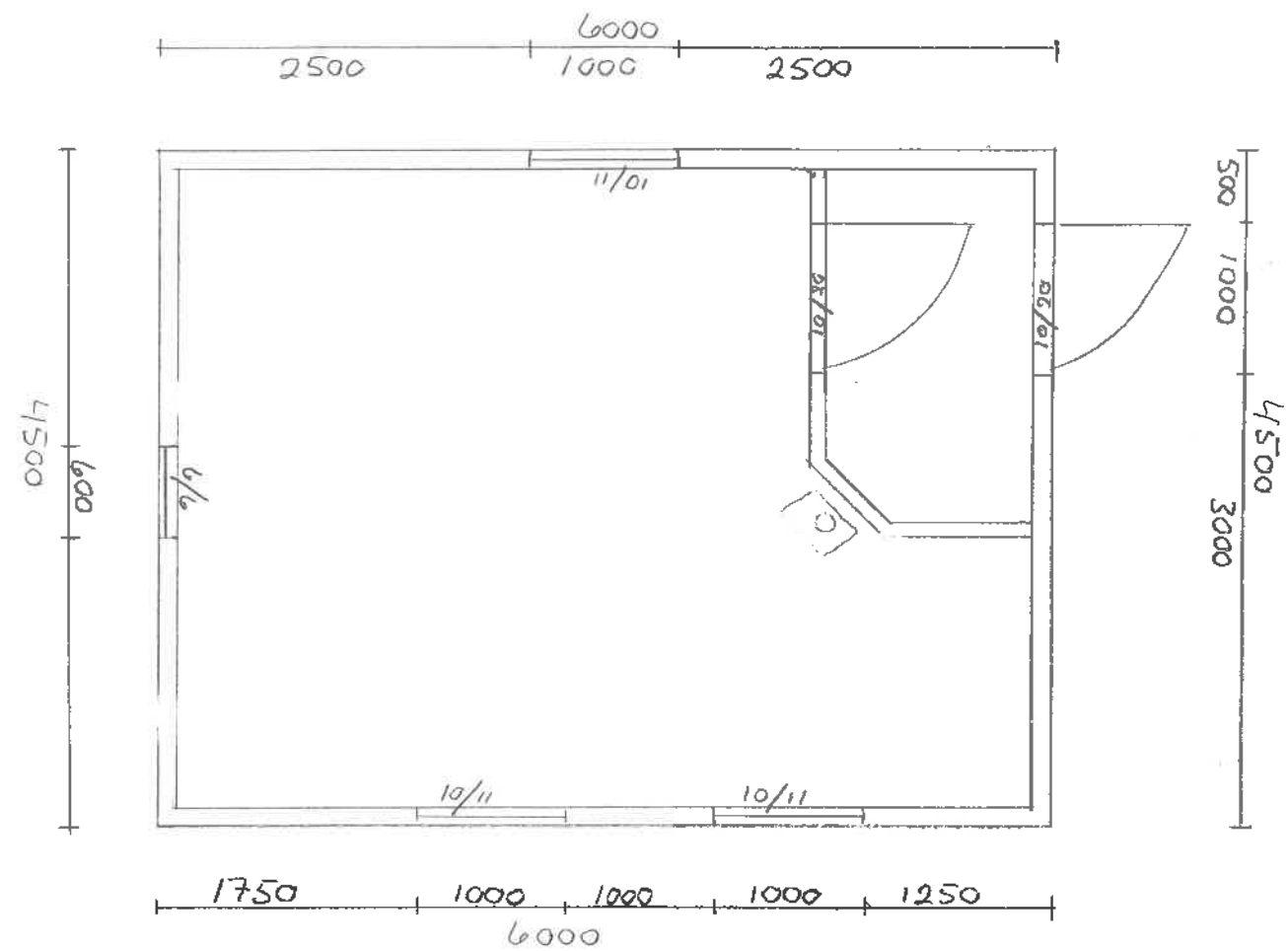
Per Johnny Sara
Råddeaddi/Rådgiver

Saksbehandlers telefon: 78457033

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland	Statens hus	8002	BODØ
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
RF-Trøndelag			

Östra Nordinge Reinbåtedistrikt	
10/1-17	Mål 1:50
Hytte	areal 27 m ²
Tegn	KBJ.

Tjåehkere sijte

v/Anta Joma

8/3 2018

Stallvikveien 2173

7893 Skorovatn

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Postboks 2600

7734 STEINKJER

Gjeterhytter i Byrhkie.

På muntlig forespørsel fra forvalter kommer en forklaring av Tjåehkere sijtes behov for gjeterhytter i Byrhkie.

Tjåehkere sijte består av 12 siidaandeler og er i praksis delt i to grupper; Jåma/Dærga- og Steinfjell-gruppen. I tillegg driver en av siidaandelene i samarbeid med Hotagen sameby i Hestkjølen. I forbindelse med bruksreglene har distriktet vedtatt at de skal være en sijte/ gruppe.

Tjåehkere sijte har vinterbeiter hovedsakelig mellom Snåsvatnet, Rv 17 og Namsen. I tillegg benyttes områder i Grong og Lierne kommuner nord for Sanddøla. Vår- og høstbeiter ligger på østsiden av E6 i Grong og Lierne kommuner, og videre nordover opp til Børgefjell. På vår, sommer og høst oppholder rein seg i Børgefjell. Jåma/Dærga-gruppen foretar kalvmerkingen litt nordøst for Namsvatnet, mens Steinfjell-gruppen holder til nord for Namsvatnet, ved Jengelvatnet. Etter merking slippes rein tilbake til området og den beiter i Børgefjell hele sommeren og utover høsten. I september – november samles rein til slakting. Etter slaktingen flyttes rein til vinterbeiter lengre sør.

Byrhkie er et viktig område for Tjåehkere sijte i barmarksperioden. Vegetasjon og høyereliggende områder gjør at det er et svært bra beite gjennom hele sommeren. Rein finner hele tiden næringsrike, ferske vekster der snøen etter hvert tiner av. Rein er et arktisk dyr, og tåler varme og insekter dårlig. Snøfonner og høye fjelltopper gir mulighet for avkjøling og avbrekk fra insektene.

Tjåehkere sijte har en avtale med Byrije sijte om å kunne benytte områdene inn i Byrkije til vår og sommerbeiter. I nordvest har Tjåehkere tegnet inn vårbeite/ kalvingsland opp Rørskardet til Simskardelva. I nordøst har også Tjåehkere avtale om å benytte områder opp mot Gapsfjella til sommerbeiter.

Nordøst ved Namsvatnet, i Johkegaske, er det vedtatt en reguleringsplan for gjeterhytter i reindriften. Dette har fra langt tilbake vært sommerboplass for reineiere i området. Her har de fleste siidaandelene egne hytter. Innenfor Børgefjell NP har distriktet tre gjeterhytter; ved Lothere, Gaukere og ei felles med det svenske sametinget ved grensegjerdet i øst, ved Jetnamsklumpen.

De nye gjeterhyttene er tenkt bygd likt med et areal på 27 m² pluss uthus/do. Området der hyttene er tenkt bygd ligger langt fra eksisterende hytter. De vil forenkle gjetingen med at de kan være tilstede i området over lengre tid. Reinen skal gjetes gjennom hele perioden og det er store avstander.

Det er viktig for hele området at reinflokkene til forskjellige gruppene holdes mest mulig adskilt slik at de ikke samles i for store flokker, slik at slitasjen på beitet og terrenget ikke blir for stort.

Gjeterhyttene er også svært viktige av sikkerhetshensyn til gjeterne som er ute. Det er store elver og ved nedbør vokser de svært raskt, slik at det kan være svært vanskelig og risikofylt å passere. Noen ganger umulig. Ved uvær kan hyttene være forskjellen mellom liv og død.

Gjeterhyttene vil bidra til å redusere bruken av motorkjøretøy da gjeterne kan være i området over lengre tid.

Tjåehkere sijte

Anta Joma

Eksisterende og omsøkte reindriftshytter i Børgefjellområdet

